

BESTUURS- VERSLAG 2023

BESTUURS- VERSLAG 2023

1	Voorwoord	3
2	Presentaties	6
2.1	Permanente tentoonstelling en publiekseducatie	7
2.2	Tijdelijke tentoonstellingen	10
2.3	Filmprogrammering	16
2.4	Distributie	25
2.5	Digitale presentatie	27
3	Collectie	30
4	Academische activiteiten	35
5	Educatie	42
5.1	Eye Onderwijs	43
5.2	Landelijk Netwerk Filmeducatie	46
6	SEE NL	48
7	Development	54
8	Marketing & Communicatie	59
9	Personeel & Organisatie	65
10	Exploitatieresultaat en financiële positie	68
10.1	Zakelijke activiteiten	69
10.2	Risicomanagement	70
11	Bijlagen	74
A	Governance Code Cultuur	75
B	Code Diversiteit & Inclusie	77
C	Fair Practice Code	78

1 VOORWOORD

4 Eye heeft zich ontwikkeld tot hét filmmuseum van Nederland, een plek waar eigentijds en historisch samenkomen en waar de maker centraal staat. In het iconische museumgebouw aan het water en in het *state of the art* Collectiecentrum op de Asterweg biedt Eye een breed en gevarieerd aanbod van filmische ervaringen. Bezoekers vinden hier zowel de nieuwste als vergeten films, urgente documentaires, thema-avonden, gesprekken, educatieve programma's, onderzoek, restauratiewerkzaamheden en toegang tot de enorme filmcollectie in de Eye Study of op de Eye Film Player. Het unieke tentoonstellingsprogramma voegt een extra dimensie toe door te laten zien dat film op andere manieren getoond en bekeken kan worden dan alleen de traditionele bioscoopervaring. Bovendien zet Eye zich sterk in voor filmeducatie en biedt een divers en uitgebreid aanbod aan educatieve activiteiten door heel Nederland. Eye is hiermee een internationaal voorbeeld.

Bregtje van der Haak en Giovanna Fossati tijdens het 2023 FIAF Symposium 'Women, Cinema, and Film Archives' in Mexico-Stad

De visitatiecommissie, die Eye in november 2022 in het kader van de Erfgoedwet bezocht, was zeer onder de indruk van de hoge kwaliteit van de activiteiten en de professionaliteit van de medewerkers, die met passie en toewijding de filmcultuur uitdragen. Onder leiding van de nieuwe directeur heeft het team van Eye in 2023 verder gewerkt aan de missie om het enige filmmuseum van Nederland nog toegankelijker te maken en naar de toekomst te leiden.

Directiewissel

In 2023 vond een transitie plaats binnen de directie van Eye. In april is Bregtje van der Haak aangesteld als de nieuwe algemeen directeur-bestuurder, waarmee zij Sandra den Hamer opvolgde. Daarnaast leidde het vertrek van Ido Abram, de voormalige adjunct-directeur, tot een nieuwe positie binnen het team: directeur Collectie & Kennisdeling. Deze

nieuwe rol, vervuld door Giovanna Fossati, versterkt de strategische betekenis van de collectie binnen Eye. Vooruitkijkend naar 2024 zal zakelijk adjunct-directeur Stan Spijkerman met pensioen gaan. Hij zal vanaf 1 mei worden opgevolgd door Wietse Potiek, die eerder zakelijk leider was van de Stichting Koninklijke Defensiemusea.

Eye streeft ernaar de interactie tussen museum en samenleving de komende jaren te intensiveren door een programma van urgentie en dialoog te creëren. Film is een krachtig medium dat kan verbinden en inspireren, maar ook mensen in staat stelt om verhalen en botsende perspectieven op de wereld te delen. Eye ambieert een veelkleurig prisma te zijn, een plek waar iedereen welkom is.

Vooruitblik

Toen Bregtje van der Haak in april 2023 aantrad als directeur van Eye, onderstreepte ze de sterke basis die haar voorgangers samen met een bekwaam en gedreven team hadden opgebouwd. Ze prees de directie en de medewerkers voor hun werk dat Eye tot een internationaal toonaangevend filmmuseum heeft gemaakt. "Een mooiere basis om verder op te bouwen is nauwelijks denkbaar."

Ze sprak ook de wens uit om "de oester aan het IJ nog verder te openen" en verduidelijkte: "Eye wil minder zenden en meer luisteren, en meer ruimte bieden voor dialoog naar aanleiding van films." Openheid betekent in haar visie oprechte interesse in de ander, en letterlijk ruimte maken in de zalen voor nieuwe perspectieven en publieksgroepen met andere smaken.

De erfgoedcollectie van Eye als nationaal filmgeheugen van Nederland is het fundament van Eye, met presentatie, onderzoek en hergebruik als doel.

- 5 Eye zal nog meer met makers gaan samenwerken. Openheid betekent ook dat de gebeurtenissen in de buitenwereld vaker zullen doordringen in Eye. Het filmmuseum wil daarbij nadrukkelijk niet alleen een *safe space* zijn, maar ook een *brave space*, waar men het met elkaar oneens mag zijn.
-

Het beheren van het nationaal filmgeheugen is voor Eye de kerntaak, met presentatie en hergebruik als doel. De collectie is een schatkamer die de huidige beeldcultuur in perspectief kan plaatsen en het filmmuseum in staat stelt om de lijn verleden-heden-toekomst in de filmkunst uit te werken. Eye wil hierin een rol van maatschappelijke betekenis spelen. Filmeducatie, leren kijken, is net zo belangrijk als leren lezen en rekenen. Omdat Eye het nationaal filmgeheugen beheert voor alle Nederlanders, streeft Eye ernaar de collectie nog toegankelijker te maken.

De wereld verandert continu, en zo ook Eye. De mondiale productie van films, series en games groeit snel, met bijdragen uit Hollywood, Bollywood, Nollywood, door filmauteurs, maar ook door Amazon, Netflix, Playstation, influencers, autodidacten, modehuizen, data-analisten en kunstmatige intelligentie (AI). Kunstmatige intelligentie biedt zowel uitdagingen als creatieve kansen voor de (film) wereld. Het belooft filmproductieprocessen efficiënter te maken, kosten te verlagen en nieuwe creatieve mogelijkheden te bieden. Door data-analyse en *machine learning* zullen producenten en filmmakers hun werk vooraf meer gaan afstemmen op de voorkeuren van het publiek, bijvoorbeeld door data-gedreven scriptontwikkeling. AI leidt ook tot de inzet van synthetische (stem)acteurs en de productie van fakes die niet van echt te onderscheiden zijn. Deze ontwikkelingen zullen de filmkunst en ook de filmindustrie ingrijpend transformeren in de nabije toekomst. Het belang van filmarchieven als authentieke bron voor beeldcultuur zal hierdoor toenemen. Eye

wil dit proces onafhankelijk en kritisch volgen en zowel de filmgemeenschap als de geïnteresseerde bezoekers op hoog niveau hierover informeren.

Het jaar 2023 was een uitstekend filmjaar waarin bezoekers van alle leeftijden Eye bezochten om de rijke diversiteit van de filmkunst te vieren. In een willekeurige week in de zomer draaide het filmmuseum *Oppenheimer* op 70mm voor een opvallend jong publiek en keken buurtbewoners in strandstoelen met een drankje naar films van vrouwelijke regisseurs tegen de achtergrond van de skyline van Amsterdam. Binnen in de filmzalen waren bezoekers met 3D-brillen ondergedompeld in de belevingswereld van de Duitse kunstenaar Anselm Kiefer en vierden kinderen vanaf 6 jaar de verjaardag van het 16mm-formaat door er zelf op te tekenen.

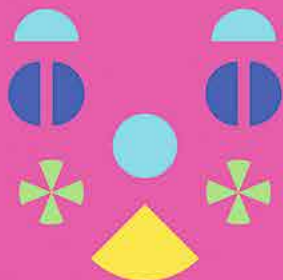
In dit uitgebreide jaarverslag vindt u een gedetailleerd overzicht van de activiteiten en resultaten van 2023. Wij hopen dat u geïnspireerd zult raken door Eye's missie om de filmcultuur te koesteren, de magie van film te delen en zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met de rijke geschiedenis van de filmkunst, en daarmee ook hun interesse te wekken voor de artistieke mogelijkheden van de technologische vooruitgang.

Lex ter Braak, voorzitter Raad van Toezicht a.i.
Bregtje van der Haak, directeur

3D-voorstelling in Cinema 1

2 PRESENTATIES

Eye is een presentatie-instelling met dagelijks filmprogrammering in vier zalen, een permanente collectiepresentatie, een rijk tentoonstellingsprogramma en een online streamingplatform. De tentoonstellingen en filmprogramma's worden begeleid door inleidingen, Q&A's, educatieprogramma's, symposia en publicaties. Sinds de opening in 2012 van het nieuwe gebouw aan het IJ heeft Eye ingezet op een uitgebalanceerde mix van bewezen talent en experiment, van historisch belangwekkend werk tot de nieuwste kunstvormen, zoals VR-werken en tentoonstellingen op het grensgebied van film en andere kunsten.

2.1 PERMANENTE TENTOONSTELLING EN PUBLIEKSEDUCATIE

In de permanente tentoonstelling 'Wat is film?' op de benedenverdieping van Eye en verspreid door het gebouw kunnen bezoekers de unieke collectie van Eye ontdekken. Deze tentoonstelling belicht apparaten die belangrijke momenten in de filmgeschiedenis markeren, van de eerste experimenten rond 1895 tot de hedendaagse digitale vormen. Daarnaast biedt de tentoonstelling interactieve installaties die uitnodigen tot het maken van een flipboek of animatiefilm. Onderdeel van de permanente tentoonstelling

is de 360°-installatie Film Catcher, waarmee bezoekers op een interactieve, intuïtieve en immersieve wijze kunnen kennismaken met de gedigitaliseerde films uit de collectie.

In 2023 zijn diverse plannen uitgevoerd om bezoekers effectiever door het filmmuseum te leiden en het hele gebouw integraal onderdeel van het bezoek te maken. Deze variëren van praktische aanpassingen tot inhoudelijke verbeteringen. Tot deze wijzigingen behoren de naamsverandering van 'vaste presentatie Panorama' naar 'permanente tentoonstelling *Wat is Film?*' en de plaatsing van luisterbankjes en animatietafels.

In 2023 werd de permanente tentoonstelling bezocht door 113.727 bezoekers, een sterke toename ten opzichte van de 68.721 bezoekers in 2022. 8.740 kaartjes hiervan zijn uitgegeven aan kinderen in de leeftijdsgroep van 0 tot 17 jaar voor particuliere bezoeken.¹

Affichegallerij

Eye heeft een bijzondere collectie van 56.000 unieke filmaffiches, van de beginjaren van de film tot de laatste blockbusters en arthousefilms. Samen geven ze niet alleen een beeld van de geschiedenis van de film, maar ook van de ontwikkelingen in de grafische vormgeving. Op de wanden bij Cinema 2 en 3 toont Eye een steeds wisselende selectie uit deze collectie, passend bij de tentoonstellingen en films in de zalen. In 2023 zijn onder meer affiches geselecteerd voor het filmprogramma van Kieślowski en bij de VR-installatie *Eurydice*.

Permanente tentoonstelling 'Wat is film?'. Foto: Corinne de Korver

¹ Dit aantal omvat niet de kinderen die gratis toegang kregen tot de tentoonstelling door middel van een bioscoopkaartje, of die deel uitmaakten van schoolbezoeken.

Film Catcher

De Film Catcher is de grootste nieuwe aanwinst van de permanente tentoonstelling 'Wat is Film?'. In deze interactieve installatie kunnen bezoekers met een bedieningspaneel de stroom van film-scènes op de muren beïnvloeden. Ze kunnen zonder trefwoorden op een visuele manier fragmenten met gemeenschappelijk kenmerken, zoals kleur, vorm, beeldkader of specifieke beeldinhoud op de muur projecteren.

Deze innovatie biedt een nieuwe, intuïtieve manier om door de filmcollectie van Eye te navigeren, waarmee directe toegang wordt geboden tot zowel bekende klassiekers als minder bekende films uit de collectie. De installatie doorbreekt de traditionele zoekmethoden, die doorgaans gebaseerd zijn op het zoeken op bijvoorbeeld filmtitel of regisseur.

De geavanceerde zoekfunctie van de Film Catcher is mogelijk gemaakt door de inzet van kunstmatige intelligentie (AI). Met beeldanalyse-software is een selectie films uit de collectie beeld voor beeld geanalyseerd, een taak die handmatig onhaalbaar zou zijn vanwege de omvang. De toepassing van AI-technologie bleef binnen de gewenste kaders voor het gebruik van kunstmatige intelligentie, aangezien de selectie van films en filters in handen bleef van de curatoren van Eye.

De Film Catcher is tot stand gekomen in samenwerking met Studio Louter en digital design agency Kiss the Frog.

“Breaking the boundaries of the traditional view of access to collections, the judges were impressed by this innovative approach to giving unmediated access to a rich and extensive collection of film.”

— Juryrapport eerste prijs in de categorie 'Best Use of Digital International' van de Museums + Heritage Awards 2023

Overige nieuwe aanwinsten

In 2023 vond de lancering plaats van de *luisterbankjes 2.0* in de Arena, met nieuwe verhalen van filmprofessionals over de verschillende aspecten van het filmmaken. Bij de selectie van de interviews was diversiteit een belangrijk uitgangspunt. Een van de acht luisterbankjes is in braille uitgevoerd. Verder zijn er *Animatietafels* geplaatst op de trappen

Animatietafel in Eye. Foto: Corinne de Korver

Tekentafel in Eye. Foto: Corinne de Korver

9 in de Arena, die (jonge) bezoekers de mogelijkheid bieden om gratis tekenfilms te maken. Het ontwerp van deze tafels is aantrekkelijk voor zowel jong als oud en vormt een geheel met het interieur van Eye. Daarnaast zijn er tien mobiele 'animatiestations' geproduceerd die tijdens schoolvakanties voor activiteiten op diverse plekken binnen het museumgebouw kunnen worden ingezet.

Flipboekjes op TikTok

Op TikTok was het plotseling een hype: het 'flipboekje' dat bezoekers in Eye in de flipboekinstallatie kunnen maken door zelf een korte video op te nemen. Een flipboekje is een klein boekje met opeenvolgende afbeeldingen die, wanneer snel doorgebladerd, de indruk van beweging geven. Hierdoor kunnen bezoekers de hoofdrol in hun eigen minifilm spelen. Sinds de hype eind 2022 zijn er gemiddeld 70 flipboekjes per dag verkocht. De permanente tentoonstelling over de geschiedenis van de film trok hierdoor veel extra bezoekers.

Flipboekinstallatie

De internationale TikTok-hype rond de flipboekinstallatie bij Eye heeft geleid tot een vertienvoudiging van de verkoop van flipboekjes in 2023, in totaal bijna 30.000. Dit fenomeen heeft sterk bijgedragen aan het aantrekken van een nieuwe groep bezoekers, voornamelijk jongvolwassenen uit de hele wereld. Het is positief om te zien hoe enthousiast deze jongeren worden van de actieve kennismaking met de basistechniek van de film: het creëren van beweging door een sequentie van stills. Er is meer inhoudelijke winst geboekt: sinds de TikTok-hype worden er ook 60% meer filmpjes gemaakt in de Green Screen-ruimte en ook de Film Catcher ziet een toename van 32% in bezoekersaantallen. Om deze groei in bezoekersaantallen te accommoderen, was het noodzakelijk om de capaciteit van de hardware, software en het personeel op te schalen.

Duurzaamheid

Voor nieuwe installaties kijkt Eye naar duurzame opties, zoals het gebruik van laserprojectoren voor de Film Catcher en LED-lampen voor de animatie-tafels. Bovendien zijn alle installaties uitgerust met tijdschakelaars om energieverbruik te minimaliseren. Eye werkt alleen bij de tentoonstellingsteksten en de familieactiviteiten nog met papier om een tastbaar tegenwicht te bieden aan de digitale omgeving waarin mensen en vooral kinderen tegenwoordig veel van hun tijd doorbrengen. Eye neemt wel maatregelen om het papierverbruik te beperken door te printen in kleine oplagen.

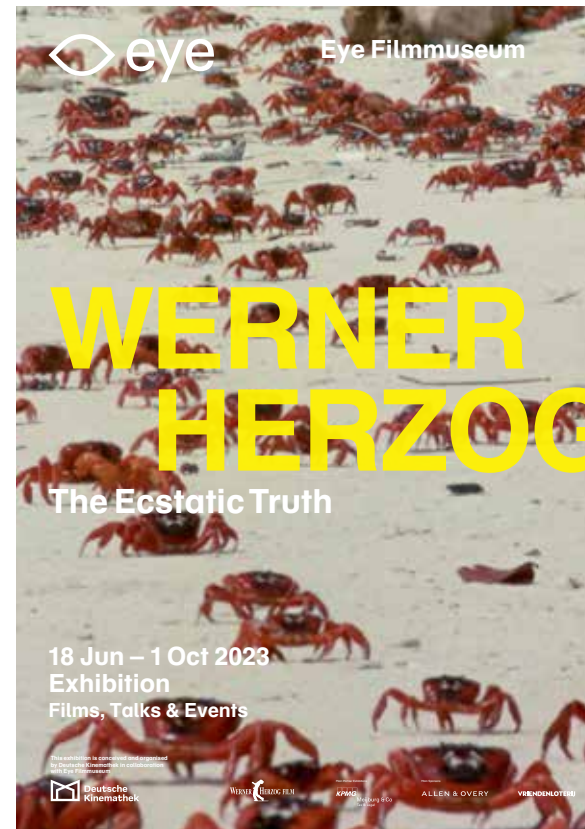
Kindervoorstelling in Eye. Foto: Nadine Maas

2.2 TIJDELIJKE TENTOONSTELLINGEN

Jaarlijks organiseert Eye drie tijdelijke tentoonstellingen die het museum positioneren als dé plek voor onderzoek naar de zeggingskracht van film buiten de conventionele bioscoopervaring. Het tentoonstellingsbeleid focust op het raakvlak van film en beeldende kunst en zoekt steeds naar innovatieve methoden om het oeuvre van filmmakers en kunstenaars op een effectieve en boeiende wijze te presenteren.

Het beleid is gebaseerd op het principe dat in een tentoonstelling niet de persoon van de maker, maar het artistieke werk zelf centraal staat. De tentoonstellingen bij Eye gaan dus niet over kunstenaars, maar worden samen met hen ontwikkeld om te komen tot een zintuiglijke ervaring, die op nieuwe manieren een denk- en beleavingswereld opent. Sinds 2012 heeft Eye samengewerkt met kunstenaars en filmmakers uit 39 verschillende landen.

In 2023 presenteerde Eye een drietal tentoonstellingen met makers die elk op hun eigen manier de grenzen van film en beeldende kunst verkenden. In deze tentoonstellingen kwamen belangrijke maatschappelijke thema's aan bod zoals het niet-menselijke perspectief, de omgang met niet-westerse culturen en de menselijke kwetsbaarheid. De tentoonstelling met Saodat Ismailova, een jonge Oezbeekse kunstenaar, verkende de rijkdom van Centraal-Azië door middel van rituelen, mythen, geschiedenis en landschap. De daaropvolgende tentoonstelling van de gevierde Duitse filmmaker Werner Herzog onderzocht het concept van 'ecstatic truth' in zijn oeuvre, een waarheid die voorbijgaat

Campagneposters tentoonstellingen 2023

- 11 aan de zichtbare werkelijkheid. Ten slotte bood de tentoonstelling van de Griekse Janis Rafa, de jongste kunstenaar met een solotentoonstelling bij Eye, een unieke blik op haar werk over menselijke angsten, verwachtingen en mislukkingen en de relatie tussen mens en natuur. De drie tentoonstellingen trokken gezamenlijk 127.080 bezoekers.

Tentoonstelling Saodat Ismailova – 18,000 Worlds. Foto: Studio Hans Wilschut

Tentoonstelling Saodat Ismailova – 18,000 Worlds

21 januari – 4 juni 2023

In de eerste helft van 2023 presenteerde Eye 18,000 Worlds, de eerste grote overzichtstentoonstelling van Saodat Ismailova (1981), de winnaar van de Eye Art & Film Prize 2022. Saodat Ismailova is een belangrijke stem onder de eerste generatie Centraal-Aziatische kunstenaars die opgroeiden in het post-Sovjettijdperk. In haar werk verkent ze de rijke, complexe en gelaagde cultuur van haar geboorteregio. Ze beeldt de ziel van Centraal-Azië uit als een smeltkroes van culturen, met veel ruimte voor intuïtie, verhalen en muziek. Ismailova verweeft in haar werk mythen, rituelen en dromen met het alledaagse leven. Ze brengt maatschappelijke kwesties, zoals ecologische problematiek en de keuzevrijheid van vrouwen om zich al dan niet te sluieren, subtiel aan het licht. Een terugkerend thema in haar werk vormt de emancipatie van vrouwen, die een cruciale rol spelen in het levend houden van cultureel en spiritueel erfgoed door verhalen en gebruiken van generatie op generatie over te dragen.

In de tentoonstelling toonde Eye een scala aan werken van Ismailova, waaronder films, video-installaties, fotografie en textielkunst. Ismailova maakte speciaal voor de tentoonstelling een nieuw werk waarin ze archiefmateriaal uit de collectie van Eye gebruikte.

Bezoekers: 48.261

“Zodra de bezoeker de donkere expositieruimte vol schermen en kunstinstallaties binnen gaat, betreedt hij een andere wereld. Eentje van geprevelde spreuken, raketlanceerplaatsen, dorre steppen, heilige tijgers en wonderbaarlijke architectuur.”

– ***** Janna Reinsma, de Volkskrant

Opening

De muzikale omlijsting van de opening werd verzorgd door DJ K.O.K.O.N.J.A., een lid van het door Ismailova opgerichte Centraal-Aziatische kunstenaarscollectief DAVRA. Ongeveer 270 mensen hebben zich van tevoren aangemeld voor het evenement, een veelvoud daarvan bezocht de openingsavond.

Flankerend programma

Saadat Ismailova was ook intensief betrokken bij de samenstelling van het *filmprogramma*, waarbij ze speciale aandacht schonk aan opkomende en gevestigde, doch onderbelichte, filmmakers uit Centraal-Azië. Dit gebeurde zowel in de filmzalen van Eye als op de Eye Film Player. De Eye Film Player presenteerde bijvoorbeeld *drie programma's* met films en video's van drie generaties Centraal-Aziatische kunstenaars, gecureerd door Dilda Ramazan.

Deze samenwerking met Ismailova heeft voor Eye niet alleen deuren geopend naar filmmakers uit Centraal-Azië, maar ook een nieuw islamitisch en Aziatisch publiek naar de zalen van Eye getrokken. Bovendien speelde Ismailova een bemiddelende rol in de schenking van zeven films door de Oezbeekse regisseur Ali Khamraev.

Publicatie

Bij de tentoonstelling *Saadat Ismailova – 18,000 Worlds* hoort een gelijknamige *publicatie*, met een interview door Dina Akhmadeeva en essays van Erica Moukarzel, Yuliya Sorokina en Filipa Ramos. Deze rijk geïllustreerde uitgave belicht uitvoerig het bronnen- en archiefmateriaal verzameld door Ismailova, en biedt daarmee inzicht in haar artistieke proces.

Educatie

Voor de tentoonstelling is speciaal voor mbo, hbo, en leerlingen vanaf klas 3 van het vmbo/havo/vwo een rondleiding ontwikkeld. Samen met een museumdocent verkenden de leerlingen Ismailova's unieke film- en beeldtaal door middel van interactieve opdrachten. In de rondleiding stonden vragen over identiteit centraal, waarbij leerlingen aangemoedigd werden te reflecteren op hun eigen culturele identiteit.

Publicatie Saadat Ismailova – 18,000 Worlds

Tentoonstelling Werner Herzog: *The Ecstatic Truth*

8 juni - 1 oktober 2023

De zomertentoonstelling over het werk van de gerenommeerde Duitse filmmaker Werner Herzog (1942) kwam tot stand door een samenwerking met de Deutsche Kinemathek in Berlijn, de beheerder van Herzogs archief. Eye maakte gebruik van dit Werner Herzog Archief om een eigen tentoonstellingsconcept te ontwikkelen dat Herzogs benadering van 'ecstatic truth' binnen zijn films gestalte geeft. Zijn onorthodoxe oeuvre – dat ruim zeventig speel-films, documentaires en korte films omvat – biedt inzicht in de relatie tussen mensen en de chaotische wereld om hen heen, en in de onverschilligheid van de natuur ten opzichte van het menselijk bestaan.

Aan de hand van zorgvuldig geselecteerde fragmenten uit vijftien films, en een selectie van objecten uit zijn persoonlijk archief, werd de essentie van Herzogs oeuvre en zijn streven naar 'een waarheid voorbij de tastbare realiteit' belicht. De tentoonstelling bevatte fragmenten uit films als *Nosferatu: Phantom der Nacht* (1979), *Fitzcarraldo* (1982), *Little Dieter Needs to Fly* (1997) en *Grizzly Man* (2004).

Het succes van de tentoonstelling in bezoekers-aantallen en persaandacht werd verder versterkt door een bijzonder moment: een bezoek van Herzog zelf. Zijn lof voor de expositie en het razend-snel uitverkochte openbare interview met hem in Cinema 1 waren onmiskenbare hoogtepunten.

Bezoekers: 50.961

De pers over *The Ecstatic Truth*

“One installation of six screens showed newly commissioned interviews with various thinkers and experts talking about these controversies – a small part of the exhibition, but a nice touch, striking a good balance between celebrating and debating the man and his films.”

– Elena Lazic, Sight & Sound

Opening

Voor de opening registreerden zich circa 900 gasten. Ongeveer 200 VPRO-leden kregen de kans om deel te nemen aan een exclusieve 'soft launch', waarbij eerst de documentaire *Werner Herzog, Radical Dreamer* werd vertoond, gevolgd door een preview van de tentoonstelling.

Werner Herzog op bezoek in Eye. Foto: Iris Duvekot

Optreden van Reijseger Fraanje Sylla tijdens de opening van de tentoonstelling *Werner Herzog: The Ecstatic Truth*. Foto: Maarten Nauw

Flankerend programma

Voor het filmprogramma zijn ruim dertig films van Werner Herzog geselecteerd die gedurende de tentoonstelling in Eye's bioscoopzalen te zien waren. Vier hiervan werden door Eye uitgebracht en landelijk vertoond. Ook was er een uitgebreid programma met events, inleidingen en livemuziek. Dit gaf ruimte voor diverse reflecties op het oeuvre van Herzog, zowel door bewonderaars als critici. Daarnaast bood de podcastaflevering Herzog over Herzog verdieping door zes mythische uitspraken van Herzog te analyseren, en verscheen er in het online magazine een interview met Ernst Reijseger over de rol van muziek in de films van Werner Herzog. Eye presenteerde een selectie van zestien affiches van zijn films in de Affichegallerij op de wanden bij Cinema 2 en 3.

Educatie

Eye heeft voor de Herzog-tentoonstelling een educatief programma ontwikkeld voor mbo, hbo, en voor leerlingen vanaf klas 3 van het vmbo/havo/vwo, inclusief een rondleiding en een online les. Tijdens de rondleiding verkenden leerlingen samen met een filmdocent Werner Herzogs oeuvre, waarbij ze de grens tussen feit en fictie onderzochten en Herzogs provocatieve stijl analyseerden. Door te discussiëren over thema's als het bestaan van een objectieve visuele taal en de ethiek rondom het manipuleren van feiten, werden zij aangezet tot kritisch denken. De online les Feit en Fictie daagde leerlingen uit met dialogen, kijkopdrachten en creatieve opdrachten om Herzogs werk met een scherpe blik te benaderen.

Tentoonstelling Janis Rafa – Feed me. Cheat me. Eat me.

14 oktober 2023 – 7 januari 2024

In het najaar van 2023 presenteerde Eye een solo-tentoonstelling van de Griekse kunstenaar en filmmaker Janis Rafa (1984). De tentoonstelling toonde Rafa's evocatieve films en video-installaties die de complexe relaties tussen mensen en dieren verkennen zonder gebruik te maken van gesproken woord. Haar onderwerpen bewegen zich in ongebruikelijke filmcomposities die het fictieve vermengen met het alledaagse.

Rafa en Eye hebben eerder bij een aantal gelegenheden samengewerkt. In 2015 was haar werk onderdeel van de expositie *Close-Up – A New Generation of Film and Video Artists in the Netherlands*. In 2020 werd haar korte film *Waiting for the Time to Pass* opgenomen in de gelijknamige online tentoonstelling van Eye.

Voor deze expositie werkte Eye nauw samen met Rafa om haar eerste substantiële overzichtstentoonstelling te presenteren, inclusief zes nieuwe werken die in samenwerking met Eye tot stand kwamen. Daarnaast werd een nieuw videowerk gepresenteerd dat medegefinancierd was door Eye.

Tentoonstelling Janis Rafa – Feed me. Cheat me. Eat me.

- 15 Een bijzonder aspect aan deze tentoonstelling was de coproductie van een nieuw drieluik en drie nieuwe neonwerken met korte teksten vanuit een dierlijk perspectief, waarvan er één zichtbaar was vanuit zowel de tentoonstellingsruimte als het restaurant waardoor het een verbinding met de omgeving creëerde. Te lezen was: *'The fact that I lick you, doesn't mean that I like you.'*

Bezoekers: 27.858

De pers over *Feed me. Cheat me. Eat me.*

“In Rafa’s videokunstwerken word je meegetrokken in de wereld van een piepende hond in een auto met beslagen, gesloten ramen en zie je hoe een paard op een loopband getraind wordt en met oogkleppen gedwongen wordt niet op of om te kijken.” ....

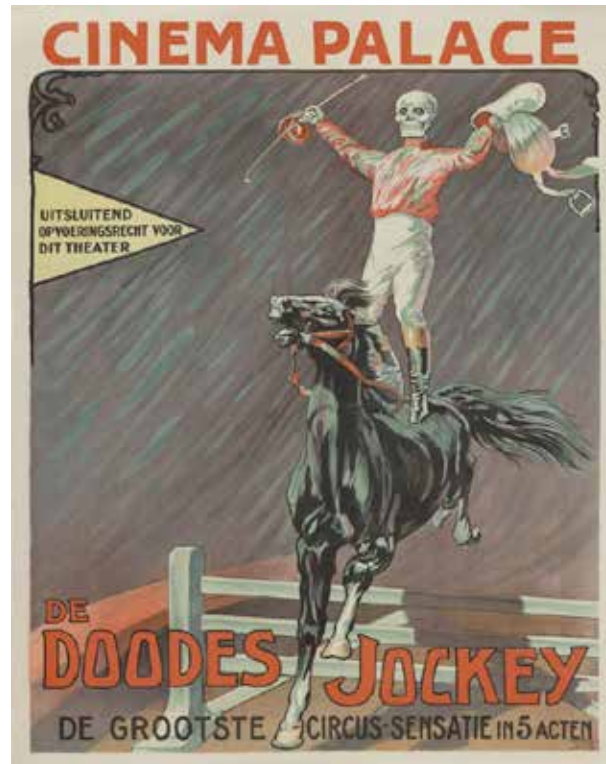
– Toef Jaeger, NRC

Opening

Ongeveer 700 mensen meldden zich aan voor de openingsavond. Een spectaculair liveoptreden van een brassband verwees naar een scène uit de film *Kala azar* van Janis Rafa waarin een fanfare werd uitgenodigd om een requiem te spelen in een kippenboerderij, kort voordat de dieren naar het slachthuis werden gebracht.

Flankerend programma

De tentoonstelling ging vergezeld van een speciaal programma met lezingen, gesprekken en filmvertoningen waarin Eye de thematiek van Rafa’s werk – de niet-antropocentrische blik op de wereld en die van dieren in het bijzonder – extra diepgang gaf. Eye presenteerde daarnaast een selectie van zestien affiches met het thema paarden in de Affichegallerij op de wanden bij Cinema 2 en 3.

Affichetentoonstelling rond het thema paarden. *De doodes jockey* (1915), een van de oudste Nederlandse filmaffiches in de collectie

Educatie

Voor de tentoonstelling is een rondleiding met interactieve opdrachten ontwikkeld voor mbo, hbo, en leerlingen vanaf klas 3 van het vmbo/havo/vwo. Onder begeleiding van een museumdocent konden de leerlingen zich verdiepen in Rafa’s visuele taal, die zonder woorden sterke boodschappen overbrengt, en thema’s onderzoekt zoals de complexe relatie tussen mensen en dieren, zorgzaamheid versus uitbuiting, en het verschil in onze gevoelens voor huisdieren versus dieren in de bio-industrie.

Deze poster van een Tsjechoslowaakse film, ontworpen door Karel Vaca in 1980, is een voorbeeld van de kenmerkende Oost-Europese grafische vormgeving

2.3 FILMPROGRAMMERING

Eye onderscheidt zich met een filmprogrammering die de veelzijdigheid van cinema belicht: van films die opvallen door hun unieke inhoud of vorm tot films die maatschappelijke ontwikkelingen weerspiegelen of het perspectief van het publiek verbreden. Eye presenteert deze films in diverse series en formats, waarbij het filmmuseum groot belang hecht aan het bevragen, duiden en contextualiseren van de gekozen werken. In het jaarprogramma streeft Eye naar een evenwicht tussen klassieke en hedendaagse films, tussen avant-garde en mainstream arthouse-titels, en tussen Nederlandse, Europese en internationale films. De focus ligt op het viëren van film in de volle breedte en diversiteit, zowel in de selectie van films als in de keuze van filmmakers die Eye centraal stelt in een programma.

In 2023 presenteerde Eye een divers aanbod aan reeksen waaronder Restored & Unseen, Eye Classics, Eye on Sound, Eye on Art, Eyeshadow, Koolhoven & Simons, Sunsets, Xtended, Cinema Concerten, Filmmagie en Cinemini, variërend van stille films tot aan de nieuwste cinematografische VR-experimenten. Eye vierde onder andere de honderdste verjaardag van het 16mm-filmformaat met Sweet 16 en eerde de Curaçaose kunstenaar en filmmaker Felix de Rooy met een overzicht van zijn films. Hier volgt een selectie van enkele filmprogramma's.

Bezoekcijfers

In 2023 werden er in totaal 31.625.869 bezoeken gebracht aan de Nederlandse bioscopen, een stijging van 27% ten opzichte van 2022 (bron: kerncijfers 2023 FDN en NVBF).

Voor Eye markeerde 2023 een periode van herstel en groei na de coronapandemie. Het aantal bezoekers van filmvoorstellingen kwam uit op 213.762, 41% meer dan in 2022, toen het aantal 151.274 was.

Daarnaast trokken de films van Eye Distributie nog eens 69.850 bioscoopgangers in 110 filmtheaters door heel Nederland, verdeeld over 79 gemeenten.

Het jaar viel op door succesvolle nieuwe films. De recette overtrof het vorige recordjaar 2019 en het bezoekersaantal is nu vrijwel terug op het niveau

van voor de coronapandemie. *Oppenheimer* van Christopher Nolan werd analoog getoond in het bijzondere 70-mm format en trok 31.000 bezoekers. Dit maakte het de op één na meest succesvolle film die ooit in Eye is vertoond.

In totaal registreerde Eye 608.187 bezoekers en werd de website 1.503.012 keer bezocht.

Krzysztof Kieślowski

18 januari - 1 maart 2023

In het programma rondom de Poolse regisseur Krzysztof Kieślowski (1941-1996) werd teruggeblikt op zijn veelzijdige oeuvre. Wat maakt zijn films uniek, welke rol spelen ze in de Europese filmgeschiedenis, en wat is hun betekenis voor een hedendaags publiek en voor makers van nu?

Still uit *Trois Couleurs: Rouge* (Krzysztof Kieślowski, 1994). © MK2 Productions

17 Het retrospectief van zijn belangrijkste speelfilms, documentaires en korte films opende spectaculair in aanwezigheid van actrice Irène Jacob, hoofdrolspeler uit de openingsfilm *La double vie de Véronique* (1991) die uitgebreid vertelde over haar samenwerking met Kieślowski. Daarna volgde een live uitvoering van de filmmuziek van Kieślowski's vast componist Zbigniew Preisner, uitgevoerd door het Martin de Ruiter ensemble.

Het programma kende meerdere bijzondere voorstellingen. In één weekeinde werd de gerestaureerde *Dekalog*-serie van maar liefst tien delen integraal vertoond. Bij *Trois couleurs: Rouge* (1994) vertelde Catherine Cormon (hoofd Collectiebeheer van Eye) over haar werk als assistent-editor bij deze film. Ook werd de zeer zelden vertoonde, vier uur durende Nederlandse episodefilm *City Life* (1990) uit de collectie van Eye getoond, met een gefilmde bijdrage van Kieślowski over Warschau. Programmeur van de Toekomst Korée Wilrycx stelde een filmprogramma samen met korte films.

Baris Azman maakte een speciale *trailer* voor het programma. Het programma trok ruim 5200 mensen, waarvan opvallend veel jongeren, met een gemiddelde van 70 bezoekers per vertoning. Dit hoge bezoekersgemiddelde weerspiegelt niet alleen de prominente status van Kieślowski, maar ook dat zijn werk weinig te zien is geweest in de Nederlandse filmtheaters.

“De films van de Poolse regisseur Krzysztof Kieślowski staan nog fier overeind (...). Kieślowski's films zijn er misschien nog wel beter op geworden. (...) Zijn werk is prachtig, fijngevoelig, invloedrijk en tijdloos.”

– de Volkskrant

Alberto Lattuada

2 - 29 maart 2023

Het *programma* rond de filmmaker Alberto Lattuada (1914-2005), een van de beter bewaarde geheimen van de Italiaanse cinema, bracht elf van zijn films terug op het grote doek. Deze prachtig gedigitaliseerde en gerestaureerde films belichten het veelzijdige werk van Lattuada, bekend om zijn scherpe maatschappelijke observaties. Hij werkte samen met Fellini en sterren als Anna Magnani, Giulietta Masina en Nastassja Kinski. De reeks van 21 voorstellingen trok in totaal 776 bezoekers.

“Bij de gouden periode van de Italiaanse cinema denken we aan Fellini, Bertolucci, Scola en Visconti. Maar de minder bekende Alberto Lattuada hoort ook in dit rijtje thuis. De in Italië zeer succesvolle filmmaker was al lang voor zijn dood in 2005 simpelweg vergeten. Een retrospectief in Eye laat zien hoe onterecht dat is.”

– Jos van der Burg, Filmkrant

Filmprogramma Alberto Lattuada

Felix de Rooy - The Museum of My Mind

6 - 27 mei 2023

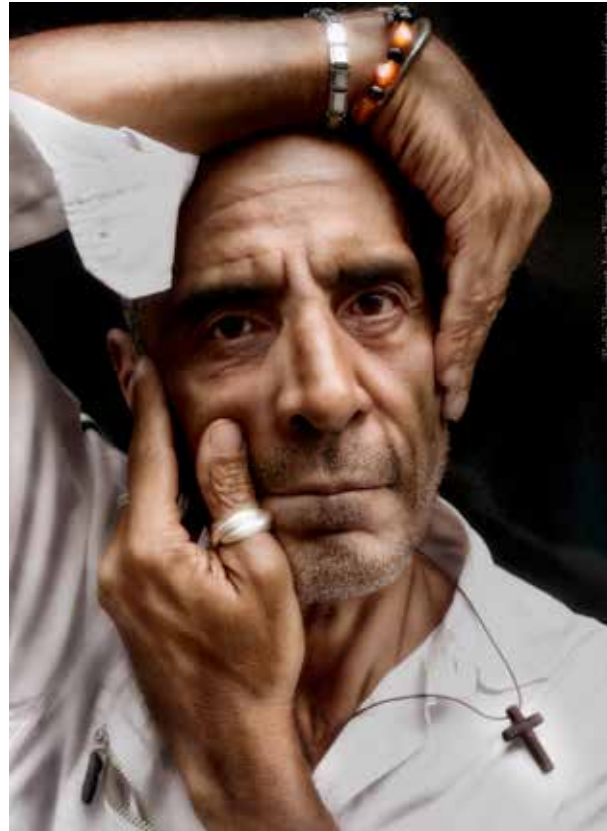
Felix de Rooy is een filmmaker uit Curaçao die ook actief is als acteur, beeldend kunstenaar, theatermaker en verzamelaar. Hij staat bekend als een belangrijke inspirator voor jonge makers in Nederland en de Caribische regio. Eye en het Stedelijk Museum Amsterdam (SMA) werkten samen om een overzicht van zijn oeuvre van zowel korte als lange films te presenteren. Parallel liep er een tentoonstelling van zijn beeldende kunst in het SMA. Op de Eye Film Player en streamingplatform Pepr was bovendien de nieuwe digitale remastering van *Ava & Gabriel – Un historia di amor* (1990) te zien.

Felix de Rooy was aanwezig bij verschillende speciale vertoningen in Eye, waaronder de openingsavond met *Almacita di desolato* (1986) en zijn acteerdebuut *Running 8/45* (1970), vergezeld van live Curaçaose muziek en een dj.

Actieve inspanning om verbindingen te leggen met de Afro-Caribische kunst- en filmgemeenschap in Nederland resulteerden in een gevarieerd publiek dat in groten getale naar speciale evenementen kwam, zoals een Eye on Art-avond met Charl Landvreugd (hoofd Onderzoek & Curatorial Practice van SMA) en een door filmmaker Kevin Osepa gecureerde avond over *queerness* en spiritualiteit. Deze speciale avonden trokken meer bezoekers dan de reguliere filmvoorstellingen. Gemiddeld waren er 30 bezoekers per voorstelling aanwezig.

“Onderwerpen die nu nog steeds uiterst actueel zijn – Zwarte Piet, de doorwerking van het koloniale verleden, fluïde genderrollen – kaartte De Rooy al vroeg in zijn carrière aan.”

– Sandra Smaltenburg, NRC

Felix de Rooy. Foto: Vincent Jong Tijen Fa

Werner Herzog - The Ecstatic Truth

18 juni - 1 oktober 2023

In de zomer van 2023 organiseerde Eye een uitgebreid filmprogramma getiteld *Werner Herzog - The Ecstatic Truth*, naast de gelijknamige tentoonstelling. Een rijke selectie van ruim dertig titels uit Herzog's totale oeuvre van zeventig titels, waaronder bekende films als *Fitzcarraldo* (1982) en *Grizzly Man* (2004), alsook minder bekende parels als *Lektionen in Finsternis* (1992), *Die große Ekstase des Bildschnitzers Steiner* (1974) en *Little Dieter Needs To Fly* (1997).

Naast de reguliere filmvertoningen waren er veel speciale programma's met inleidingen, gasten en livemuziek. Zo zorgde de Nederlandse cellist en componist Ernst Reijseger, bekend van de scores voor Herzogs recente films, samen met zijn groep Reijseger Fraanje Sylla voor een indrukwekkend audiovisueel concert. Verder was cameraman Ed Lachman te gast, die voordat hij zelf naam zou maken als vooraanstaand cinematograaf (*Carol*, *The Virgin Suicides*, *Desperately Seeking Susan*), in de jaren 70 met een piepjonge Herzog samenwerkte aan onder andere diens meest 'onverschrokken' film *La Soufrière* (1977).

Op 26 september deelde Herzog in een uniek openbaar interview voor een uitverkochte zaal bekende en onbekende anecdotes en zijn vurige en provocerende perspectief op het maken van film.

Het filmprogramma kende veel uitverkochte voorstellingen en trok in totaal meer dan 10.000 bezoekers, waarbij ook documentaires en *midlength* films (45-60 minuten) opvallend succesvol waren. Tijdens het zomerprogramma zijn vier films van en over Herzog ook door heel Nederland gedistribueerd, waardoor een nog groter publiek is bereikt.

Keti Koti - Free Heri Heri

1 juli 2023

Keti Koti, de jaarlijkse herdenking van de afschaffing van de slavernij op 1 juli, werd ook in Eye gevierd. In Eye Restaurant konden mensen die dag genieten van een gratis heri heri maaltijd, een traditioneel gerecht dat symbolisch verbonden is met deze dag. Bezoekers konden plaatsnemen aan lange tafels waar ze met elkaar in gesprek konden gaan. Na het diner was er een gratis filmprogramma in samenwerking met Da Bounce Urban Filmfestival met een muzikale, theatrale spoken-word-performance door CHIBUDIKE begeleid door archiefbeelden uit Suriname uit de Eye-collectie. Daarnaast was er een reflectie op het werk van schrijver Edgar Cairo en vertoningen van *Sranan Folktales* (Loëlle Monsanto, 2016) en *Waka Nanga* (Evani Gilds, 2023), afgesloten met een nagesprek met de filmmakers.

Keti Koti in Eye

Sunsets

23 - 27 augustus 2023

In de zomer was het park naast Eye het decor voor vijf openluchtfilmvoorstellingen. Na zonsondergang kon het publiek films zien van vrouwelijke regisseurs Agnès Varda, Heckerling, Věra Chytilová, Susan Seidelman en Jennie Livingston; van nineties komedie *Clueless* (1995) tot de Tsjechoslowaakse experimentele klassieker *Madeliefjes* (1966).

Een imposant scherm van 12 bij 6 meter, 500 stoelen, comfortabele zitzakken en het uitzicht over het IJ zorgden voor een bijzondere filmervaring onder de sterrenhemel. De films werden voorzien van een muzikaal voorprogramma en inleidingen van presentator Noa Johannes (VPRO Cinema). Voorafgaand aan iedere vertoning konden de bezoekers vanuit hun ligstoel via hun telefoon meedoen aan een interactieve quiz. Met uitzondering van de zaterdagavond, waren de vertoningen nagenoeg iedere avond uitverkocht.

“De ligging van het Eye Filmmuseum aan het IJ is al spectaculair, laat staan als je er buiten bij zonsondergang een film kunt bekijken. In augustus kan dat op vijf avonden, met vertoningen van films als *Paris Is Burning* en *Clueless*.”

– Vogue

Sunsets 2023. Foto: Jordi Wallenburg

Written and Directed by Preston Sturges

21 september - 15 oktober 2023

Na bijna drie decennia bij Eye heeft senior première-programmeur René Wolf op 1 oktober 2023 afscheid genomen. Gedurende zijn loopbaan voorzag hij Eye van een stevige signatuur. Als afscheidscadeau zette hij Preston Sturges in de schijnwerpers, een Amerikaanse filmmaker en scenarist die onterecht in de vergetelheid is geraakt. De focus in het *film-programma* lag op de speelfilms die Preston Sturges maakte tussen 1940 en 1948. Geen van deze films is ooit in Nederland uitgebracht. Cinefielen en nieuwe fans konden zo voor het eerst genieten van Sturges' werken in de bioscoop. In een goedbezochte special over Sturges als scenarist, bespraken twee succesvolle Nederlandse scenaristen hun bewondering voor zijn werk.

Wouter Sessink maakte een *trailer* met fragmenten van Sturges' kenmerkende *screwball*-humor waarmee de essentie van zijn films vlot en toegankelijk werd gepresenteerd.

Het programma bereikte een gemiddelde van 59 bezoekers per voorstelling.

“Dat Eye Filmmuseum nu een retrospectief aan zijn werk wijdt is voor mij wel meer dan het rechtzetten van een historische omissie. Makers van nu kunnen echt iets van Sturges leren.”

– Dana Linssen, NRC

Sweet 16

21 november - 6 december 2023

Eye vierde de honderdste verjaardag van het 16mm-filmformaat met het programma *Sweet 16*. Tijdens de eerste week stond de filmprojector midden in de zaal. Hierdoor kregen zowel de operateur als de apparatuur letterlijk een centrale plek. Bezoekers kregen zo de kans om een kijkje achter de schermen te nemen en in gesprek te gaan met de operateurs over analoge filmprojectie en het 16mm-formaat. Met het zachte geratel van de projector op de achtergrond vierden film liefhebbers en nieuwe fans samen met Eye de magie van cinema.

De samenwerking van het volledige programma-team resulteerde in een breed scala aan films, waaronder documentaires als *Metaal & melancholie* (Heddy Honigmann, 1993), Cinema Concerten, arthousefilms, jeugdfilms, genrefilms, kunstenaarsfilms en korte films. Meer dan de helft van de films zijn onderdeel van de collectie van Eye. Om de unieke kijkervaring die het 16mm-formaat biedt nader toe te lichten, creëerde Jonathan ten Broeke een kort, informatief *filmpje* over het 16mm-formaat.

Het programma trok in totaal 882 bezoekers, wat neerkomt op een gemiddelde van 55 bezoekers per voorstelling.

Filmprogramma Sweet 16

Eiki 16mm-projector

British Brightest – Andrea Arnold & Lynne Ramsay

1 december 2023 - 3 januari 2024

Van de eigenzinnige Britse filmmakers Andrea Arnold en Lynne Ramsay vertoonde Eye het gehele oeuvre. Deze auteurs, bekend om hun zelfgeschreven scenario's en documentaire stijl, behandelen sociale thema's met een registrerende, niet-veroordelende blik, die de ruwe realiteit van het leven laat zien. Het programma opende met de Nederlandse première van de 4K-restauratie van het maatschappelijk relevante meesterwerk *Ratcatcher* (1999) van Lynne Ramsay, voorafgegaan door de Oscar-winnende korte film *Wasp* (2003) van Andrea Arnold. Beide films gaan over armoede, de klassenmaatschappij en de veerkracht van de menselijke geest, vanuit een ontegenzeggelijk vrouwelijk perspectief. In een speciale vertoning rond de korte films van Arnold en Ramsay hield filmmaker Sarah Sylbing, bekend van de documentaireseries *Schuldig* en *Klassen*, een inleiding over de filmische verbeelding van armoede.

“Biedt het programma al met al geen loodzware kost? Bij vlagen, maar zeker niet uitsluitend. Al is het maar omdat beide regisseurs heel poëtisch kunnen vertellen, met oog voor onverwachte schoonheid en intieme details.”

– Rick de Gier, VPRO Gids

Cinema Concerten

Gehele jaar

De reeks Cinema Concerten brengt stille filmklassiekers tot leven met liveoptredens van dj's, orkes-ten, ensembles en solisten. Deze reeks kenmerkt zich door een mix van traditionele en moderne muzikale elementen waarbij zowel historische film-scores op klassieke instrumenten worden uitge-voerd als nieuwe composities op hedendaagse wijze ten gehore worden gebracht.

Een bijzonder hoogtepunt was de uitverkochte ver-toning van *Die Abenteuer des Prinzen Achmed* (1923) van Lotte Reiniger, een onterecht vergeten vrouwelijke regisseur uit de Weimarrepubliek. Deze film, gebaseerd op de verhalen van Duizend-en-één-nacht, werd live begeleid door een ensemble bestaande uit Esat Ekinoglu uit Turkije op de con-trabas, Hamid Reza Behzadian uit India op de Indi-ase gitaar, lapsteel en mondharmonica, en de Nederlandse Steven Kamperman op de altklarinet, slagwerk, melodica, die tevens de compositie voor zijn rekening nam.

In samenwerking met het Grachtenfestival werden klassieke, jazz- en wereldmuziek samengebracht door het strijkkwintet WOODCRAFT, dat live optrad tijdens de première van de nieuwe dansfilm *Herbs in Corea* van Flip Kwakkel. Zij vertolkten ook de compositie *Daphne en Apollo* bij een compilatie uit de Bits & Pieces-collectie van Eye.

Een jaarlijkse samenwerking is het 'HKU Meets Eye'-programma. In 2023 componeerden studenten Compositie van de HKU Muziek en Technologie muziek voor de stille avonturenfilm *The Eagle* (Clarence Brown, 1925) die live werd uitgevoerd door het Keuris Ensemble onder leiding van Henry Kelder.

Still uit *Die Abenteuer des Prinzen Achmed* (Lotte Reiniger, 1923)

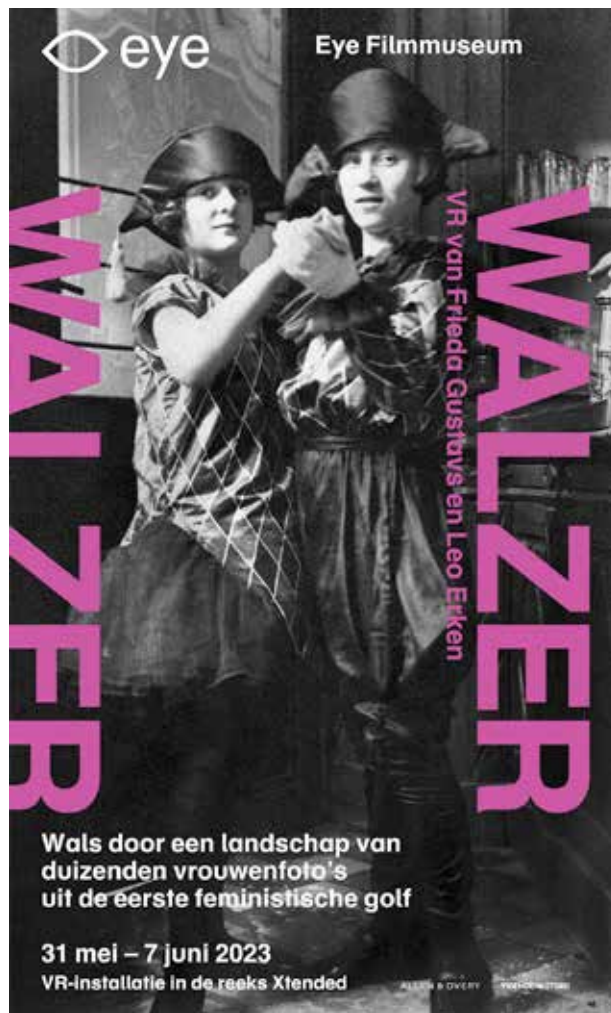

Still uit *Alice in the Big League* (Walt Disney, 1927)

Xtended – Virtual Reality in Eye

Gehele jaar

Virtual Reality-producties vormen een steeds belangrijker deel van de filmproductie wereldwijd, maar zeker ook in Nederland, dat hiermee vooroploopt. Daarom is er in Eye specifiek aandacht voor VR binnen een uniek programma. In het voorjaar van 2023 veranderde de Room at the Top in een

Xtended: Walzer

virtueel 'rijk van de doden' door de ontroerende virtual-reality-opera *Eurydice*, een afdaling in oneindigheid van de jonge theaterregisseur Celine Daemen. Met een VR-bril op doolde het publiek door een wereld van stof, in de voetsporen van Orpheus op zoek naar zijn geliefde Eurydice. Omdat dit universele thema vaak is verwerkt in opera, literatuur en film, draaiden parallel aan deze VR-ervaring de films *Orfeo* (1985, Claude Goretta), *Orfeo negro* (1959, Marcel Camus), en *Orphée* (1950, Jean Cocteau) in de filmzalen, met een inleiding en een artist talk met de VR-makers. Het filmprogramma trok 350 bezoekers.

De VR-ervaring *Walzer* van Frieda Gustavs en Leo Erken neemt bezoekers mee op reis door een landschap van duizenden vrouwenfoto's uit de eerste feministische golf (1850-1940). Deze VR-collage, bestaande uit oude foto's, verzameld uit privé-collecties of gevonden via Marktplaats en rommelmarkten, brengt de eerste feministische golf weer tot leven. *Walzer* biedt een innovatieve methode om archiefmateriaal op een boeiende en toegankelijke wijze te presenteren. Bovendien sloot dit VR-werk perfect aan bij de Eye International Conference 'Activating the Archive'. Tijdens deze conferentie wisselden experts van gedachten over het tot leven brengen van collecties en het inzetten van archieven voor activistische doeleinden.

Familie-activiteiten

Gehele jaar

De familieprogramma's van Eye hebben een vaste vorm met herkenbare, terugkerende programmaonderdelen met wisselende films uit de collectie en de Korte Film Poule. Deze activiteiten, zoals workshops en begeleide animatietafels, worden met opzet in de algemene ruimtes gehouden om ze voor bezoekers zichtbaar en toegankelijk te maken.

Eye presenteert wekelijks en tijdens schoolvakanties nieuwe jeugdfilms (voor kinderen tot 12 jaar) en Cinemini-voorstellingen (voor kinderen van 2 tot 6 jaar). In 2023 heeft Eye een nieuw programma ontwikkeld voor kinderen vanaf 6 jaar die Cinemini zijn ontgroeid: Filmmagie. Na het kijken van een aantal korte films uit de collectie van Eye, gaan kinderen creatief aan de slag in een korte workshop, waar ze met een flipboekje ontdekken hoe je van stilstaand beeld een bewegende scène maakt.

Cinemini-voorstelling. Foto: Corinne de Korver

23 Een speciaal programma ter gelegenheid van de 100e verjaardag van de Disney Studio in 2023 was Disney's Alice, een serie van drie uitverkochte familievoorstellingen met korte filmpjes rondom het meisje Alice, waar Walt Disney zijn carrière mee begon. De geluidseffecten bij de films, zoals voetstappen, piepende deuren of wind, werden live gemaakt door 'foley artist' Vincenzo Castellana (AcquAria).

Toegankelijkheid

De familieprogrammering biedt standaard een NGT-tolk voor doven op elke derde zondag van de maand bij Cinemini en Filmmagie. Films met activiteiten zoals Cinemini, Filmmagie, Disney's Alice, Filmen zonder camera bereikten 4.200 bezoekers.

De samenwerking met Kidsproof en de Stadspas heeft positief bijgedragen aan de zichtbaarheid en toegankelijkheid van het aanbod voor families. Sinds 2023 zijn kaartjes voor films en activiteiten voor Stadspashouders €1,50 en tentoonstellingen gratis. Deze partnerschappen versterken de positie van

Eye als een gezinsvriendelijke bestemming, vooral tijdens schoolvakanties. Op de website trekken speciale vakantiepagina's zoals Zomervakantie in Eye veel bezoekers.

Eye heeft ook samenwerkingsverbanden opgezet met verschillende partners in Amsterdam-Noord om de reikwijdte en impact van de programmering te vergroten. In 2023 vonden er bijvoorbeeld twee Cinemini-voorstellingen plaats in Buurthuis 't Zonnehuis.

Disney's Alice met 'foley artist' Vincenzo Castellana (AcquAria) en Martin de Ruiter (bandoneon)

Filmmagie

Premières

Gehele jaar

2023 was een succesvol jaar wat betreft de vertoningen van nieuwe films die dit jaar in première gingen. Na het overweldigende succes van *Oppenheimer* stond de documentaire *Anselm* van Wim Wenders (in 2D en 3D) als tweede op de ranglijst van bezoekersaantallen. Geen enkele andere bioscoop in Nederland wist zoveel publiek te trekken voor deze film, wat de sterke positie van Eye benadrukt als platform voor artistieke documentaires van en over kunstenaars. Films als *All the Beauty and the Bloodshed* over Nan Goldin, en *Dicht bij Vermeer* over de voorbereidingen van de Vermeer-expositie in het Rijksmuseum, trokken eveneens een aanzienlijk aantal bezoekers naar Eye.

Première van *Alledaagse waardigheid* (Ida Does, 2023) tijdens de Black Achievement Month. Foto: Joris van Gennip

Oppenheimer op 70mm – Hoyte van Hoytema te gast

Hoyte van Hoytema in Eye. Foto: Jurre Rompa

Op 27 juli 2023 was Director of Photography Hoyte van Hoytema in Eye te gast voor een uitgebreid openbaar interview bij een vertoning van *Oppen-*

heimer op 70mm. Eye had Van Hoytema gevraagd enkele filmstroken te signeren voor een winactie die gepromoot werd via de nieuwsbrief en op Instagram. De actie leverde veel respons op: maar liefst 300 e-mails en 242 comments, met een bereik van 13.5K accounts.

Een *artikel* van Sarah Famke Oortgijzen in het Online Magazine lichtte toe wat 70mm film zo bijzonder maakt. Dit stuk trok 12.638 lezers. Via narrowcasting in Eye werd dit artikel extra onder de aandacht gebracht, zodat bezoekers via een QR-code meer over de technische en esthetische aspecten van 70mm filmprojectie konden leren.

Sweet Dreams van Ena Sendijarević was de best bezochte Nederlandse film bij Eye in 2023 met bijna 2.000 bezoekers, gevolgd door de geëngageerde natuurdocumentaire *Onder het maaiveld* die bijna 1.600 bezoekers trok. Wat betreft klassiekers deden de eigen releases van Werner Herzogs *Fitzcarraldo* (1.437 bezoekers) en *Aguirre, der Zorn Gottes* (1.090 bezoekers) het goed, samen met *Trois couleurs: Bleu* (1.202 bezoekers), uitgebracht door Cherry Pickers tijdens het retrospectief van Krzysztof Kieślowski.

Toch zijn bezoekersaantallen niet allesbepalend. Eye selecteert ieder jaar zorgvuldig uit een breed aanbod van premièretitels en beoordeelt films niet alleen op hun commerciële succes. Eye zorgt er bovendien voor dat films die mogelijk ondergesneeuwd raken in het grote aanbod, een aantal extra weken te zien blijven in het filmmuseum. Voorbeelden hiervan waren parels zoals *Drawing Lots* van de Georgische regisseur Zaza Khalvashi, *Luka* van Jessica Woodworth en de Nederlandse familie-film *Kiddo* van Zara Dwinger, die nergens zo lang op het programma bleven staan als bij Eye.

2.4 DISTRIBUTIE

Eye verhuurt films uit de eigen collectie aan Nederlandse bioscopen, variërend van klassiekers tot hedendaagse producties. De Eye-distributiescollectie wordt voortdurend aangevuld, voornamelijk met digitaal gerestaurerde klassiekers en korte (experimentele) films.

In 2023 trokken de films van Eye Distributie ongeveer 69.850 bezoekers in 110 bioscopen verspreid over 79 gemeenten in Nederland. Eye bracht 78 filmtitels naar het witte doek, waaronder 19 titels uit 2023, en genereerde hiermee een omzet van bijna €592.000.

Een hoogtepunt binnen de distributieactiviteiten van Eye is het programma *Previously Unreleased*. Deze selectie van 10 recente films trok 26.829 bezoekers, goed voor een omzet van €230.731.

Eye Klassiekers

Eye brengt jaarlijks filmklassiekers terug naar de bioscoop in digitaal gerestaurerde versies. Zo maakte het nooit eerder uitgebrachte *Blind Chance* van Kieślowski deel uit van het landelijke Kieślowski-programma. Tijdens het zomerprogramma over Werner Herzog werden vier films van en over Herzog landelijk vertoond voor 13.036 bezoekers en een omzet van €113.289. In totaal zijn er dertien titels landelijk uitgebracht, waaronder *Bratan*, *Ghost Dog – The Way of the Samurai*, *Van de koele meren des doods* en *It's a Wonderful Life*. Na vertoning in de bioscoop werden veel van deze films beschikbaar gesteld op de Eye Film Player, waardoor ze een nog breder publiek bereikten.

Werner Herzog op de set van *Fitzcarraldo* (Werner Herzog, 1982)

Previously Unreleased

Tijdens de zomermaanden kreeg het *Previously Unreleased-programma* weer een prominente plek. Dit programma brengt films die niet voor distributie in Nederland zijn aangekocht, alsnog naar het grote doek. Voor de duur van twee maanden werd er wekelijks een nieuwe film gepresenteerd, met elke eerste avondvoorstelling in de premiërewEEK een inleiding van een Filmkrant-medewerker. De meest succesvolle film van het Previously Unreleased-programma in Eye was *Lola* van Andrew Legge, een Iers-Britse foundfootage sciencefictionfilm in zwart-wit, die 1.187 bezoekers trok. *Atlantide* van Yuri Ancarani, die 920 bezoekers trok, was een goede tweede. Ancarani bezocht Eye om zijn film in te leiden en presenteerde tevens een programma van drie van zijn korte films tijdens Eye on Art. Juraj Lerotić, regisseur van *Safe Place*, hield ook een Q&A bij een van de vertoningen van zijn film.

“Previously Unreleased voelt enigszins alsof je op een buitenlands filmfestival bent en een film ziet waarvan je niet weet of ze ooit worden aangekocht door een Nederlandse distributeur. Alleen dat al maakt het programma een aanrader.”

– Clementine van Wijngaarden, VARAgids

Korte Film Poule

In 2014 is Eye gestart met de Korte Film Poule (KFP) om hoofdzakelijk Nederlandse korte films op een laagdrempelige manier beschikbaar te stellen voor distributie en vertoning in Nederlandse filmtheaters en bioscopen. Filmtheaters kunnen zich voor €725 per jaar abonneren op de KFP voor onbeperkte toegang tot ruim 800 films die de Poule te bieden heeft. In 2023 hadden 47 filmtheaters en bioscopen in heel Nederland een abonnement, variërend van Filmhuis de Reggehof in Goor tot Filmhuis Den Haag. Inkomsten uit de abonnementen bedroegen in 2023 €30.275. Deze opbrengsten

Still uit *Lola* (Andrew Legge, 2022)

ondersteunen zowel de KFP-infrastructuur als de rechthebbenden van de vertoonde films. In 2023 is de catalogus van de Korte Film Poule uitgebreid met 62 films, waardoor het totale aanbod op 843 titels kwam. Gedurende het jaar werden 377 films uit deze collectie geselecteerd voor in totaal 3527 vertoningen. Deze films werden ingezet als voorfilm, of als onderdeel van themaprogramma's of educatieve initiatieven.

Eye zet de korte films uit de Poule ook zelf op verschillende manieren in, onder meer bij programma's zoals Filmmagie en Cinemini, tijdens de Museumnacht en als voorfilm bij nieuwe films. In 2023 zijn 33 verschillende films uit de Poule vertoond als voorfilm bij premièrefilms, waaronder *Sugar* van Yasmijn Karhof bij *Sweet Dreams* en *Bloeiende bloemen en plantenbewegingen* van J.C. Mol bij de documentaire *Onder het maaiveld*.

In 2023 voltooide Eye, in samenwerking met partners zoals Netwerk Filmeducatie, IDFA, NFF, Cinekid en IFFR, de ontwikkeling van een aantal educatieprogramma's met korte films en op maat gemaakt lesmateriaal. Er zijn negen programma's beschikbaar voor het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo. Het programma *Een heleboel gevoel!* voor groep 3 en 4 was met 35 landelijke vertoningen het meest populair in 2023.

In 2023 diende Eye ook een subsidieaanvraag in bij het Nederlands Filmfonds ter ondersteuning van de landelijke distributie van korte films. De subsidie werd toegekend en hierdoor is het mogelijk om in 2024 alle KFP-abonnementen voor de helft van de prijs aan te bieden aan de filmtheaters in Nederland. Dit initiatief, bedoeld als pilot, heeft als doel om filmtheaters en bioscopen extra te motiveren om korte films te vertonen. Aan het eind van 2024 zal deze regeling op basis van de resultaten worden geëvalueerd.

2.5 DIGITALE PRESENTATIE

Eye Film Player

De *Eye Film Player* is het online streamingplatform en de virtuele vijfde zaal van Eye en daarmee een visitekaartje voor de Nederlandse film in de wereld. De player maakt films gratis (of tegen een kleine vergoeding voor de rechthebbenden) toegankelijk voor een wereldwijd publiek. De films sluiten aan bij de programma's en tentoonstellingen in Eye, of komen uit de collectie. Het platform maakt wekelijks nieuwe titels beschikbaar en is volledig tweetalig (Nederlands/Engels).

In 2023 is de populariteit van de Eye Film Player sterk gegroeid, met bijna een verdubbeling van het bezoekersaantal tot 180.000 en meer dan 21.000 accounts. De in 2023 toegevoegde nieuwe digitale remasters van *Ed van der Elskens* films waren zeer gewild en werden de meest bekeken films op het platform.

Sinds april 2023 kunnen docenten alle films gratis in de klas vertonen, een service waar nu al 150 docenten gebruik van maken.

De Eye Film Player wordt mogelijk gemaakt dankzij de VriendenLoterij.

“The Eye Film Player is a valuable addition to the activities of Eye due to its ability to offer unknown or less-prominent content for accessibility. Users stumble upon materials they weren’t actively seeking, potentially altering their perception of global audio-visual material. This shift in perspective expands the possibilities of what can be used, whether as historical documents or past art.”

— Maral Mohsenin (Hoofd Programmering, Geneva International Film Festival - GIFF)

Still uit *De verliefde camera* (Ed van der Elsen, 1971)

Het aanbod op de Eye Film Player wordt zorgvuldig afgestemd op de lopende activiteiten en tentoonstellingen van Eye, zoals de programma's rondom Werner Herzog en het jubileum Sweet 16 ter ere van 100 jaar 16mm-film. In 2023 lanceerde de Eye Film Player onder meer de volgende programma's:

- *Filmmaker in focus: Béla Tarr*: zes gerestaureerde werken van de Hongaarse cineast Béla Tarr, inclusief zijn zeven uur durende meesterwerk *Sátántangó*.
- *Programmeurs van de Toekomst*: drie filmprogramma's van de eerste lichting trainees met een focus op koloniale geschiedenis, cinema uit de Afro-diaspora, en de blik van vrouwelijke kunstenaars op mannen en mannelijkheid.
- *Previously Unreleased 2023*: een selectie films die de internationale filmfestivals haalden maar de Nederlandse bioscopen niet bereikten.
- Programma's die aansloten bij de tentoonstelling van *Saodat Ismailova* en het filmprogramma van *Felix de Rooij*, die de culturele en politieke dynamiek van Centraal-Azië en de Antilliaanse samenleving belichten.

YouTube-kanaal

Het YouTube-kanaal van Eye heeft meer dan 37.500 abonnees en biedt toegang tot bijna 2.500 films uit de collectie. In 2023 zijn de Bits & Pieces-films, onbekende filmfragmenten uit de collectie, bijna allemaal online beschikbaar gemaakt.

In 2023 genereerde het kanaal 1.670.848 weergaven, waarvan 597.871 weergaven voor collectiefilms en 58.266 weergaven voor de Bits & Pieces-films. Het kanaal fungeert als een laagdrempelig internationaal visitekaartje voor de collectie van stille films. Eye profiteert hier heel concreet van: in 2023 hebben internationale abonnees twintig Bits & Pieces geïdentificeerd. Daarnaast vinden commerciële opdrachtgevers van over de hele wereld naar aanleiding van de collectiefilms op YouTube de weg naar Eye Sales Collectie.

Eye plaatst wekelijks drie tot vijf titels uit de collectie op het YouTube-kanaal, voornamelijk publiek domein films geproduceerd tussen 1896 en circa 1930. Dit zijn overwegend stille zwart-wit films, soms ingekleurd.

Afgeronde projecten

Project Jan Bot is dood, lang leve Jan Bot

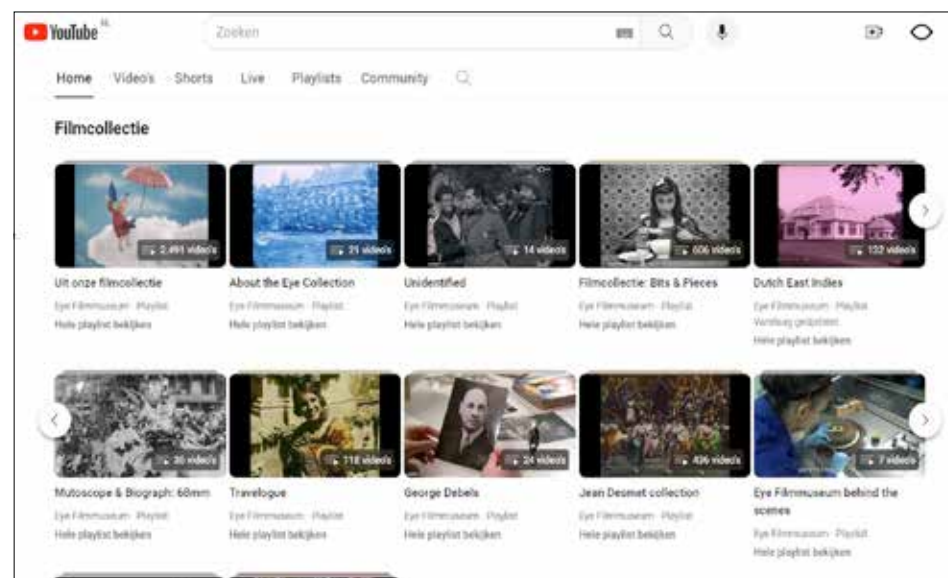
Op 31 maart 2023 nam Eye definitief afscheid van AI-curator Jan Bot en daarmee kwam ook een einde aan het project 'Jan Bot is dood, lang leve Jan Bot'. Gedurende vijf jaar creëerde Jan Bot, gevoed door beelden uit de Bits & Pieces-collectie en geïnspireerd door actueel nieuws, meer dan 25.000 korte, poëtische films.

Jan Bot is in het leven geroepen als artistiek experiment om te reflecteren op de massaproductie van beelden in het tijdperk van sociale media, waar content op grote schaal door algoritmes wordt gegenereerd om te voldoen aan de eisen van de aandachtseconomie. Sinds 2018 heeft Jan Bot een gigantische hoeveelheid films geproduceerd. De AI-software van Jan Bot is inmiddels verouderd en daarom is besloten om hem uit te schakelen. Voor zijn 'overlijden' ondersteunde Eye het onderzoeks-project dat het gebruik van NFT's (Non-Fundible Tokens) voor cultureel erfgoed onderzocht. Dit leidde tot de verkoop van Jan Bots films als NFT's, beschikbaar als fysieke kaarten in de Eye Shop.

Het project 'Jan Bot is dood, lang leve Jan Bot' dient als een eerbetoon aan de filmesthetiek en de lange traditie van artistieke samenwerking tussen mens en machine.

Still uit Ava & Gabriel – *Un historia di amor* (Felix de Rooy, 1990) is in 2023 aan de Eye Film Player toegevoegd (zie pagina 27)

YouTube-kanaal van Eye

Eye on Screens

Mei 2023 markeerde de afsluiting van 'Eye on Screens', een initiatief dat gedurende twee jaar de rijke filmgeschiedenis tot leven bracht buiten de museummuren. Met meer dan 500 fragmenten uit Eye's vroege filmcollectie (tot 1925) bereikte dit project een breed publiek door vertoningen op grote schermen in stations, winkelcentra, pleinen, en in bussen en trams door heel Nederland. Dit initiatief heeft niet alleen de beelden uit de eerste decennia van de twintigste eeuw opnieuw onder de aandacht gebracht, maar deed dit ook op momenten en plaatsen waar mensen het niet verwachtten. 'Eye on Screens' was een unieke kans om de Eye-collectie in heel Nederland te delen met een breed en divers publiek. Eye on Screens is mogelijk gemaakt dankzij de VriendenLoterij.

Eyefilm.nl/collectie

Filmdatabase

De geschiedenis van de Nederlandse film en filmcultuur is te verkennen via filmdatabase.eyefilm.nl. Deze bron bevat gedetailleerde informatie over films, filmmakers en productiebedrijven, en wordt voortdurend aangevuld. Achtergrondartikelen bieden inzicht in belangrijke trends en gebeurtenissen in de Nederlandse filmcultuur, met speciale aandacht voor de vroege cinema (circa 1900-1930), experimentele films en Nederlandse speelfilms tot en met 1975. In 2023 zijn voorbereidingen getroffen voor de migratie van de inhoud van de Filmdatabase naar het nieuwe collectiebeheersysteem Axiell Collections.

Filmdossiers

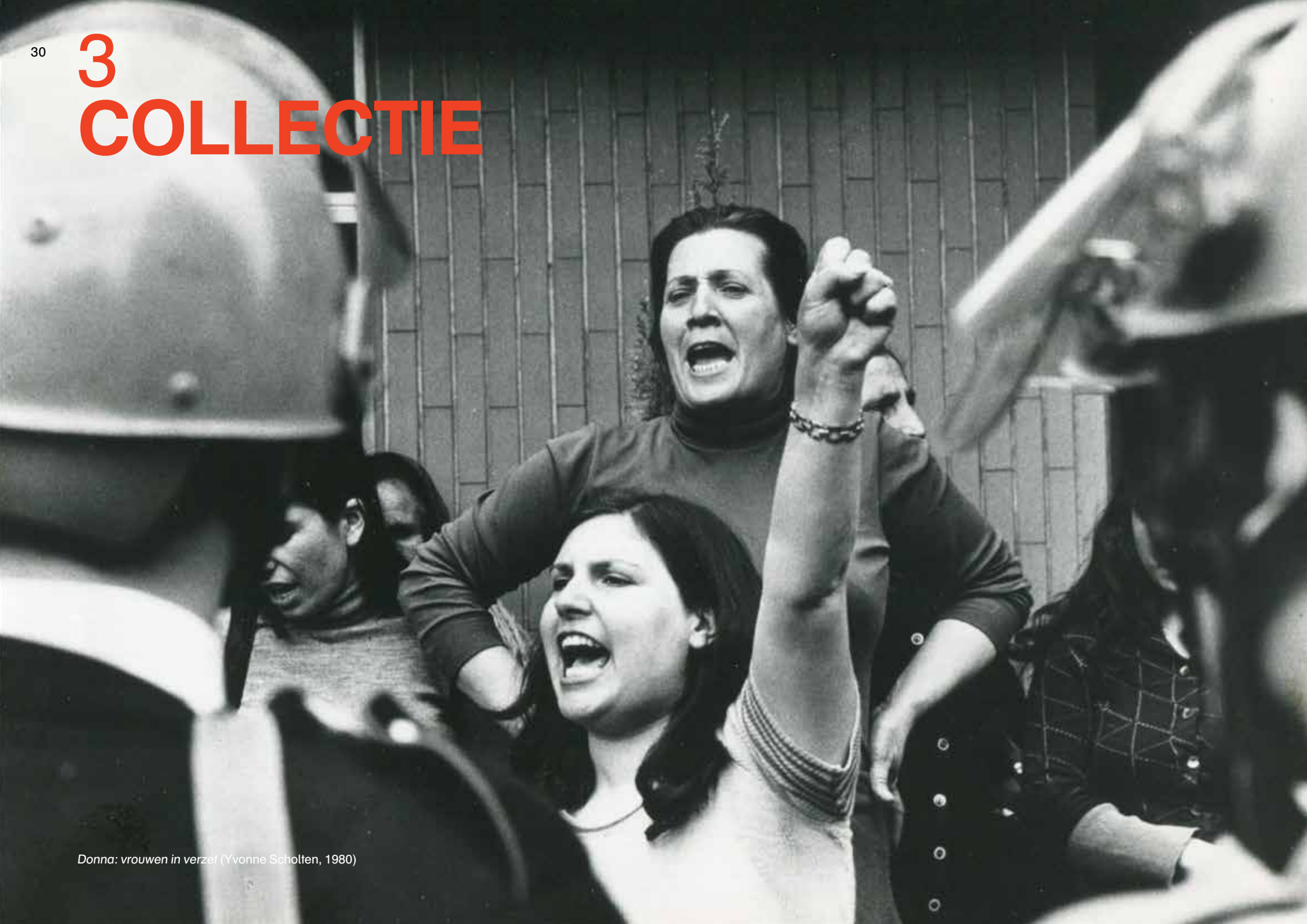
De *Filmdossiers* vormen een verzameling specialistische *long reads* voor professionals en film liefhebbers over onderwerpen die direct uit de collectie van Eye voortkomen. Deze sectie belicht specifieke werken uit de collectie of verbindt de collectie met actuele thema's. De dossiers verkennen diverse kwesties, zoals de uitdagingen bij een filmrestauratie in afwezigheid van het oorspronkelijke kleurenprocedé, of de geheimen die oude bedrijfsboekhoudingen onthullen over filmavonden een eeuw terug.

In 2023, in een tijdperk waarin digitale verbetering ('enhancing') van films steeds vaker voorkomt, is er een *dossier* uitgebracht dat licht werpt op de praktijken van digitale restauratie. Deze publicatie verschaft inzicht in zowel de toegepaste methoden als de overwegingen erachter.

Jan Bots films als NFT's in de Eye Shop

3 COLLECTIE

Donna: vrouwen in verzet (Yvonne Scholten, 1980)

Eye beheert een internationaal gerenommeerde collectie die meer dan 130 jaar filmgeschiedenis bestrijkt, van de allereerste bewegende beelden tot aan de modernste 3D- en 360-gradenfilms. De collectie bevat niet alleen films, maar ook honderdduizenden foto's, posters, boeken, bladmuziek, (pre-)cinema apparatuur en archieven van filmmakers. Deze omvangrijke collectie vormt het fundament van Eye en biedt diverse perspectieven op de filmgeschiedenis die kunnen dienen als context en inspiratie voor zowel het heden als de toekomst. Het gehele jaar door presenteert Eye de collectie, zowel online als in het filmmuseum, via themaprogramma's, speciale evenementen en educatieve activiteiten. In het expertisecentrum van Eye, het Collectiecentrum, vindt een constante uitwisseling van kennis en samenwerking plaats met film-instituten wereldwijd.

Nieuw Collectiebeleidsplan

In 2023 publiceerde Eye zijn nieuwe *Collectiebeleidsplan*. Dit document dient niet alleen als beleidskader voor Eye zelf, maar is ook bedoeld voor nationale en internationale collega-instellingen, toezichthouders, subsidieverstrekkers, schenkers, depotgevers, onderzoekers, studenten en de filmbranche. Met dit beleidsplan wil Eye inzicht geven in de samenstelling en betekenis van de collectie, en de werkzaamheden en ambities op het gebied van conservering, digitalisering, restauratie en ontsluiting van zowel analoog als digitaal filmerfgoed. De eerste drie hoofdstukken van dit plan geven inzicht in de huidige werkzaamheden, het laatste hoofdstuk richt zich op de toekomstige plannen, ambities en aspiraties aan de hand van drie beleidspijlers: digitalisering, duurzaamheid en diversiteit.

Implementatie aanbevelingen werkgroepen Diversiteit & Inclusie

De aanbevelingen van twee Diversiteit & Inclusie-werkgroepen op het gebied van 'collectievorming' en 'taalgebruik in de catalogus' zijn in 2023 omgezet in concreet beleid, waarmee de koers voor de komende periode is uitgezet. Als levend filmarchief is Eye continu in ontwikkeling en zich steeds meer bewust van lacunes in de collectie, problematische benamingen of categorieën. Daarom streeft Eye voortdurend naar het verkennen van nieuwe perspectieven op de filmgeschiedenis, om de collectie te verrijken en opnieuw te blijven interpreteren op basis van nieuwe inzichten.

De collectie blijft groeien door acquisities, depotstellingen en schenkingen. Eye ontvangt regelmatig waardevolle nalatenschappen, inclusief films op celluloid en nitraat. Er wordt prioriteit gegeven aan het verwerven van items die bijdragen aan een diverse en inclusieve collectie, en die het mogelijk maken om bijzondere filmprogramma's vanuit nieuwe perspectieven te presenteren.

Start viewings van 'omstreden films' uit de collectie

In 2023 zijn medewerkers in het Collectiecentrum begonnen met interne viewings van collectiefilms die om uiteenlopende redenen problematische inhoud bevatten. Het uitgangspunt is altijd een vraag waar een medewerker tegenaan loopt: kan Eye deze film nog wel vertonen in de zaal, in de tentoonstelling, op de Eye Film Player of op YouTube? Zo ja, hoe dan? Elke presentatievorm biedt namelijk verschillende mogelijkheden om context te geven bij een film. Eye zoekt daarbij een balans. Enerzijds heeft Eye de educatieve taak om vroege films te

Voorkant Eye Collectiebeleidsplan

Trainee Filmrestauratie Aleksas Gilaitis in het Eye Collectiecentrum. Foto: Corinne de Korver

tonen als reflectie van hun tijd, anderzijds wil Eye niet bijdragen aan het in stand houden van kwetsende beeldtaal. Eye onderzoekt de mogelijkheid om deze sessies ook in dialoog met het publiek te organiseren.

Onderzoek naar nieuw nitraatdepot afgerond

In 2023 rondde Eye een belangrijk onderzoek af naar de ontwikkeling van een nieuwe, duurzame en veilige kluis voor de opslag van nitraatfilms. Dit project, geïnspireerd door een soortgelijk initiatief van het Filmarchiv Austria, verkende de mogelijkheden van het gebruik van massieve houtbouw. Dankzij steun van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en medefinanciering door de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e), werd binnen het tweejarige post-masterprogramma EngD aan de TU/e een grondige studie verricht. De *resultaten* van dit onderzoek vormen de basis voor plannen om, in samenwerking met andere belanghebbenden, een geschikte locatie in Nederland te vinden voor de bouw van deze nitraatkluis, en de benodigde financiering hiervoor te verkrijgen.

Momenteel wordt Eye's unieke collectie van nitraatfilms (circa 31.000 blikken) bewaard in drie gespecialiseerde bunkers in het beschermde duingebied van Overveen, Heemskerk en Castricum. Deze opslagfaciliteiten kampen echter met ruimtegebrek en voldoen niet meer aan de huidige duurzaamheids- en klimaatbeheersingseisen. Het bewaren van zeer brandbare nitraatfilms brengt complexe uitdagingen met zich mee, vooral door de risico's die deze materialen kunnen vormen bij incidenten. Bovendien maken de veranderende weersomstandigheden de huidige nitraatkluisen kwetsbaarder voor grondwaterinfiltratie en overstromingen tijdens hevige regenval, waardoor de risico's op klimaatgerelateerde noodsituaties naar verwachting zullen toenemen. Sinds eind december 2023 is er ernstige

wateroverlast door stijgend grondwater in de nitraatkluis in Castricum. Eye ontwikkelt daarom zowel korte- als langetermijnstrategieën om deze periode te overbruggen, totdat de nieuwe, verbeterde nitraatkluis gerealiseerd zal zijn.

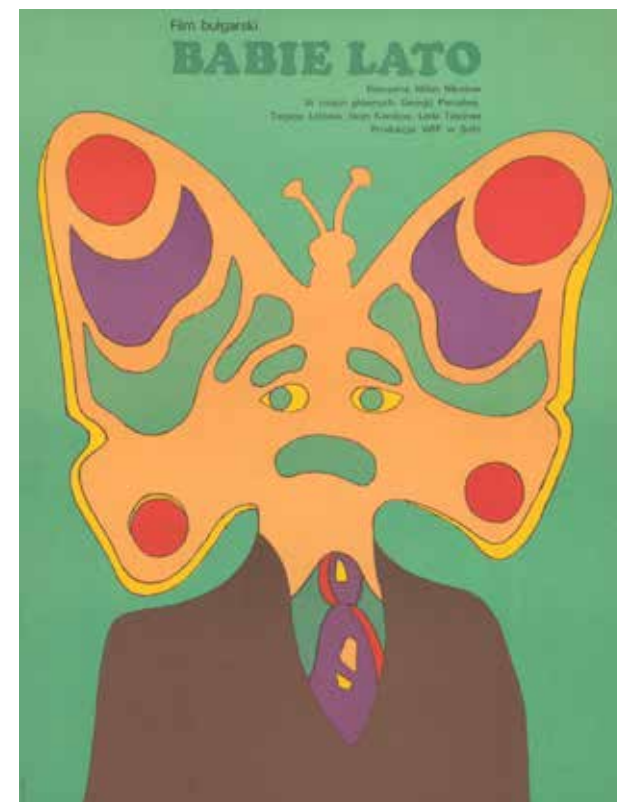
Work in progress: nieuwe catalogus

In 2023 startte Eye met de implementatie van een nieuw collectiebeheersysteem van Axiell Collections en verwacht dit project in de tweede helft van 2024 af te ronden. Dit systeem heeft een lange traditie in de museum- en archiefwereld en wordt in toenemende mate gebruikt door filmarchieven waaronder het British Film Institute, Deutsche Kinemathek, Swedish Film Institute, Filmoteca Española en de Academy of Motion Picture Arts and Sciences. De filmmodule is gebaseerd op de FIAF Manual en richtlijn EN15907 en EN15744. Daarnaast heeft het systeem modules voor catalogiseren van objecten, archieven, bibliotheekitems, events, bruiklenen en tentoonstellingen. De bibliotheekcatalogus BIBIS (Square) wordt onderdeel van het nieuwe systeem. Met de overstap neemt Eye voorstellen mee vanuit de Cataloguswerkgroep Inclusie en Diversiteit voor de nieuwe richtlijnen op het gebied van beschrijvingen. Daarnaast wordt het beschrijvingsformat ook dusdanig aangepast dat installaties en andere digitale presentatieprojecten beter kunnen worden gearcheeerd.

Meet the Archive 2023

3 juni 2023

Meet the Archive is een jaarlijks evenement van Eye waarbij de rijkdom van de collectie met het publiek gedeeld wordt. De dag was opgedeeld in vier thematische blokken, met presentaties door curatoren en restauratoren over onder meer het vergeten werk van vrouwelijke filmmakers en actrices in de periode van de stille film, nieuwe aanwinsten zoals het archief van filmproducent Matthijs van Heijningen, recente restauraties waaronder het werk van beeldend kunstenaar Ansuya Blom, en innovatieve herinterpretatie van filmfragmenten uit de collectie. Ook konden de bezoekers een selectie zien van recent ontsloten Poolse filmposters.

Presentatie Poolse filmposters Meet the Archive

Creatief hergebruik van de collectie

Eye's collectie wordt niet alleen ingezet binnen de eigen activiteiten, maar ook gebruikt door onderzoekers, televisieproducenten, filmmakers, kunstenaars, academici, archief- en museumprofessionals, onderwijsinstellingen en het brede publiek. Eye zet zich in om de collectie voor al deze groepen aantrekkelijk en toegankelijk te maken. In 2023 maakte filmmaker Tessa Leuwsha op bijzondere wijze gebruik van materiaal uit de deelcollectie Suriname en de voormalige Nederlandse Antillen in haar documentaire *Moeder Suriname – Mama Sranan* (2023). Deze documentaire, volledig samengesteld

Affiche *Moeder Suriname – Mama Sranan* (2023)

uit archiefbeelden, schetst het leven van Fansi, Leuwsha's grootmoeder, tegen de achtergrond van de transitie van Suriname naar onafhankelijkheid. Door het gebruik van ingekleurde archiefbeelden brengt Leuwsha de rijke geschiedenis en cultuur van Suriname tot leven, met speciale aandacht voor Surinaamse tradities en de nasleep van de kolonisatie.

A Season of Classic Films

De filmserie *A Season of Classic Films* is een samenwerking van 22 Europese filmarchieven om Europees filmerfgoed voor iedereen toegankelijk te maken. Met gratis (online) filmvertoningen van nieuwe digitale restauraties en activiteiten in heel Europa wil het initiatief jongeren enthousiasmeren voor het werk van filmarchieven en het belang van filmconservering onder de aandacht brengen.

In 2023 heeft Eye in het kader van *A Season of Classic Films* een titel uit de Cinemien-collectie gerestaureerd: de documentaire *Donna: vrouwen in verzet* (1980) van Yvonne Scholten, een portret van 80 jaar vrouwenbeweging in Italië. De restauratie was een samenwerking tussen Eye en het Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid.

Het initiatief is financieel ondersteund door het EU Creative Europe MEDIA-programma en wordt gecoördineerd door de Association of European Cinematheques (ACE).

Vertoningen van Eye-restauraties in het buitenland: een greep

In 2023 bleef Eye zijn internationale impact uitbreiden door meer dan 90 films wereldwijd beschikbaar te stellen voor vertoning. Hier volgt een overzicht van enkele opvallende programma's en vertoningen die aan de internationale zichtbaarheid van de restauraties van Eye hebben bijgedragen:

Bij het Pera Museum in Istanboel stond van 18 mei tot 4 juni 2023 *Cinematographic Pleasures: Highlights of Eye Filmmuseum* op het programma. Dit evenement bestond uit vier voorstellingen met in totaal acht vertoningen: een sessie gewijd aan de Nederlandse stille-filmdiva Annie Bos, het compilatieprogramma *The Brilliant Biograph* met enkele van de oudste 68mm-films uit de collectie, een Jean Desmet-compilatieprogramma getiteld *Ladies First!* en *The Forbidden Quest* van Peter Delpeut, als voorbeeld van hergebruik van archiefmateriaal uit de Eye-collectie.

Het *RECIPROCAL*-programma, een mooi voorbeeld van internationale samenwerking op het gebied van presentatie, werd georganiseerd door het Asian Film Archive (AFA) in samenwerking met Eye en liep van 30 juni tot 30 juli 2023 in het Oldham Theatre in Singapore. Het programma combineerde films uit de rijke collecties van beide organisaties. Daarnaast was er een online bijeenkomst met Anne Gant (hoofd Film Conservation and Digital Access bij Eye), Elif Rongen-Kaynakçi (curator Stille Film bij Eye) en Chew Tee Pao (senior archivist bij AFA) over de uitdagingen rondom filmconservering en het curatorische proces achter de filmselecties.

34 Op 24 mei 2023 presenteerde de Filmoteca de Catalunya een speciale vertoning van *Cinema's First Nasty Women* met livemuziek en een inleiding door Elif Rongen-Kaynakçi, curator van *Cinema's First Nasty Women*, samen met Maggie Hennefeld en Laura Horak. Het programma bestond uit negen 35mm-films uit de Eye-collectie die onconventionele vrouwelijke personages uit de periode 1911-1913 belichten. De vertoning werd begeleid door live-muziek van Mélodie Gimard. Dit programma bood een nieuwe kijk op de filmgeschiedenis door vergeten films die niet passen binnen conventionele filmhistorische narratieven onder de aandacht te brengen.

Het San Francisco Silent Film Festival (SFSFF), van 12 tot 16 juli 2023, was het podium voor de wereldpremière van de nieuwste 4K-restauratie van *The Dragon Painter* (VS, 1919) in samenwerking met SFSFF en het George Eastman Museum. De 35mm-print van de film werd in 1988 al door het American Film Institute fotochemisch gerestaureerd maar bij deze nieuwe restauratie konden aanvullende beelden worden toegevoegd die onlangs in de collectie van Eye zijn ontdekt, en die de verhaallijn van Ume-Ko, gespeeld door Tsuru Aoki, versterken. Door de moderne digitale restauratietechnieken heeft de film nu bijna weer de originele beeldkwaliteit van de première in 1919.

Het programma *100 Jahre alternatives Kino in die Niederlanden*, dat van 12 tot 14 mei 2023 in het Deutsches Filminstitut & Filmmuseum (DFF) in Frankfurt plaatsvond, bood met vijf sessies en dertig films een uitgebreid overzicht van een eeuw aan alternatieve Nederlandse cinema. Het programma, een samenwerking tussen het DFF, Filmkollektiv Frankfurt en Eye, werd samengesteld door Simona Monizza (curator Experimentele Film), Lou Burkart en Marius Hrdy. Het retrospectief omvatte vijf programma's over belangrijke artistieke perioden binnen de Nederlandse film, waaronder een eerbetoon aan Babeth Mondini-VanLoo, en aan de gloriejaren en de belangrijkste initiatiefnemers van de Amsterdam Film Co-op begin jaren 70.

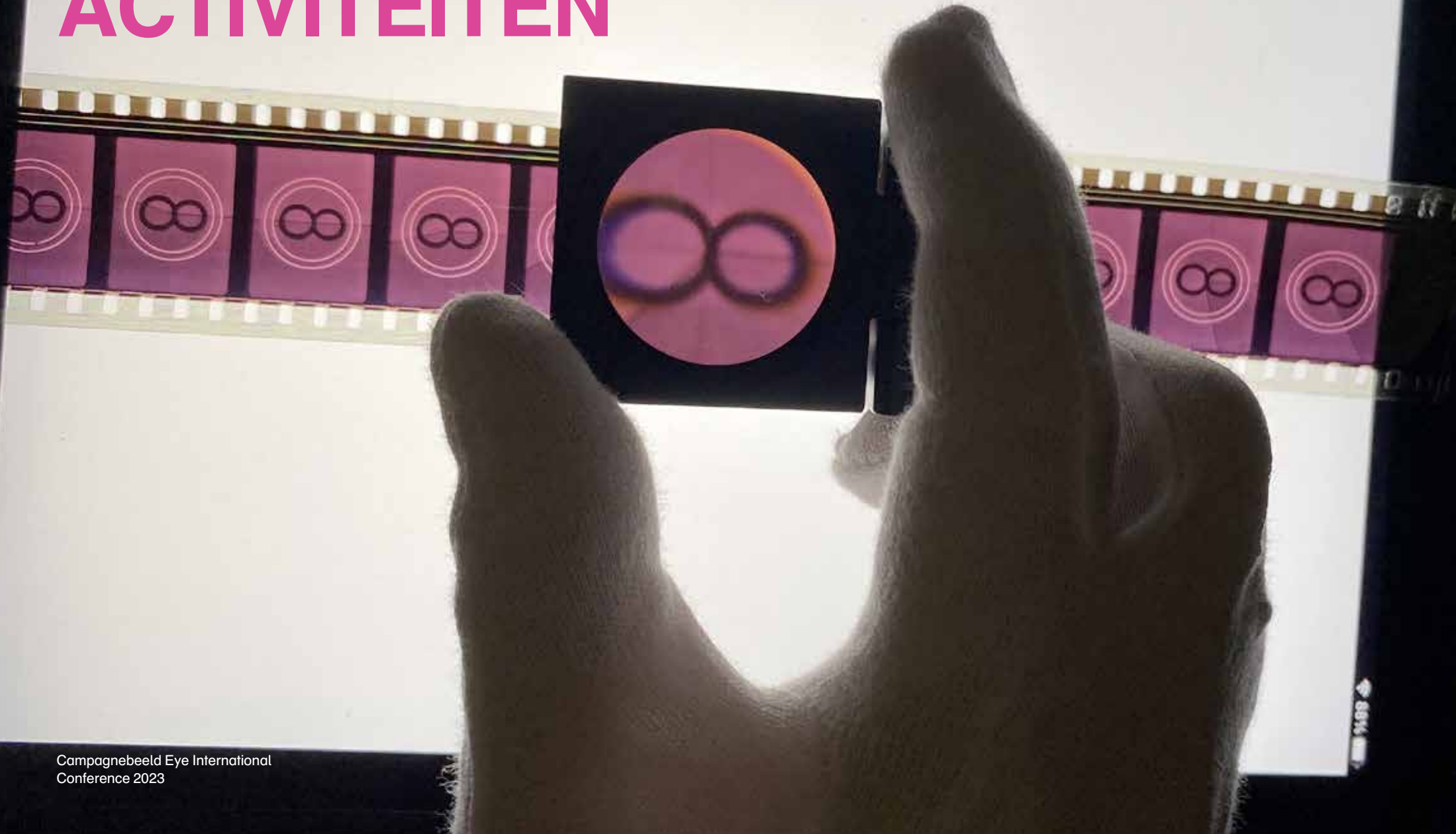

Cinema's First Nasty Women: Sarah Duhamel in *Patouillard A Une Femme Jalouse* (1912).

“Eye is recognized for its responsible and reflective approach to film restoration and staff enjoy an international reputation for their ethical position on restoration.”

— Michael Loebenstein (Directeur, Austrian Film Museum)

4 ACADEMISCHE ACTIVITEITEN

Op wetenschappelijk gebied bekleedt Eye een sterke positie. De academische functie heeft zich de afgelopen jaren verder kunnen ontwikkelen, mede dankzij Eye's bijzondere leerstoel Film-erfgoed en Digitale Filmcultuur aan de Universiteit van Amsterdam. In lijn met zijn academische doelen streeft Eye ernaar onderzoekers en studenten optimaal toegang te verschaffen tot de collectie en expertise binnen het filmarchief. De samenwerking met de UvA richt zich onder meer op de *Masteropleiding Preservation and Presentation of the Moving Image*, de jaarlijkse *Eye International Conference*, de openbare lezingenreeks *This is Film! Film Heritage in Practice* en de academische boekenserie *Framing Film*. Daarnaast participeren Eye en UvA gezamenlijk in verschillende nationale en internationale onderzoeksprojecten. Op het gebied van creatief hergebruik van de collectie en talentontwikkeling heeft Eye een *Artist and Scholar-in-Residence-programma* en de *Traineeprogramma's 'Filmrestauratie en Filmcollectie'* en *'Programmeurs van de Toekomst'*.

Lezingenreeks *This is Film! Film Heritage in Practice*

8 maart - 24 mei 2023

In het voorjaar van 2023 vond de achtste editie plaats van *This is Film! Film Heritage in Practice*, Eye's jaarlijkse openbare lezingenreeks met internationale gastsprekers en filmvertoningen gewijd aan filmrestauratie en filmerfgoed. Het overkoepelende thema van deze editie was 'Activating the Archive', dat tevens het thema was van de Eye International Conference 2023. Gastsprekers van over de hele wereld presenteerden opmerkelijke projecten in sessies bestaande uit een inleiding, lezing en Q&A.

Gastsprekers *This is Film! Film Heritage in Practice*

De gastsprekers van de achtste editie waren: Tamer el Said (Cimatheque – Alternative Film Center in Cairo), Amal Alhaag (Artist in Residence 2022), Jefftha Pattikawa (Nationaal Archief), Barby Asante (curator/kunstenaar), Oksana Sarkisova (Verzio International Human Rights Documentary Film Festival), José Miguel Palacios (California State University Long Beach), Shivendra Singh Dungarpur (Film Heritage Foundation), Rommy Albers (Eye), Carolina Battaglini (voormalig trainee Filmrestauratie) en Martine Bouw (voormalig trainee Filmcollectie, Cinémathèque royale de Belgique – Cinematek).

De hoge opkomst toont aan dat er een grote interesse is in filmrestauratie en filmerfgoed onder een breed publiek. De lezingen worden online beschikbaar gesteld op Eye's *YouTube-kanaal*, wat de toegankelijkheid en verspreiding van kennis over filmerfgoed vergroot. Bovendien stelt het mensen die niet fysiek aanwezig kunnen zijn in staat om de lezingen op een ander moment te bekijken.

Een verbeterpunt is de communicatie en promotie van de lezingenreeks. Ondanks de vrijwel altijd uitverkochte voorstellingen kan een gerichtere marketingcampagne en samenwerking met relevante partners helpen om specifieke doelgroepen te bereiken en het bereik van de collegereeks te vergroten, zoals de Chileense gemeenschap bij de sessie over Chileense Exile Films en de Indiase gemeenschap bij de sessie met Shivendra Singh Dungarpur.

Lezingenreeks *This is Film! Film Heritage in Practice*

Filmjournalisten André Waardenburg en Leo Bankersen hebben voor de Filmkrant verslag gedaan van de lezingenreeks:

- * TiF!#1 en TiF!#2: *Het is tijd om andere verhalen te vertellen*
- * TiF!#3: *Boedapestse lessen voor geheim agenten*
- * TiF!#4: *Chileense ballingenfilms terug naar huis*
- * TiF!#5: *Cricket, film en godheden*
- * TiF! #6: *Krakers, kritiese filmmakers en activisme*

Nieuwe Eye-restauratie in première tijdens openingsavond Eye International Conference 3 juni 2023

Eye's nieuwe restauratie van *Donna: vrouwen in verzet* (Yvonne Scholten, 1980) ging op de openingsavond van de Eye International Conference in première. De première trok 235 bezoekers, onder wie vrouwen betrokken bij Cinemien. Onderzoeker Gerdien Smit gaf een inleiding over de geschiedenis van Feministisch Filmkollektief Cinemien, de oorspronkelijke distributeur van de film. Curator Simona Monizza gaf inzicht in het restauratieproces. De inleidingen werden gevolgd door een Q&A-sessie met regisseur Yvonne Scholten.

Donna: vrouwen in verzet, een documentaire die 80 jaar vrouwenverzet in Italië in beeld brengt, is gratis te zien op de *Eye Film Player*. Eye zet zich al decennialang in voor meer aandacht voor de rol van vrouwen in de cinema, met diverse initiatieven voor een inclusievere filmgeschiedenis. De regisseur van de film is in 2023 geïnterviewd als onderdeel van het oral history-pilotproject waarin de collectie van Feministisch Filmkollektief Cinemien wordt onderzocht. Dit project is gefinancierd vanuit het Museumbeurzenprogramma NWO (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek).

7e Eye International Conference 2023

4-7 juni 2023

Van 4 tot 7 juni 2023 vond de jaarlijkse Eye International Conference plaats, waarbij professionals en wetenschappers uit de hele wereld samenkwamen om de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van audiovisueel erfgoed te bespreken. De focus van de conferentie lag op het thema 'Activating the Archive'. Met in totaal 90 sprekers werd een breed scala aan internationale perspectieven en expertise vertegenwoordigd.

Naast de 200 deelnemers ter plaatse, waren er ongeveer 60 internationale online participanten uit landen zoals Hongkong, Indonesië, India, Brazilië, Zuid-Korea, Duitsland, de Verenigde Staten en andere landen.² Deze hybride opzet vergrootte de toegankelijkheid van de conferentie en bevorderde de internationale uitwisseling van kennis en ideeën. Verschillende deelnemers benadrukten het belang van de online mogelijkheid om de conferentie te volgen, waardoor mensen die om welke reden dan ook niet in staat waren naar Amsterdam te reizen toch konden deelnemen.

² Het aantal deelnemers werd berekend aan de hand van unieke IP-adressen, waarbij meerdere mensen binnen dezelfde organisatie als één telden.

Eye International Conference 2023

38 Daarnaast markeerde het studiejaar 2022-2023 het twintigjarig jubileum van de Masteropleiding Preservation and Presentation of the Moving Image (P&P). Deze opleiding is een succesvolle samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam, Eye Filmmuseum, het Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid en de Living Media Arts Foundation (LIMA). Het eindfeest van de conferentie in MACA bood een gelegenheid om dit jubileum te vieren en terug te kijken op twee succesvolle decennia van deze opleiding.

Masteropleiding Preservation and Presentation of the Moving Image

Sinds 2003 is Eye als medeoprichter nauw betrokken bij de organisatie en uitvoering van de Engelstalige masteropleiding Preservation and Presentation of the Moving Image aan de Universiteit van Amsterdam. Deze master biedt studenten de moge-

lijkheid om zich te specialiseren in het behoud en de presentatie van bewegend beeld.

In januari werkten 14 eerstejaarsstudenten binnen een praktische casestudy-workshop aan verschillende lopende projecten van Eye, Beeld & Geluid en LIMA: Fatusch Production Collection; Peter Penarts & Jan Glissenaar; Peter Delpout; Filmacademie eindexamen born-digital films; en de CD-ROM Collectie. De studenten analyseerden en ontwikkelden presentatieplannen. Ze presenteerden hun bevindingen, voorstellen en reflecties aan de medewerkers van de betrokken instellingen in de filmzaal van het Eye Collectiecentrum.

In het najaar gaven senior curator Mark-Paul Meyer en hoofd Film Conservation & Digital Access Anne Gant colleges over 'Access and Reuse', 'Film Pres-

ervation and Restoration', en 'Collection and Collection Management'. Daarnaast verzorgden curator Stille Film Elif Rongen-Kaynakçi en restaurator Annike Kross workshops over Filmrestauratie en Filmidentificatie. Zeven tweedejaarsstudenten liepen in 2023 zeventien weken stage binnen de sector Collectie. Deze praktijkervaring bood hen een waardevolle kans om hun kennis toe te passen en zich verder te ontwikkelen in het werkveld.

Talentontwikkeling: traineeships 'Filmrestauratie en Filmcollectie' en 'Programmeurs van de Toekomst'

De twee talentontwikkelingsprogramma's 'Filmrestauratie en Filmcollectie' en 'Programmeurs van de Toekomst' dragen bij aan het streven van Eye om nieuwe talenten te ondersteunen en diverse perspectieven te verwelkomen.

Het traineeship-programma 'Filmrestauratie en Filmcollectie' overbrugt de kloof tussen een (theoretische) academische opleiding op het gebied van filmcollecties en de (hands-on) filmrestauratiepraktijk. Het doel is om praktische kennis te borgen en twee trainees per jaar op te leiden voor specifieke functies in audiovisuele archieven. Hierdoor draagt het programma bij aan het behoud van filmerfgoed en de ontwikkeling van toekomstige professionals. In 2023 is de tweede editie van het traineeship-programma 'Filmrestauratie en Filmcollectie' succesvol afgerond met eindpresentaties van trainees Matthias Smith (Filmcollectie) en Aleksas Gilaitis (Filmrestauratie). Hun opvolgers zijn Meg Weijers (Filmcollectie) en Estelle Kaufmann (Filmrestauratie). Deze derde editie markeert tevens het einde van het driejarige traineeship-programma, dat mogelijk werd gemaakt dankzij steun van het Gieskes-Strijbis Fonds en het Hendrik Mullerfonds. Voor de voortzetting van dit programma is aanvullende financiering vereist.

P&P-studenten 2023/2024

39 In juli 2023 waren ook de eindresultaten te zien van de eerste editie van het traineeship-programma 'Programmeurs van de Toekomst' (PvdT), bedoeld voor een nieuwe generatie filmprogrammeurs. Na tien maanden onderzoek, debat en uitwisseling van ideeën presenteerden trainees Janilda Bartolomeu, Korée Wilrycx en Kseniia Bessalova hun individueel samengestelde filmprogramma's in Eye, begeleid door installaties in MACA, een online programma op de Eye Film Player en lezingen en gesprekken met kunstenaars en gasten.

In oktober 2023 begonnen de drie nieuwe PvdT-trainees: Samuel Leemeijer, Farah Hasanbekovic en Aileen Ye. Het vertrek van de coördinator Bianca Lucas van het PvdT-programma vormde in 2023 een van de uitdagingen. Eleni Tzialli nam de positie over en zette zich in om het PvdT-programma, samen met het andere traineeship-programma dat ze al coördineerde, als één geïntegreerd geheel te leiden. De vijf trainees volgden in het najaar van 2023 gezamenlijk een introductieprogramma waarin ze kennismaakten met de verschillende afdelingen van Eye.

Trainees Matthias Smith (Filmcollectie) en Aleksas Gilaitis (Filmrestauratie). Foto: Gerdien Smit

Artist-in-Residence 2023/2024: Ginta Tinte Vasermane

Eye heeft een Artist and Scholar-in-Residence-programma met als doel onderzoek naar en hergebruik van de collectie te stimuleren en de kruisbestuiving tussen film, kunsten en wetenschappen te bevorderen. Eye nodigt om het jaar een kunstenaar/film-maker en een wetenschapper in het Eye Collectiecentrum uit om met collectiemateriaal aan de slag te gaan. Ginta Tinte Vasermane is de Artist-in-Residence 2023/2024. Ginta is geboren in Riga (Letland) en heeft gestudeerd aan de Gerrit Rietveld Academie en de Nederlandse Filmacademie. Ze woont en werkt in Amsterdam en is actief op het gebied van bewegend beeld, film, video, installatie, en beeldhouwkunst.

Tijdens haar verblijf als Artist-in-Residence werkt Ginta met de collectie van Eye, waarbij ze op zoek gaat naar slapstickhumor, vrouwelijke stunts, absurd gedrag, ongemakkelijkheid, de choreografie van het lichaam in architectuur, mislukkingen en bizarre slapstick-situaties in fictie en documentair materiaal. Geïnspireerd door haar bevindingen in het archief zal ze een nieuwe video-installatie maken.

Deze editie van het Eye Artist-in-Residence programma heeft Eye ervoor gekozen om het bereik te vergroten en het selectieproces te diversifiëren door middel van een Open Call. Er zijn maar liefst 96 zeer diverse aanmeldingen ontvangen. Dit programma wordt mogelijk gemaakt door Ladies Eye.

Internationale expertmeeting

7 juli 2023

Op vrijdag 7 juli organiseerde Eye een internationale expertmeeting. Het hoofddoel van deze bijeenkomst was het onderzoeken van de huidige stand van zaken en toekomstperspectieven van Eye ter voorbereiding op het meerjarenbeleidsplan 2025-2028. Samen met internationale experts wilde Eye reflecteren op de diverse rollen die de organisatie als culturele instelling vervult. Een diverse groep internationale experts met uiteenlopende achtergronden deelde hun gedachten en inzichten over de verschillende functies en activiteiten van Eye als museum, bioscoop, archief, kenniscentrum en educatieve instelling. Tijdens de bijeenkomst werd ook gediscussieerd over overeenkomsten en verschillen met vergelijkbare buitenlandse instituten, het huidige

Deelnemers internationale expertmeeting

40 beleid en mogelijke toekomstperspectieven. Deze reflecties boden waardevolle inzichten in zowel positieve aspecten als gebieden waar ruimte is voor verbetering.

Experts

De deelnemers van de expertmeeting waren: Tamer El Said (mede-oprichter van Cinematheque Alternative Film Centre, Mosireen, Zero Production en filmmaker), Susanne Hesse-Badibanga (voormalig hoofd Educatie en Art Mediation, documenta), Pablo La Parra-Pérez (hoofd Onderzoek, Elías Querejeta Zine Eskola), Anita Łosińska (creative director, Elsevier), Michael Loebenstein (directeur Austrian Film Museum) en Maral Mohsenin (hoofd Programmering, Geneva International Film Festival - GIFF).

Bij het selecteren van de deelnemers is gestreefd naar een evenwichtige vertegenwoordiging van experts uit diverse vakgebieden, waaronder universiteiten, filmmusea, archieven en educatieve instellingen. Voor toekomstige bijeenkomsten mag er een nog sterkere aanwezigheid zijn vanuit de festival- en tentoonstellingswereld om de diversiteit van perspectieven verder te vergroten.

Ter voorbereiding op de bijeenkomst kregen alle deelnemers een lijst met vragen voorgelegd die gerelateerd waren aan drie centrale thema's: technologie, duurzaamheid en meerstemmigheid. De discussie werd geleid door een externe dagvoorzitter, Asli Özgen-Havekotte van de Universiteit van Amsterdam.

De resultaten van deze bijeenkomst hebben gediend als leidraad voor het nieuwe beleidsplan van Eye. Deze activiteit bouwt voort op eerdere expertmeetings met internationale gasten in 2015 en 2019.

Start onderzoeksproject PERCOL (2023-2025)

In september 2023 is een nieuw onderzoeksproject 'Perverse Collecties: Bouwen aan Europa's Queer en Trans Archieven (PERCOL)' van start gegaan, waar Eye een partner van is. Het project van de Universiteit van St Andrews en de Universiteit Maastricht werd gelanceerd met een workshop in het Eye Collectiecentrum: 'Lively Metaphors in Preservation Practices: Sex and Death'. Eye-medewerkers Simona Monizza, Edith van der Heijde en Gerdien Smit gaven een presentatie getiteld 'Acquisition, Preservation, and Presentation of Queer Film Heritage: Eye Collection Case Studies'. Het PERCOL-project richt zich op de evolutie van Europa's LGBTQI+-archieven door

Poster Gay and Lesbian Filmfestival '91

de groei van queer- en trans archieven in kaart te brengen, van de jaren 70 tot heden. Het doel is om wetenschappers, leden van de queer- en trans gemeenschap en GLAM (Galleries, Libraries, Archives, Museums)-medewerkers een kritisch en genuanceerd begrip te bieden en om duurzame strategieën te ontwikkelen voor de bescherming van de LHBTIQ+-geschiedenis.

Eye begeleidt binnen dit project een postdoc-onderzoeker bij zijn onderzoek naar de collectie. Andere partners in dit project zijn onder andere het Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid, Black Queer Archive (Nederland), Bishopsgate Institute (Verenigd Koninkrijk), Museo Reina Sofia (Spanje), Háltér Society (Hongarije), The Norwegian archive for queer history (Noorwegen) en Schwules Museum (Duitsland).

Onderzoeksproject Narratives from the long tail: transforming access to audio-visual archives

Eye is betrokken bij het interdisciplinaire onderzoeksproject 'Narratives from the long tail: transforming access to audiovisual archives' (2021-2025). Dit project brengt de expertise samen van vier voor- aanstaande academische partners op het gebied van *machine learning*, visuele analyse, digitale museologie en filmarchivering. Giovanna Fossati (hoofdconservator Eye/hoogleraar Filmvergoed UvA) leidt het projectteam vanuit de UvA en Eye.

Het onderzoeksproject wordt uitgevoerd door het Laboratorium voor Experimentele Museologie (eM+) bij de École Polytechnique Fédérale de Lausanne (EPFL), de Universiteit van Zürich en de Universiteit van Amsterdam (UvA), in samenwerking met Radio Télévision Suisse, het Montreux Jazz Festival Archief, de Olympic Foundation for Culture and Heritage en Eye Filmmuseum.

41 Een van de onderzoeksresultaten is de ontwikkeling van een prototype van een 360-graden-installatie waarin bezoekers Eye's Mutoscope and Biograph-collectie (1897-1902) in 3D kunnen verkennen op basis van ruimtelijke, temporele, materiële en esthetische kenmerken.

Als onderdeel van het onderzoeksproject is op 28 en 29 september 2023 het symposium *New Paradigms for Accessing and Curating Audiovisual Collections* in Lausanne gehouden. Dit symposium richtte zich op het herdefiniëren van de toegang tot van grootschalige audiovisuele collecties in het tijdperk van digitale transformatie. Het programma bestond uit meer dan 25 sprekers, onder wie hoofdconservator Giovanna Fossati en manager Digitale Presentatie Irene Haan.

Training Oral History

20 en 27 september 2023

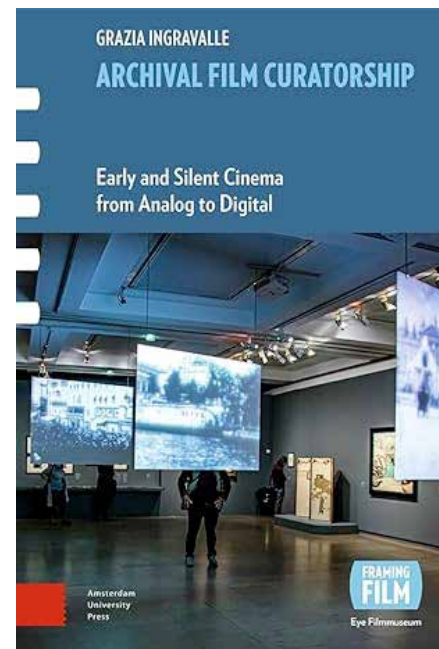
In september 2023 kreeg het curatorenteam en productieteam van Eye een praktische tweedaagse training Oral History Interviewtechnieken met voorbeelden, illustraties, oefeningen en feedback. De training werd geleid door docent Annegriet Wietsma, die als maker van series en documentaires voor filmtheaters en televisie (waaronder *Andere Tijden*) veel ervaring heeft met de interviewtechniek van oral history.

Oral history is een vorm van geschiedschrijving die gebaseerd is op interviews met ooggetuigen. Binnen een filmarchief is oral history een belangrijke manier om ondergerepresenteerde actoren een podium te bieden als er geen of weinig geschreven bronnen beschikbaar zijn. De complexiteit en veelzijdigheid van het verleden kunnen met behulp van deze 'geschiedenis van onderop' beter in kaart worden gebracht. Voor Eye is oral history dan ook

een waardevolle methode om meerstemmigheid te creëren en de inclusiviteit, representatie en diversiteit van het archief te verbeteren. Daarnaast is er een zekere urgentie in het veiligstellen van verhalen en herinneringen van een oudere generatie filmmakers en -professionals.

Publicaties binnen de serie Framing Film

Sinds 2009 heeft Eye een eigen academische boekenreeks getiteld Framing Film. De serie bestaat uit theoretische en analytische boeken op het gebied van restauratie, conservering, archief- en presentatiepraktijken die aansluiten bij het werk van Eye. Framing Film wordt uitgegeven in samenwerking met Amsterdam University Press (AUP). In 2023 verschenen twee nieuwe titels: *Moving Images of the Past in the Digital Age*. *Forgetting the Archive* samengesteld door Nezih Erdoğan en Ebru Kayaalp, en *Film Museums: Where Film History Meets the Digital Age* van Grazia Ingravalle.

Boekenreeks Framing Film

FIAF Congres en Symposium over Vrouwen, Cinema en Filmarchieven

16 - 21 april 2023

Het jaarlijkse congres van de International Federation of Film Archives (FIAF) werd dit jaar gehost door Filmoteca UNAM in Mexico-Stad, met als thema Vrouwen, Cinema en Filmarchieven. Tijdens het symposium presenteerde Li-Chen Kuo, voormalig trainee Filmrestauratie bij Eye, haar onderzoek naar de rol van vrouwelijke technici in fotochemische laboratoria. Gerdien Smit, beleidsmedewerker Collectie hield een presentatie getiteld 'The Women From the Dutch Feminist Film Collective Cinemien: An Oral History Pilot Study' in een sessie over vrouwencollectieven en filmarchieven. Anne Gant, hoofd Filmconservering & Digital Access, gaf een update over lopende projecten van de FIAF Technical Commission.

Keynote conferentie Southeast Asia-Pacific Audiovisual Archive Association

8 - 13 mei 2023

Hoofdconservator Giovanna Fossati heeft een keynote-lezing gegeven met de titel 'Global Audiovisual Archiving: A Call for Collaboration and Sustainability' op de 27e conferentie van de Southeast Asia-Pacific Audiovisual Archive Association (SEAPAVAA) van 8-13 mei in Pattaya, Thailand.

SEAPAVAA is een vereniging van AV-instellingen uit 24 landen in Zuidoost-Azië en de Pacific. Elk jaar organiseert een andere lidstaat de SEAPAVAA-conferentie, waar belangrijke vraagstukken op het gebied van audiovisuele archivering worden besproken. Dit jaar werd de conferentie georganiseerd door het Thaise Filmarchief en was het thema 'Sustainable AV Archives for the Community'.

5 EDUCATIE

Eye zet zich in voor filmonderwijs, educatie en talentontwikkeling met als doel kinderen en jongeren de vaardigheden bij te brengen om beeldtaal te begrijpen, filmische verhalen te ontdekken en hun eigen verhaal visueel te vertellen. Met de overtuiging dat filmeducatie van waarde is voor iedereen, streeft Eye ernaar om 'de afstand tot Eye' te overbruggen. Dit betreft het wegnemen van barrières die voortkomen uit fysieke beperkingen of sociaaleconomische obstakels in alle educatieve programma's, zowel binnen als buiten school.

5.1 Eye Onderwijs

Eye maakt filmprogramma's voor het onderwijs in heel Nederland met een divers aanbod van workshops, rondleidingen, interactieve filmprogramma's, online lessen en een landelijk programma voor gastlessen. In 2023 hebben de programma's van Eye Onderwijs aansluiting gevonden bij bijna 55.000 jonge deelnemers uit alle hoeken van het land waarvan circa 18.000 in het primair onderwijs, ongeveer 12.000 in het voortgezet onderwijs en meer dan 19.000 via online lessen.

Gastles

Eye ontwikkelt algemene filmlessen voor leraren en educatiemedewerkers en deelt deze via online platforms als LessonUp en [filmeducatie.nl](https://www.filmeducatie.nl). In 2023 zijn de succesvolle lessenreeksen als *Cinemini Europe* en *Film en Kunst* uitgebreid met nieuwe lessen. Daarnaast is een systeem geïmplementeerd dat leraren gratis toegang verleent tot het aanbod op de Eye Film Player. Deze ontwikkelingen geven docenten handige tools en maken het makkelijker om films in lessen te gebruiken. In 2023 lag de nadruk vooral op het toegankelijker maken van film en filmeducatie voor groepen die minder vertegenwoordigd zijn in de culturele sector.

Eye verzendt maandelijks een nieuwsbrief naar 1.760 docenten en filmeducatieprofessionals. In 2023 is deze nieuwsbrief goed gelezen met gemiddeld 1.194 opens en 385 klikken per maand. In september is ook een LinkedIn-campagne gelanceerd om docenten te informeren over de mogelijkheid om educatieprogramma's van Eye te boeken.

Toegankelijkheid

Eye heeft in de afgelopen vier jaar een toename gezien in de diversiteit van de leerlingenpopulatie. Door samenwerking met experts op het gebied van toegankelijkheid, zoals Stichting IN Gebaren en Oren en Ogen tekort, zijn zowel kwalitatieve als kwantitatieve successen geboekt: een groeiend aantal leerlingen, voor wie niet altijd passend aanbod beschikbaar was, heeft de weg naar Eye gevonden. In het schooljaar 2018/2019 zijn 30 leerlingen in het speciaal onderwijs bereikt; dit aantal steeg naar 538 in het schooljaar 2022/2023.

Cultuurcoach Amsterdam

Eye is coördinator van het experimentele project Cultuurcoach in Amsterdam-Noord, opgezet in samenwerking met gemeente, scholen en culturele instellingen, om cultuureducatie te bieden op scholen waar dat niet vanzelf gaat, bijvoorbeeld vanwege het lerarentekort en sociaaleconomische problemen. Samen met Cinekid, NurLimonade, Filmhub Noord-Holland en De Taartrovers ontwikkelde Eye een concrete leerlijn over film met en voor deze scholen, bestaande uit veertig lessen voor leerlingen van groep 1 t/m 8. Deze lessenreeks is in 2023 ingezet op acht basisscholen waar vaste cultuurcoaches elke week een dagdeel lesgeven. Alle ervaringen en materialen zijn samengevoegd en bewaard, zodat het project Cultuurcoach in de toekomst op meer plekken kan worden geïmplementeerd. De eindfilms van groepen 8 zijn in juli 2023 in Eye vertoond.

Pilot speciaal onderwijs

Film is een inclusieve kunstvorm omdat de filmische taal van beeld en geluid geen tekst of gesproken taal nodig heeft. Dit opent nieuwe mogelijkheden voor leerlingen om zich uit te drukken in een visuele taal. Met dit in gedachten onderzocht Eye hoe film en filmeducatie toegankelijk kunnen worden gemaakt voor cluster 1, 2, 3, en 4 in het speciaal onderwijs.³ In 2023 startte een pilot voor cluster 2, gefinancierd door Plein C, om in samenwerking met drie scholen filmeducatie toegankelijker te maken voor slechthorende leerlingen en leerlingen met taalontwikkelingsstoornissen (TOS). De pilot focuste op sociaal-

³ Clusters in het speciaal onderwijs omvatten: 1) blinde en slechtziende leerlingen, 2) dove, slechthorende leerlingen of leerlingen met een taal-spraakontwikkelingsstoornis, 3) lichamelijk en/of verstandelijk gehandicapte en langdurig zieke (somatische) leerlingen, en 4) leerlingen met psychische stoornissen en gedragsproblemen.

emotionele vaardigheden voor groep 6, 7, en 8. In vijftientig filmlessen en twee zaalprogramma's heeft Eye onderzocht hoe film kan helpen emoties beter te herkennen en uit te drukken. In samenwerking met de Taartrovers is ook een speciaal programma voor kleutergroepen ontwikkeld, dat begin 2024 van start gaat op de drie deelnemende scholen.

Daarnaast is de inzet van Nederlandse Gebarentaal (NGT) getest in twee zaalprogramma's in samenwerking met de Taartrovers en met Signis, een school voor doven en slechthorende kinderen. Aan deze programma's namen zestig kinderen deel.

In 2023 is ook een nieuwe Cameraworkshop getest met een cluster 4-klas. Deze workshop zal in 2024 deel uitmaken van het aanbod voor het speciaal onderwijs.

Cinemini met NGT-tolk

Samenwerkingen

Eye Onderwijs streeft naar maximale samenwerking met doelgroepen en culturele partners volgens het principe ‘nothing about us without us’. Door deze samenwerkingen vergroot Eye kennis, ervaring en impact van de activiteiten en zorgen de partners gezamenlijk voor een breder bereik. De horizon is de afgelopen jaren actief verbreed door relaties met lokale partners, zoals scholenbestuur InNoord en FluXxus Zaanstad. Het programma met deze partners met onder andere rondleidingen en filmprogramma's resulteerde in 2023 in bezoek van ongeveer 5000 basisschoolleerlingen aan Eye.

Daarnaast is er een intensieve samenwerking gestart met de cultuurprofielschool De Witte Olifant. Met externe subsidie van Mocca en de hulp van Filmhub Noord-Holland is in 2023 een driejarig projectplan opgesteld waarmee docenten van De Witte Olifant worden opgeleid om zelf aan de slag te gaan met filmeducatie in de klas. Eye levert de kennis en de middelen en verzorgt onder andere zaalprogramma's in Eye voor de hele school.

De samenwerking tussen IDFA en Eye rond het Feit/Fictie-programma wordt hoog gewaardeerd door docenten in het voortgezet onderwijs en is vanwege dit succes in 2023 uitgebreid naar het basisonderwijs.

“It was heartening to observe the filming children moving around the building, completely at ease and involved with the institution. The choice to let them use professional equipment instead of mobile phones was particularly wonderful.”

— Anita Łozińska-Woźniak (Creative Director, Elsevier)

Kinderen in Eye. Foto: Martin Hogeboom

5.2 Landelijk Netwerk Filmeducatie

Het Netwerk Filmeducatie is een netwerk van 500 film- en onderwijsprofessionals in heel Nederland die samen één missie hebben: film een structurele plek bieden in het onderwijs. Deze missie wordt nagestreefd door te werken aan drie doelen: samenwerken, kennis delen en de waarde van filmeducatie zichtbaar maken. Sinds 2019 ontvangt het netwerk structurele steun van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De coördinatie van het netwerk is in handen van Eye. Het netwerk werkt nauw samen met zes regionale filmhubs, die financiering krijgen van het Nederlands Filmfonds.³

Netwerkliden

Het netwerk kent een rijke diversiteit aan bevoegde leden: van filmmakers tot leraren, van filmfestivals tot onderwijsinstellingen en van filmworkshopdocenten tot filmtheaters.

Partnerorganisaties (18%): bijvoorbeeld Beeld & Geluid, NPO, Rutgers Stichting en GSA
Leraren & onderwijsexperts (27%): universiteiten, hbo's, mbo's, middelbare scholen, basisscholen
Filmeducatie aanbieders (37%): filmfestivals, theaters, Common Frames, Bekijk 't
Makers & producenten (18%): o.a. Pupkin, Baldr, Frontaal, BreakFree en Imagine

De website filmeducatie.nl heeft in 2023 een indrukwekkende groei doorgemaakt, zowel in bezoekerscijfers als in aanbod met een uitbreiding naar meer dan

1000 films en bijna 500 lessen. Nieuwe vakpagina's zoals Film & Nederlands en Film & Geschiedenis zijn toegevoegd, waardoor leraren film gemakkelijker in hun lesmethoden kunnen opnemen. De groeiende bekendheid van de website onder docenten en de verhoogde zichtbaarheid op educatieve locaties hebben hier verder aan bijgedragen.

Een belangrijke doorbraak was de succesvolle lobby om film als keuze-eindexamenvak op te nemen en het aspect 'kijken' toe te voegen aan de curriculumwijzigingen voor het vak Nederlands. Tegelijkertijd vond er een positieve verschuiving plaats in de benadering van producenten en distributeurs, die nu veel positiever meedenken vanuit een onderwijsperspectief. In plaats van simpelweg te verwachten dat hun films worden opgenomen in het onderwijs, werken ze nu vanaf de beginfase mee aan hoe hun films relevant kunnen zijn voor educatieve doeleinden.

Samenwerkingen

In 2023 heeft het Netwerk Filmeducatie zijn krachten gebundeld met verschillende organisaties binnen de Nederlandse film- en onderwijswereld om filmeducatie verder te versterken. Het netwerk werkte onder meer samen met NTR, Nederlands Film Festival en NPO aan 'SchoolTV – Film in de Klas'. Daarnaast heeft het in samenwerking met Eye, IFFR, NFF, Cinekid en IDFA bijgedragen aan de educatieprogramma's van de Korte Film Poule, die korte films van Nederlandse makers in filmtheaters brengt. Bovendien zijn er projecten gerealiseerd zoals filmlessen voor het Paarse Vrijdag-pakket, in samenwerking met GSA Netwerk en COC Nederland, en een filmselectie voor de Week van de Mediawijsheid met Netwerk Mediawijsheid.

³ Filmhub Noord (Groningen, Friesland, Drenthe), Filmhub Oost (Gelderland, Overijssel), Filmhub Noord-Holland (Noord-Holland), Filmhub Midden (Utrecht, Flevoland), Filmhub Zuid-Holland (Zuid-Holland) en Filmhub Zuid (Limburg, Noord-Brabant, Zeeland).

Still uit *Otto* (Job, Joris & Marieke, 2015). Onderdeel van lespakket 'Filmtastisch!'

Lerarenopleidingen

Een bijzonder hoogtepunt in 2023 was de allereerste lichting afgestudeerden van de nieuwe post-hbo jaaropleiding On the Movie voor leraren van het primair en voortgezet onderwijs, in samenwerking met de Nederlandse Filmacademie en de Breitner Academie.

In 2023 hebben bovendien vijf lerarenopleidingen voor basisonderwijs, beter bekend als pabo's, film-educatie verankerd in hun curriculum. Daarnaast hebben zes nieuwe lerarenopleidingen aan hogescholen en universiteiten stappen gezet om film-educatie door middel van modules of minors een vaste plek te geven in hun educatieve programma's.

Focusgroepen

Binnen het netwerk hebben in 2023 dertien focusgroepen gewerkt aan het ontwikkelen van concrete producten gericht op onder andere de creatie van gespecialiseerde programmapagina's die belangrijke maatschappelijke thema's adresseren, zoals

'Palestina/Israël' en 'Herdenking Slavernij'. Deze pagina's bieden educatieve bronnen en films die leraren kunnen gebruiken om complexe historische en hedendaagse kwesties te verkennen.

In 2023 heeft het netwerk een focusgroep geïnitieerd met als doel het aantrekken van meer mbo-publiek naar filmfestivals en filmtheaters.

Filmleraar van het Jaar

Het gehele netwerk voert gezamenlijk ook de campagne 'Filmleraar van het Jaar'. Een campagne die laat zien dat film een volwaardige kunstvorm en didactisch hulpmiddel is en met veel succes door leraren wordt ingezet. Remon Klik, leraar biologie op HLZ (Hervormd Lyceum Zuid) in Amsterdam is tijdens het International Film Festival Rotterdam (IFFR) uitgeroepen tot Filmleraar van het Jaar '23/'24.

Landelijk Netwerk Filmeducatie in cijfers

Unieke bezoekers website: 133.355 (+37,5%)

LessonUp (grootste platform met digitale lessen voor onderwijs)

Aanbod filmlessen: 476

Filmlessen gegeven: 22.897

Filmdatabase

Aantal films totaal: 1.221

503 primair onderwijs

875 voortgezet onderwijs/middelbaar beroeps-onderwijs

Nieuwsbrief

Abonnees primair onderwijs: 2.232 (+102,2%)

Abonnees voortgezet onderwijs: 2.390 (+36,4%)

Voor meer informatie over films, lesmaterialen en opleidingen binnen het Netwerk Filmeducatie, zie de *Netwerk Filmeducatie Factsheet 2023*

Still uit *Meisjesjongensmix* (Lara Aerts, 2020). Onderdeel van lespakket 'Ik en de wereld'

Gastles

6 SEE NL

Still Sweet Dreams (Ena Sendijarević, NL 2023)

SEE NL speelt een cruciale rol in de internationale promotie van de Nederlandse film en filmindustrie, en is een samenwerking van Eye Filmmuseum en het Nederlands Filmfonds, met steun van grote Nederlandse filmfestivals en brancheorganisaties. Internationaal bouwt SEE NL bruggen met een uitgebreid netwerk van filmfestivals, ambassades, salesagenten en filmorganisaties, waardoor Nederlandse films wereldwijd aandacht krijgen, een publiek veroveren en inkomsten genereren.

In 2023 heeft SEE NL zijn inspanningen voortgezet om de internationale zichtbaarheid en het aanzien van Nederlandse films en filmmakers te vergroten. Dit wordt bereikt door het bieden van gepersonaliseerd advies en ondersteuning op het gebied van internationale promotie, deelname aan festivals en de verkoop van films. Het volgende overzicht belicht SEE NL's belangrijkste internationale activiteiten. Hoewel Nederlandse arthouse cinema volgens recent onderzoek, in opdracht van het Nederlands Filmfonds, internationaal beter zou kunnen presteren, bevestigt de aanwezigheid van Nederlandse producties op prestigieuze filmfestivals dat er ook nog steeds successen worden geboekt. Desondanks blijft kritische reflectie noodzakelijk om voortdurend te streven naar verbetering.

International Film Festival Rotterdam (IFFR)

25 januari – 5 februari 2023

Meer dan twintig Nederlandse films en coproducties in verschillende genres gingen op de 52ste editie van het festival in wereldpremière, waaronder *Number Eighteen* van Guido van der Werve (Tiger Competition), *From Voice to Pulse* van Zeno van de Broek in (Tiger Short Competition), *Die middag* van Nafiss Nia (Bright Future), *Goodbye Stranger* van Aaron Rookus (Limelight) en *Mascotte* van Remy van Heugten (Harbour). Nederland was daarnaast met verschillende projecten prominent vertegen-

Poster *Goodbye Stranger* (Aaron Rookus, 2022)

woordigd bij verschillende IFFR Pro-programma-onderdelen, waaronder de in ontwikkeling zijnde VR-films *Gay Simulator* en *The Mask Maker and the Tree* in CineMart.

SEE NL en IFFR Pro organiseerden samen een netwerkdiner voor 250 gasten, onder wie filmmakers die deelnamen aan het festival of CineMart, internationale festivalprogrammeurs, sales agents en (co)producenten, om netwerken en samenwerkingen te bevorderen.

FuturoPresente

februari – december 2023

FuturoPresente heeft in Italië een jaar lang de aandacht gevestigd op hedendaagse Nederlandse jeugdkunsten. Dit programma is een initiatief van het Nederlands Letterenfonds, het Fonds Podiumkunsten, SEE NL, het Fonds voor Cultuurparticipatie, in samenwerking met de Nederlandse ambassade en het consulaat-generaal in Italië. Nederlandse theatermakers, schrijvers, illustratoren, choreografen en filmmakers presenteerden hun werk aan het Italiaanse publiek en professionals, met als doel het versterken van internationale netwerken, het initiëren van nieuwe samenwerkingen en het delen van ervaringen. Hoogtepunten omvatten Nederlandse focusprogramma's op het vooraanstaande Italiaanse kinder- en jeugdfilmfestival Giffoni, een animatieprogramma gecureerd door Kaboom op het Bergamo Filmfestival, en een speciaal Docs & Teens film en industry-programma tijdens het Festival Dei Popoli in Florence. Mirjam Marks won de Young Jury Award van Dei Popoli voor haar lange documentaire *Kinderen van Mavungu*.

Dit initiatief bevorderde culturele uitwisseling en samenwerking tussen Nederland en Italië.

Berlinale

16 februari – 26 februari 2023

Het internationale filmfestival van Berlijn selecteerde voor verschillende secties Nederlandse speelfilms als *Silver Haze* van Sacha Polak (Pano-rama-sectie), *Dearest Fiona* van Fiona Tan (Forum) en *Kiddo* van Zara Dwinger (jeugdfilmcompetitie Generation). Daarnaast gingen drie Nederlandse korte films in wereldpremière: *Magma* van Luca Meisters, *Ma mère et moi* van Emma Branderhorst (beiden Generation) en *Back* van Yazan Rabee (Berlinale Shorts competitie).

SEE NL, Nederlands Filmfonds en de Film Commissioner deelden gezamenlijk een stand op de European Film Market, die dit jaar weer fysiek plaatsvond. Samen organiseerden zij ook een netwerkbordel voor Nederlandse en internationale filmprofessionals. SEE NL maakte de bewuste keuze om geen drukwerk mee te nemen en te verspreiden in Berlijn, maar alle publicaties uitsluitend online beschikbaar te stellen.

Clermont-Ferrand Short Film Festival

27 januari - 4 februari 2023

Op de 45e editie van het Clermont-Ferrand Short Film Festival schitterden twee Nederlandse korte documentaires. *Obesk* van acteur-regisseur Jonas

Smulders beleefde zijn internationale première in de Internationale Competitie, en *Buurman Abdi* van Douwe Dijkstra won de prijs voor Best Special Effects in de Lab-competitie. Daarnaast werden buiten de competitieprogramma's nog twee Nederlandse korte animatiefilms vertoond in het Young Audience-programma: *Varken* van Jorn Leeuwering en *Luce and the Rock* van Britt Raes, een Nederlandse minoritaire coproductie.

Tegelijkertijd met het festival vond de Short Film Market plaats, waar SEE NL samen met een Nederlandse delegatie vertegenwoordigd was, inclusief sales agent SND film, festivaldistributeur Kapitein Kort en de filmfestivals Go Short en Cinekid. SEE NL en zijn partners organiseerden ook de Dutch Drinks bij de Nederlandse stand, wat goed bezocht werd door zowel Nederlandse als internationale gasten uit de filmindustrie.

Visions du Réel – Benelux focus

20 april - 30 april 2023

Na een succesvolle eerste Benelux-focus tijdens het Fipadoc documentairefilmfestival in Frankrijk in 2022, stonden de Benelux-landen opnieuw gezamenlijk in de schijnwerpers, dit keer op het Zwitserse documentaire filmfestival Visions du Réel in Nyon. Onder de noemer 'Switzerland meets Benelux' werd een speciale industrie-focus georganiseerd, waarbij delegaties uit de Benelux de kans kregen om te netwerken met Zwitserse producenten en filmprofessionals. Dit programma werd mogelijk gemaakt door een samenwerking tussen Visions du Réel, diverse Zwitserse instituten, Flanders Image, Wallonie Bruxelles Images, SEE NL en het Film Fund Luxemburg.

Still uit *Kiddo* (Zara Dwinger, 2023)

Cannes Film Festival

16 mei - 25 mei 2023

In Cannes ging de monumentale documentaire *Occupied City* van Steve McQueen in wereldpremière (Official Selection – Out of Competition). Daarnaast waren er meerdere minoritaire coproducties vertegenwoordigd in verschillende secties van het prestigieuze filmfestival, waaronder *Eureka* (NL coproducent: Fortuna Films), *Omen* (NL coproducent: New Ams Film Company), *Lost in the Night* (NL coproducent: Lemming Film), *Tiger Stripes* (NL coproducent: PRPL) en *Youth* (NL coproducent: Volya Films). Van deze films vielen *Tiger Stripes* en *Omen* in de prijzen, respectievelijk met de grote prijs van de Semaine de la Critique en de regieprijs van de Un Certain Regard sectie.

Traditiegetrouw faciliteerde SEE NL, in samenwerking met het Nederlands Filmfonds en de Film Commissioner, het Nederlandse paviljoen op de Marché du Film. Het paviljoen diende als een belangrijk ontmoetingspunt voor Nederlandse filmprofessionals, waar zij hun zakelijke afspraken konden houden. Daarnaast organiseerden SEE NL en zijn partners, waaronder IFFR, Cinesud, ACE, en NAPA, diverse evenementen in het paviljoen.

Annecy International Animation Film Festival

11 juni - 17 juni 2023

Maar liefst zeven Nederlandse korte films en coproducties werden geselecteerd voor de 47e editie van het grootste animatiefilmfestival van Europa, Annecy International Animation Film Festival. Zes van deze films werden gepresenteerd in de competitieprogramma's: *The Smile* van Erik van Schaaik, *Box Cutters* van Naomi van Niekerk (NL coproducent: Valk Productions), *The Miracle* van Neinke Deutz (NL coproducent: Kepler Film), *Shuffle* van

Quita Felix en *Hideous Henk – Episode 3* van Junaid Chundrigar. *Is Heaven Blue? #2* van Menno and Paul de Nooijer won bovendien de Off-Limits Award in de categorie Short Films Off-Limits in Competition. De korte film *I Love Hooligans* van Jan Dirk Bouw werd geselecteerd buiten competitie, binnen het True Queer Stories-programma.

In het kader van een eerste samenwerkingsverband tussen de partners van de Benelux (SEE NL, Flanders Image, WBIimages, Luxembourg Film Fund) werd een gezamenlijke Benelux cocktail georganiseerd om te verkennen hoe de samenwerking in de toekomst verder uitgebreid kan worden bij andere grote internationale festivals zoals de Berlinale en Cannes. Nederlandse partners van deze cocktail waren Kaboom, Cinekid en de Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie (NAPA).

Busan International Kids & Youth Film Festival (BIKY)

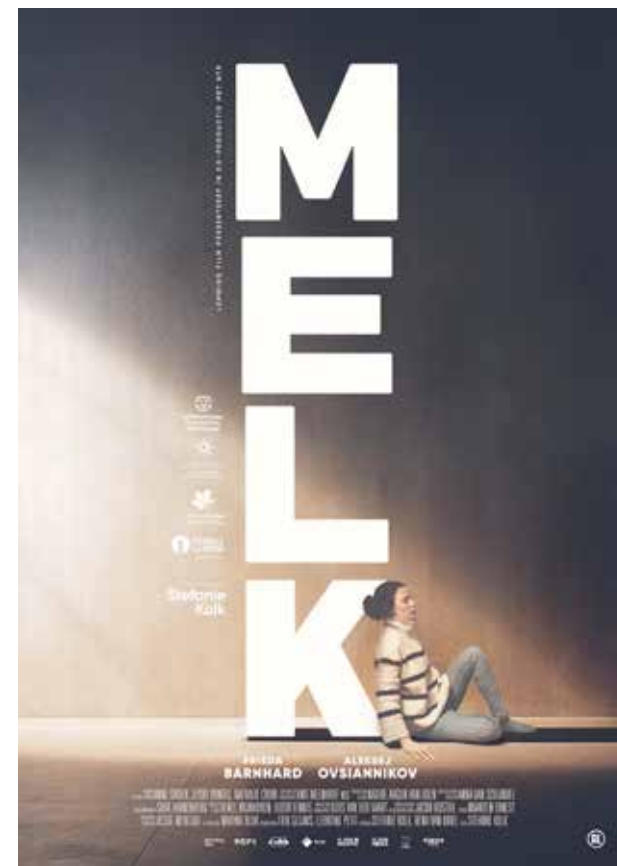
10 juli - 16 juli 2023

Tijdens het Busan International Kids & Youth Film Festival (BIKY) in Zuid-Korea, een festival met een belangrijke regionale impact binnen het genre, werd de samenwerking tussen het festival, de Nederlandse Ambassade in Seoul en SEE NL voortgezet en verder uitgebreid na een succesvolle korte-filmfocus in 2022. Het omvangrijke Nederlands programma bestond uit negen Nederlandse lange (co)producties en acht korte films. Verschillende Nederlandse makers, onder wie Marleen Slot van Viking Film die met drie films vertegenwoordigd was, kregen de kans om het festival bij te wonen, hun werk te presenteren en hun professionele netwerk te verbreden. De speelfilm *Kiddo* van Zara Dwinger werd bekroond met de Heart-On Award.

Locarno Film Festival

2 augustus - 12 augustus 2023

Op het Locarno Film Festival vond de wereldpremière plaats van *Sweet Dreams*, de tweede speelfilm van Ena Sendijarević. De film, die zich afspeelt tegen de achtergrond van het koloniale verleden van Nederland in voormalig Nederlands-Indië, ontving lovende kritieken van de internationale filmers en maakte een sterke indruk in de internationale competitie van het festival. Hoofdrolspeler Renée Soutendijk won de award voor Best Performance. Daarnaast kende de Junior Jury de film de tweede prijs toe.

Poster *Melk* (Stefanie Kolk, 2023)

Ido Abram (destijds directeur SEE NL) vertegenwoordigde SEE NL bij het festival om de filmdelegatie te ondersteunen en leidde diverse pitching-workshops voor jonge filmmakers.

Venice International Film Festival

30 augustus - september 2023

Op het Venice International Film Festival, een van de belangrijkste filmfestivals ter wereld, was Nederland opvallend sterk vertegenwoordigd als productieland. Het speelfilmdebuut van Stefanie Kolk, *Melk*, ging in wereldpremière binnen de sectie Venice Giornate degli Autori, en de korte animatiefilm *Wander to Wonder* van Nina Gantz was onderdeel van de Orizzonti-sectie. Bovendien waren maar liefst vijf van de achtentwintig geselecteerde projecten in het competitieve Venice Immersive-programma Nederlandse VR-(co)producties: *Songs for a Passerby* van Celine Daemen, *The Imaginary Friend* van Steye Hallema, *Flow* van Adriaan Lokman, *Shadowtime* van Sister Sylvester en Deniz Tortum en de Belgisch/Nederlandse coproductie *Floating with Spirits* (NL coproducent: Studio Biarritz).

De sterke positie van Nederlandse VR-films werd bevestigd door het winnen van de grote prijs van de Venice Immersive-competitie door *Songs for a Passerby* en de speciale juryprijs door *Flow*.

Toronto International Film Festival

7 september - 17 september 2023

De Nederlandse aanwezigheid op het Toronto International Film Festival was, net zoals in 2022, bescheidener dan in de jaren voor de coronapandemie waarin doorgaans een aanzienlijk aantal Nederlandse producties deel uitmaakte van de officiële selectie. Het festival heeft het aantal films in het programma flink gereduceerd. Dit jaar werd één Nederlandse film, *Sweet Dreams* van Ena

Sendijarević, geselecteerd, naast vier minoritaire coproducties. Aangezien *Sweet Dreams* zijn wereldpremière al in Locarno had, koos SEE NL ervoor geen netwerkevenement in Toronto te organiseren. In combinatie met klimaat- en duurzaamheidsoverwegingen werd besloten dit jaar niet naar Toronto af te reizen. SEE NL was op promotioneel vlak echter wel vertegenwoordigd via de European Film Promotion *umbrella stand* en heeft via diverse kanalen geadverteerd, waaronder in het TIFF Industry Centre.

DOK Leipzig – International Leipzig Festival for Documentary and Animated Film

8 oktober - 15 oktober 2023

Naar aanleiding van het gastlandschap van Nederland en Vlaanderen tijdens de Leipziger Buchmesse in 2024, werd Nederland uitgenodigd om ook het focusland te zijn op DOK Leipzig, het internationale festival voor documentaire- en animatiefilm in Leipzig. Het Nederlandse focusprogramma was zeer divers en bestond uit onder meer de middellange documentaire *Mijn vader, Nour en ik* van Wiam Al-Zabari,

Still uit *Sweet Dreams* (Ena Sendijarević, 2023)

53 korte documentaires zoals *An Asian Ghost Story* van Bo Wang en *Three Windows on South West* van Mariia Ponomarova, de korte animatiefilm *Swimming with Wings* van Daphna Awadish en Sjoerd van Ackers VR-installatie *ELELE*. De realisatie van dit focusprogramma werd mogelijk gemaakt met steun van de Nederlandse ambassade in Berlijn.

International Documentary Film Festival Amsterdam (IDFA)

8 november - 19 november 2023

Voor de 36e editie van IDFA zijn ongeveer dertig Nederlandse (co)producties geselecteerd, waarvan twintig hun wereldpremière tijdens het festival hadden. Meerdere Nederlandse documentaires vielen in de prijzen: *Gerlach* van Aliona van der Horst en Luuk Bouwman ontving de prijs voor Beste Nederlandse Documentaire. In dezelfde categorie ging een speciale vermelding naar *Moeder Suriname – Mama Sranan*, geregisseerd door Tessa Leuwsha. *Selling a Colonial War* van In-Soo Radstake ontving de Beeld & Geluid IDFA ReFrame Award, terwijl de korte documentaire *And a Happy New Year* van Sebastian Mulder de prijs won voor Beste Jeugdfilm in de categorie 9-12 jaar. Tamara Shogolu kreeg de IDFA DocLab Award for Digital Storytelling voor de internationale coproductie *Anouschka*.

SEE NL zette zich in voor de (online) promotie van Nederlandse producties bij IDFA, via SEE NL interviews, een online screeningsschema, de Dutch Docs Showreel en advertenties. De sociale-media-campagne is verzorgd door The Film Agency. Er is ook samengewerkt met twee belangrijke documentaire platforms, Business Doc Europe en Modern Times Review, om extra publiciteit te genereren voor de Nederlandse documentaires.

Binnen het industry-programma co-hostte SEE NL verschillende evenementen, waaronder de Docs for Sale Happy Hours, een netwerkevenement tijdens de IDFA-markt. Verder leverde SEE NL een bijdrage aan de Dutch Docs Day, een dag georganiseerd voor de Nederlandse filmprofessional, dit jaar in het teken van de zichtbaarheid van de Nederlandse documentaire. Ten slotte organiseerde SEE NL in samenwerking met de Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie (NAPA) de Dutch Disco at IDFA, een informeel netwerkevenement voor zowel Nederlandse als internationale filmprofessionals.

Les Arcs International Film Festival

16 december - 23 december 2023

Het festivaljaar 2023 werd voor SEE NL afgesloten met een Nederlandse focus op het Les Arcs International Film Festival in Frankrijk. Zowel voltooide Nederlandse films als projecten die nog in productie of ontwikkeling zijn, kregen een prominente plaats in het festivalprogramma en binnen de Industry Village. Een grote delegatie filmregisseurs, producenten, componisten en andere filmprofessionals uit Nederland reisde af naar het festival in de Franse Alpen om hun internationale collega's te ontmoeten en te netwerken.

De landenfokus Nederland op Les Arcs werd georganiseerd in samenwerking met het Nederlands Filmfonds en Buma Music in Motion.

7 DEVELOPMENT

De afdeling Development genereert extra inkomsten voor Eye door relaties met particulieren en bedrijven te versterken. Deze financiële bijdragen en giften in de vorm van goederen of diensten worden gebruikt voor belangrijke doeleinden zoals filmconservering, tentoonstellingen, educatieprojecten, publieksprogramma's en de promotie van Nederlandse films in het buitenland.

Eye kon ook in 2023 rekenen op essentiële financiële steun van partners en particuliere begunstigers. Hun bijdragen zijn onmisbaar, en dankbaarheid wordt getoond door ze te betrekken bij diverse (exclusieve) evenementen. Een hoogtepunt in 2023 was 'Cinema Culinair', een bijeenkomst georganiseerd voor de voornaamste partners. Deze bijzondere avond stond in het teken van iconische eetscènes uit films, met een presentatie van chef-kok Alain Caron over zijn favoriete scène, omlijst door jazzy muziek en een voortreffelijk diner.

Cinema Culinair

Corporate

Het jaar werd ambitieus ingezet met als kernpunt het werven van zowel zakelijke als particuliere steun voor de geefkringen, daarbij duurzaamheid, diversiteit en inclusie hoog in het vaandel houdend. Het bleek echter uitdagend nieuwe zakelijke sponsors langdurig aan Eye te verbinden. Factoren zoals oorlogen en conflicten, klimaatcrisis, recessievrees en politieke onzekerheid maakten veel bedrijven terughoudend in hun sponsoruitgaven. Een groeiende nadruk op duurzaamheid zorgde er bovendien voor dat veel bedrijven de voorkeur gaven aan het ondersteunen van klimaatdoelen boven cultuur. Binnen Eye was het thema duurzaamheid een belangrijk punt van zorg, met name met betrekking tot financiële bijdragen van de fossiele industrie, banken die in deze sector investeren, en sponsoring door bedrijven in de luchtvaartsector. In goed overleg werd eind 2023 besloten om de samenwerkingsovereenkomst met KLM niet te vernieuwen voor 2024.

Hoofdsponsor de VriendenLoterij bleef ook in 2023 een trouwe en gewaardeerde partner. Dankzij hun steun konden 1,2 miljoen VIP-kaarthouders vanaf september gratis naar de film. Daarnaast kregen deze kaarthouders ook gratis toegang tot het uitgebreide filmaanbod op de Eye Film Player. De royale bijdrage van de VriendenLoterij was cruciaal voor de ondersteuning van dit streamingplatform.

Allen & Overy bleef een belangrijke hoofdsponsor, niet alleen door hun financiële bijdrage maar ook door hun expertise en netwerk. Eye organiseerde diverse evenementen voor hun klanten of medewerkers en stelde filmzalen beschikbaar.

Voor het tweede jaar op rij ondersteunde KPMG Meijburg & Co Tax & Legal als hoofdsponsor de tentoonstellingen. Ze zijn tijdens de voorbereiding van elke expositie betrokken en hun relaties en medewerkers zijn uitgenodigd voor exclusieve previews.

In 2023 kwam de exploitatie van de bar en het restaurant in handen van Eye en dit maakte de weg vrij om te onderhandelen met verschillende bierbrouwers. De keuze viel op Grolsch, die al sinds jaar en dag de Nederlandse filmcultuur ondersteunt. In december tekende Eye met hen een overeenkomst voor vijf jaar.

De Brook Foundation leverde in 2023 een bijdrage aan diverse educatieprojecten en KLM bood steun door tickets beschikbaar te stellen. Hoewel de samenwerking met Interpolis tot een einde kwam, kozen zij ervoor om via een lidmaatschap van de businessclub Eye Connect aan Eye verbonden te blijven. Er waren dertien Eye Connect-leden in 2023.

Particulieren

De steun van vele particuliere begunstigers, met wie Eye een persoonlijke band heeft opgebouwd, is hartverwarmend. Als blijk van waardering worden zij regelmatig uitgenodigd voor exclusieve filmvertoningen, tentoonstellingsopeningen en rondleidingen door het Eye Collectiecentrum. Daarnaast organiseert Eye uitstapjes naar evenementen zoals het festival Film by the Sea in Vlissingen. Voor bepaalde geefkringen werkt Eye samen met de ADAM Toren, UNSEEN en de Art Fair Rotterdam. Alle particuliere begunstigers worden via nieuwsbrieven geïnformeerd over de highlights van Eye's activiteiten.

Geefkringen

u&eye

De leden van dit fonds, de grootste particuliere begunstigers, financieren projecten die buiten het reguliere budget vallen. In 2023 organiseerde Eye exclusieve ontvangsten, previews en rondleidingen voor de 109 leden.

Ladies Eye

De geefkring Ladies Eye telt maximaal 100 vrouwelijke leden afkomstig uit de top van het bedrijfsleven, de politiek/overheid en de culturele sector. Er is een voortdurende ambitie om deze kring diverser te maken, een doelstelling die in samenwerking met de leden steeds meer realiteit wordt. Ladies Eye sponsort onder meer het Eye Artist and Scholar-in-Residence programma.

Ladies Eye

Presentatie van Giovanna Fossati voor Ladies Eye

FC Waterboys

FC Waterboys, een geefkring exclusief voor heren, telt ongeveer 50 leden en groeit gestaag. Recentelijk hebben Alexander Rinnooy Kan en Sijbold Noorda het voorzitterschap overgedragen aan Guus Loomans en Bas van Sprew. Het nieuwe voorzittersduo is vol ideeën en enthousiasme om de kring nog breder en rijker geschakeerd te maken.

See You in Court

Drie keer per jaar vertoont See You in Court, gericht op juridische professionals, een film waarin het recht de hoofdrol speelt. Elk van deze films wordt zorgvuldig uitgekozen en ingeleid door een lid van de kring. Met 120 leden bood deze kring in 2023 een rijk en gevarieerd programma. In het kader van internationale vrouwendag bekeken de leden bijvoorbeeld *Philomena* (Stephen Frears, 2013), een film over afstandsmoeders. Leden van deze geefkring zijn niet alleen prominente advocatenkantoren van de Zuidas maar ook rechters, leden van het Openbaar Ministerie en academici.

Generation Eye

Als jongste geefkring richt Generation Eye zich op jonge professionals en cultuurliefhebbers (25-40 jaar) en organiseert zes keer per jaar een cross-over-avond met voorpremieres, talks en muziek. In 2023 lag de focus op werving en het creëren van een clubgevoel, inclusief een nieuw kantoorlidmaatschap om de kring uit te breiden. Generation Eye telt 36 leden.

Eye Society

De Eye Society is de geefkring van de Vrienden van Eye. In 2023 lag de focus op het versterken van persoonlijk contact en het verdiepen van de relatie met bestaande leden. Hiervoor werden maandelijks ontmoetingen met Vrienden georganiseerd. Het doel was om beter inzicht te krijgen in de behoeften van de Vrienden, duurzamere relaties op te bouwen

en de verschillende geefkringen onder de aandacht te brengen. In februari organiseerde Eye een exclusieve dag voor Eye Society-leden, die goed bezocht werd. De Eye Society bestaat uit 1110 leden.

In de zoektocht naar nieuwe leden is een samenwerking opgezet met een creatief bureau om de propositie van de geefkring te verduidelijken. Ondergrond Agency heeft na grondig onderzoek en met input van het team, in de zomer van 2023 een eerste presentatie gegeven over de vernieuwde communicatieplannen voor het Vriendenprogramma.

Filmclubs

Eye heeft drie filmclubs, die samen een gemeenschap van circa 450 leden vormen, elk met een eigen karakter en aanbod dat inspeelt op de diverse interesses van film liefhebbers.

De Eye Filmclub biedt een exclusieve kijk op de wereld van arthousecinema, met voorpremieres die vergezeld gaan van een inleidende presentatie en een selectie korte films uit de collectie van Eye.

De Eye Klassieker Filmclub, geleid door Eye-programmeur Ronald Simons, biedt film liefhebbers de kans om bekende en minder bekende klassiekers uit de Eye-collectie te ontdekken, voorzien van context en achtergrond.

Still uit *No Dogs or Italians Allowed* (Alain Ughetto, 2022). Vertoond bij de Eye Filmclub

58 Speciaal voor de gemeenschap van Amsterdam-Noord is Filmclub Noord in het leven geroepen. Deze club fungeert als een culturele huiskamer voor de buurt, waarbij elke film wordt ingeleid door Amsterdam-Noord-bewoner Frits Lambrechts en Ronald Top.

Nalatenschappen

In 2022 is het programma Nalatenschappen gestart, waarna in 2023 de propositie is verfijnd en aangepast op de website. Dit programma biedt een gestructureerde aanpak voor belangstellenden om nalatenschappen te regelen, waarmee zij hun steun en waardering voor Eye kunnen uiten door middel van een testamentaire gift of legaat. Deze aanpassingen zorgen voor een duidelijkere communicatie naar potentiële donateurs over hoe ze kunnen bijdragen en wat de impact van hun nalatenschap kan zijn.

Partners 2023-2024

Hoofdsponsors

Allen & Overy
VriendenLoterij

Hoofdpartner tentoonstellingen

KPMG Meijburg & Co

Projectpartners

Buma Music in Motion
Effektief
Elis
Grolsch
HP
KLM

Eye Connect

BeamSystems
De Bijenkorf
Bouwbedrijf M.J. de Nijs & Zonen
Interpolis
Just Eat / Takeaway.com
Konica Minolta
Monalyse
Peutz
Projob
Repeat
SRC Reizen
Select Catering
VLC & Partners

Founding Partners

Kansen voor West
Het Cultuurfonds
Provincie NoordHolland
Stadsdeel Noord
Stichting Dioraphte

Structurele subsidiënten

Gemeente Amsterdam
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Ministerie van OCW

Fondsen

Amsterdam Fonds voor de Kunsten
Creative Europe Media
Fonds 21
Gieskes-Strijbis Fonds
Hendrik Mullerfonds
Mondriaan Fonds
Nederlands Filmfonds
Paddy and Joan Leigh Fermor Arts Fund
Stichting Ammodo
Stichting VSBfonds
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

---

8 MARKETING & COMMUNICATIE

Campagnebeeld Written and Directed
by Preston Sturges met senior première-
programmeur René Wolf

De onlinekanalen van Eye zorgen voor verbinding, context en verdieping. De afdeling Marketing & Communicatie besteedt aandacht aan een breed spectrum van ‘content’ die zowel artistiek, informatief, educatief, verdiepend als praktisch is. Online wordt de veelzijdigheid van Eye belicht door bijzondere items uit de collectie te accentueren, verdiepende essays te publiceren, eigen podcasts met lezingen en verhalen te creëren, en interviews met filmmakers en beeldend kunstenaars te houden. Film liefhebbers, experts, en medewerkers komen in korte video’s aan het woord, en Eye organiseert een maandelijkse filmquiz om de betrokkenheid en kennis van het publiek te vergroten.

Online contentstrategie

In 2023 zette Eye zijn sociale-mediastrategie voort, gericht op contentcreatie met vaste rubrieken en programmering, en online advertenties. Eye ontwikkelde een aantal nieuwe series zoals ‘POV’ (Point of View: korte filmpjes met sfeerimpressies van activiteiten bij Eye) en de ‘Eye Film Player tip’, waarbij maandelijks een filmscene met dialoog wordt uitgelicht. Gemiddeld bereikt Eye 150.000 mensen op Instagram, met een groei van 600 volgers per maand, voornamelijk Amsterdammers tussen de 25–34 jaar.

Het online magazine is in 2023 vaker ingezet voor het bieden van context en verdieping bij de programmering. De artikelen worden gedeeld en goed bekeken op sociale media en in de nieuwsbrief. Deze vorm van contentmarketing is effectief in het aantrekken van bezoekers voor de fysieke evenementen van Eye, en voorziet ook diegenen die niet in staat zijn Eye te bezoeken vanwege afstand of tijd, van interessante verhalen.

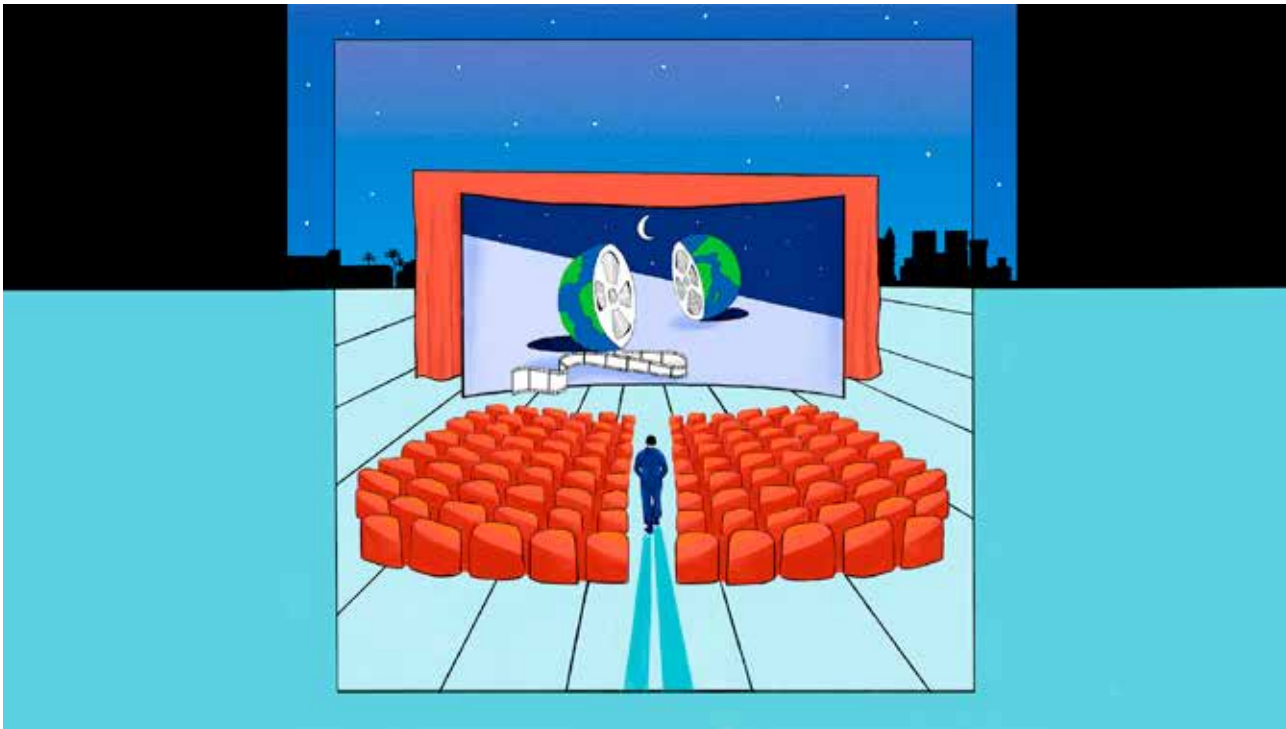

Podcast Op de vijfde rij...

Op de vijfde rij... is een podcastserie van Eye en VPRO Cinema die bijzondere filmverhalen uit heden en verleden verkent. De naam van de podcast verwijst naar de favoriete rij van presentator Cesar Majorana in de bioscoop – een plek waar je dicht bij de actie zit, maar tegelijkertijd een goed overzicht behoudt. De aflevering *in het Nederlandse filmarchief* richtte zich op de Eye-restauratie *Gebroken spiegels* (1984) van Marleen Gorris en liet de expertise van het Eye Collectiecentrum in filmrestauratie zien. Het inzetten van het podcast-medium, het feministische thema van de film en de gekozen sprekers, spraken effectief een jongere doelgroep aan, wat resulteerde in een uitverkochte zaal tijdens de première en lancering van de restauratie op de Eye Film Player.

In 2023 bracht de podcast ook twee afleveringen uit over *‘de magische bioscoop’*, waarin de presentator de magie van de filmzaal onder de loep neemt en verschillende unieke filmtheaters bezoekt.

Campagnebeeld *Op de vijfde rij...* Illustratie: Aafke Bouwman

Publieksonderzoek

Motivaction voerde op verzoek van Eye een uitgebreid publieksonderzoek uit tussen mei en juli 2023, met bijdragen van 979 respondenten. De belangrijkste redenen om Eye te bezoeken zijn het zien van films of tijdelijke tentoonstellingen, het mooie uitzicht en het ondernemen van een leuk uitje. De onderdelen van Eye blijven onverminderd positief ontvangen, met een Net Promoter Score (NPS) van 44, een significante verbetering ten opzichte van de vorige meting in 2019 en een sterke score binnen de museumsector. Bezoekers geven aan dat hun ervaring bij Eye aan hun verwachtingen voldoet of deze zelfs overtreft.

Het onderzoek onderscheidt verschillende typen bezoekers: Amsterdammers uit de nabije omgeving die voornamelijk voor de filmvoorstellingen komen, Nederlandse bezoekers aangetrokken door specifieke films of tentoonstellingen – waarbij velen ook bekend zijn met de Eye Film Player – en nieuwe of internationale gasten die vooral geïnteresseerd zijn in het gebouw en het uitzicht, maar die vaak ook films of tentoonstellingen bezoeken zodra ze in Eye zijn. Voor deze laatste groep overtreft het bezoek vaak de verwachtingen.

Net zoals in 2019 scoorden alle aspecten van Eye goed. De filmvoorstellingen en de klantenservice aan de ticketbalie kregen een topscore van 8,7. Vooral nieuwe en internationale bezoekers waarderen deze service zeer, met een gemiddelde score van 9,0. Alle onderdelen van Eye scoren minimaal een 7,9. De meeste bezoekers horen via vrienden, familie of kennissen over Eye (25%), gevolgd door de website van Eye (19%).

Op 1 december 2023 sloot Eye zich aan bij het Europese Sentomus publieksonderzoek dat de impact van cultuurbezoeken op het welzijn van bezoekers en het museum van de toekomst onderzoekt. Dit onderzoek loopt tot 30 april 2024.

Bezoekersprofiel

70% is Nederlands, waarvan 51% uit de regio Amsterdam

28% is een internationale bezoeker (voornamelijk uit Duitsland, VK, Frankrijk en de VS)

33% is een nieuwe bezoeker

67% is een herhaalbezoeker

37% van de bezoekers is niet ouder dan 35 jaar

Digitale innovatie

Eye's corporate website heeft een omvangrijke technische update gekregen en is overgezet naar een nieuwe hostingomgeving. Deze stap was deels nodig om de beveiliging van de site te verbeteren. De voornaamste reden was echter het leggen van een technische basis voor 'Mijn Eye', een nieuwe inlogomgeving voor bezoekers. Deze update omvatte de integratie met het CRM-systeem en de voorbereiding voor een koppeling met Z-tickets. Als gevolg hiervan zijn de maandelijkse kosten verlaagd, de prestaties van de website verbeterd en is de site efficiënter geworden wat betreft e-waste.

Google Analytics is geüpdatet naar de nieuwste versie en de reeks online meetinstrumenten is verbreed om het marketingdashboard te verrijken. Hierdoor is het nu mogelijk om specifiek het gedrag van gebruikers tijdens het aankoopproces in het online winkelmandje te analyseren.

Binnen het CRM-systeem is een nieuwe marketing-tool geconfigureerd, die vanaf maart 2024 operationeel zal zijn voor onder andere uitnodigingen, nieuwsbrieven en geautomatiseerde marketingcampagnes. Marketinguitingen die momenteel nog via andere systemen zoals MailChimp, Typeform en Google Forms lopen, zullen naar dit ene systeem worden overgezet. Dit initiatief is gericht op een betere beheersing van persoonsgegevens, zowel

voor Eye zelf als voor zijn bezoekers, en belooft een meer geïntegreerde benadering van digitale communicatie en marketing.

Campagnes

De afdeling Marketing & Communicatie zet zich in voor heldere en uniforme communicatie over alle activiteiten van Eye, met de merkbelofte van Eye als uitgangspunt. Dit komt tot uiting in de manier waarop de verschillende programma's worden gepresenteerd op de website, en wordt ondersteund door sociale media, nieuwsbrieven, zoekmachine-optimalisatie (SEO), zoekmachineadverteren (SEA), diverse samenwerkingen en uiteenlopende (online) campagnes.

Vaste onderdelen zijn een advertentie in elke editie van de Filmkrant en de maandelijkse buitenreclame-campagne in en rond het centrum van Amsterdam. Deze campagnes waarborgen de consistentie in Eye's huisstijl, terwijl ze tegelijkertijd elk programma en elke tentoonstelling een eigen gezicht geven.

Permanente tentoonstelling

In 2023 implementeerde Eye een naamsverandering van 'vaste presentatie Panorama' naar de nieuwe benaming: 'permanente tentoonstelling Wat is Film?'. Deze wijziging heeft de communicatie op de website verhelderd, omdat zo duidelijker is dat de permanente tentoonstelling zowel de gehele benedenverdieping omvat als diverse objecten die door heel Eye zijn verspreid.

Vanaf 2023 biedt de Tentoonstellingen-webpagina informatie over zowel tijdelijke als permanente exposities. Het doel hiervan is om de collectie prominenter onder de aandacht te brengen, de zichtbaarheid van 'Wat is Film?' te vergroten en de kloof tussen de twee soorten tentoonstellingen te dichtten.

Op Google Street View is naast de virtuele rondleiding van het gebouw nu ook een virtuele tour van de permanente tentoonstelling beschikbaar. Dit geeft potentiële bezoekers een goed beeld van wat ze kunnen verwachten.

Eye biedt ook een virtuele NGT-rondleiding door 'Wat is Film?' aan. Bezoekers kunnen zelfstandig met hun smartphone door Eye navigeren door een QR-code te scannen. Deze leidt naar *video's* waarin de verschillende onderdelen van de *tentoonstelling* in NGT (Nederlandse gebarentaal) worden gepresenteerd, met ondertiteling.

Eye Art & Film Prize 2023

De negende Eye Art & Film Prize is toegekend aan de Amerikaanse kunstenaar en filmmaker *Garrett Bradley*, een belangrijke vertegenwoordiger van de *nieuwe Black American cinema/visual art movement*. Eye reikt sinds 2015 de Eye Art & Film Prize uit aan een kunstenaar die zich begeeft op het grensvlak tussen beeldende kunst en film. Deze jaarlijkse prijs van 30.000 euro is bedoeld voor het maken van nieuw werk en wordt sinds 2023 ondersteund door Ammodo. Tot 2022 kreeg Eye hiervoor een financiële bijdrage van het Paddy and Joan Leigh Fermor Arts Fund. Eerdere winnaars waren onder meer Hito Steyerl (2015), Meriem Bennani (2019) en Saodat Ismailova (2022).

Garrett Bradley wint de Eye Art & Film Prize 2023. Foto: Maarten Nauw

Een internationale adviesraad draagt kunstenaars en filmmakers voor, waarna een internationale jury, samengesteld uit vooraanstaande professionals uit de wereld van beeldende kunst en film, jaarlijks de winnaar selecteert. Eye organiseert vervolgens een tentoonstelling met werken van de winnaar, dat kan een solo- of een groepstentoonstelling zijn.

Eye's programmering besteedt veel aandacht aan het grensvlak tussen beeldende kunst en film. In tentoonstellingen, filmprogramma's, evenementen, lezingen en symposia worden zowel historische als hedendaagse ontwikkelingen in dit rijke grensgebied besproken en voor het voetlicht gebracht.

De uitreiking in Eye vond plaats tijdens het International Documentary Film Festival Amsterdam (IDFA) voor een volle zaal. Het zaalprogramma bestond uit de overhandiging van de prijs aan Bradley, een uitgebreide Q&A en de vertoning van haar Oscargenomineerde film *Time* uit 2020.

In de pers

“In Bradleys films draait het grotendeels om de strijd voor sociale rechtvaardigheid, de politieke geschiedenis van de Verenigde Staten en om familiegeschiedenissen. De vraag wie er op welke manier wordt gerepresenteerd in de Amerikaanse geschiedenis is daarbij de rode draad.”

— Toef Jaeger, NRC

Samenwerkingspartners

In 2023 kon Eye rekenen op een breed scala aan samenwerkingspartners, waaronder vooraanstaande instellingen en organisaties uit het filmveld. Tot deze partners behoorden Amsterdam & Partners, Amsterdam Art Week, Cassette/NU:Reality, Cinekid, Cinedans, Cineville, Fashion for Good Museum, Funx, Goethe Instituut, Holland Festival, IDFA, IDFA DocLab, IFFR, ITA, Kaboom, Marmoucha, MUBI, Nederlands Filmfonds, Nederlandse Filmacademie, Rietveld Academie, Rijksmuseum, Sandberg Instituut, Silbersee, Sonic Acts, Stedelijk Museum Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, VJ Academy, VR Academy, VPRO Cinema en We Are Public, die allemaal een belangrijke rol speelden in de realisatie van Eye's activiteiten in 2023.

In 2023 werd *Wan Pipel* (Pim de la Parra, 1976) op Srefidensi Dey, de viering van de onafhankelijkheidsdag, vertoond in Eye in samenwerking met MUBI en Patta

Eye in de media

Eye kreeg in 2023 een gevarieerde en uitgebalancerde aandacht in de media, zowel nationaal als internationaal. In Nederland werden via print, online, radio en televisie ruim 6 miljoen lezers, kijkers, luisteraars en volgers bereikt. In totaal zijn 1400 Nederlandse artikelen over Eye verzameld. De absolute piek in media-aandacht lag rond de opening van de zomertentoonstelling *Werner Herzog – The Ecstatic Truth* in juni. Onder andere Algemeen Dagblad, Trouw, de Volkskrant, Het Parool, Filmkrant, HP/De Tijd, VPRO Cinema, De Groene Amsterdammer en het Nederlands Dagblad schreven uitvoerig over de tentoonstelling, Herzogs oeuvre, het omliggende filmprogramma en de distributietitels. NRC wijdde zelfs hun halve cultuursupplement aan de filmmaker. Internationaal verschenen er artikelen in KnackFocus (BE), De Tijd (BE), De Standaard (BE), El País (ES), Libération (FR), Apollo Magazine (VK), Dazed (VK) en Sight & Sound (VK).

Herzog gaf zelf exclusieve interviews aan Nieuwsuur, de Volkskrant en KnackFocus. Radio 1 gaf aandacht aan de tentoonstelling bij Max Nieuwsweekend, Humberto Tan en Dijkstra & Evenblij Ter Plekke.

Ook de andere twee tentoonstellingen, *Saodat Ismailova – 18,000 Worlds* en *Janis Rafa – Feed me. Cheat me. Eat me.*, kregen genoeg media-aandacht. De Telegraaf, De Groene Amsterdammer, Het Parool, NRC en de Volkskrant publiceerden recensies en verslagen over het werk van Ismailova. De kunstpers schreef over de tentoonstelling in Metropolis M, The Art Newspaper en See All This. Bovendien selecteerde ArtForum de tentoonstelling voor de rubriek Critic's Pick.

Prikkelende besprekingen over het werk van Rafa verschenen in Het Parool, de Volkskrant, NRC, LA Riot en magazine Luister. Internationaal trok Eye de aandacht van kunstplatforms als Metropolis M, Gonzo (BE), Art Daily (MX) en Il Giornale dell'Arte (IT).

Het filmprogramma *De films van Kieślowski* kreeg uitgebreide pers aandacht in onder andere de Volkskrant (vermelding voorpagina, voorpagina katern en bijna vier hele pagina's binnenwerk), De Telegraaf, NRC (hele voorpagina katern plus 2,5 pagina binnenwerk) en Filmkrant. Dag- en week-

Filmprogramma Andrea Arnold & Lynne Ramsay

bladen en filmmedia schreven over de retrospectieven van Alberto Lattuada, Preston Sturges en Andrea Arnold & Lynne Ramsay. Met het filmprogramma van Felix de Rooy bereikte Eye naast filmoutlets als Schokkend Nieuws en Filmkrant ook het publiek van NTR's Caribisch Netwerk, Afro Magazine, het Antilliaans Dagblad en de website van Werkgroep Caribische Letteren. Mede dankzij de nauwe samenwerking met het Stedelijk Museum – die rond dezelfde tijd een solotentoonstelling aan De Rooy wijdden – verschenen er uitgebreide profielen in onder andere Het Parool, de Volkskrant en Metropolis M.

De aankondiging van de Eye Art & Film Prize trok de aandacht van zowel Nederlandse als internationale media, met publicaties in Het Parool, NRC, de Filmkrant en Cineuropa. Door de samenwerking met Pickles PR bereikte het nieuws ook prominente kunstplatforms wereldwijd, waaronder Hyperallergic in de Verenigde Staten, The Art Newspaper in het Verenigd Koninkrijk, Il Giornale dell'Arte in Italië en Art Daily in Mexico.

Er was ook bijzondere interesse voor de nitraatcollectie van Eye naar aanleiding van de jaarlijkse nitraatcontroleweek in de bunkers in de duinen bij Castricum. NU.nl publiceerde een artikel hierover dat meer dan 1,7 miljoen lezers bereikte en het Radio 1-programma Nieuws en Co en N-H Media maakten een reportage ter plekke.

Marketing in cijfers

Eyefilm.nl

856.599 gebruikers (+33%)

1.503.012 sessies

4.543.769 paginabezoeken

Online Magazine

35.448 gebruikers (+11,5%)

43.504 sessies

53.244 paginabezoeken

Nieuwsbrieven

39.350 abonnees algemene nieuwsbrief (+2%)

2.989 abonnees Eye on Art nieuwsbrief

4.477 abonnees Eye Film Player nieuwsbrief

Social media

45.420 volgers Instagram (+19,5%)

79.768 volgers Facebook

18.299 volgers LinkedIn (+18%)

27.706 volgers Twitter/X (niet meer actief) *

37.273 volgers YouTube (+7%)

1.102 volgers TikTok (+37%)

2.988 volgers Threads (gestart op 15 december 2023) **

* Eye heeft besloten niet meer actief te zijn op X (voorheen Twitter) omdat het karakter van dit platform niet meer aansluit bij de strategie van Eye (informerend, inspirerend en contextualiserend).

** Als alternatief voor X is Eye sinds 15 december 2023 met Threads begonnen. Dit zal in 2024 worden geëvalueerd.

Filmprogramma De films van Kieślowski

9 PERSONEEL & ORGANISATIE

Arbeidsmarkt

In 2023 constateerde Eye een iets hogere uitstroom van personeel dan gemiddeld in de voorgaande jaren, niet alleen omdat verschillende medewerkers de pensioengerechtigde leeftijd hadden bereikt, maar ook door nieuwe kansen voor medewerkers op een krappe arbeidsmarkt. Dit leidde tot een toename in het aantal vacatures bij Eye en een hogere werkdruk voor de afdeling P&O.

Hoewel het vertrek van ervaren medewerkers enerzijds het risico op kennisverlies met zich meebracht, zorgde het anderzijds voor een positieve nieuwe dynamiek. Het vertrek van gewaardeerde collega's creëerde ruimte voor medewerkers om zich verder te ontwikkelen en door te stromen naar andere functies binnen Eye. Dit bood niet alleen een nieuw toekomstperspectief voor deze medewerkers maar vergrootte ook de inzetbaarheid op nieuwe functies binnen de organisatie, in lijn met

de nieuwe koers. Deze veranderingen creëerden tevens een waardevolle kans voor Eye om nieuw talent aan te trekken – jong en oud, van diverse achtergronden – en zo het personeelsbestand te verrijken met nieuwe, benodigde vaardigheden, perspectieven en netwerken.

Doordat een deel van de uitstroom wordt veroorzaakt doordat medewerkers de pensioengerechtigde leeftijd bereiken, heeft Eye een plan voor kennisoverdracht opgesteld en een strategische personeelsplanning geïmplementeerd. Dit heeft in het Collectiecentrum geleid tot een gedetailleerd personeelsplan dat is afgestemd op de toekomstige ambities en ontwikkelingen in het collectiebeleid.

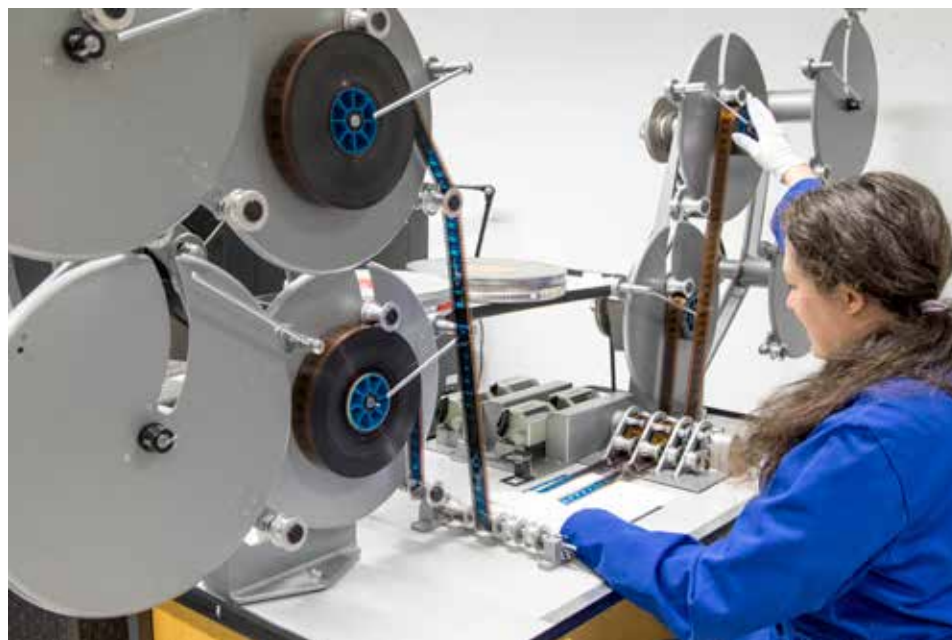
Diversiteit en Inclusie

Ondanks inspanningen sinds 2020 om het personeelsbestand in alle opzichten rijker geschakeerd en inclusiever te maken, hebben deze nog niet altijd tot de gewenste resultaten geleid. De verbreding van wervingskanalen en het inclusiever formuleren van vacatureteksten hebben helaas nog niet het gehoopte aantal reacties opgeleverd dat nodig is om de eigen diversiteitsdoelen te bereiken.

Als reactie hierop ontwikkelt Eye in 2024 een nieuw strategisch HR-plan, dat zich met een set van nieuwe arbeidsvoorwaarden en wervingsactiviteiten richt op zowel het behouden van essentiële medewerkers als het actief aantrekken van talenten met nieuwe kennis, netwerken, perspectieven en cultureel diverse achtergronden.

Eye Collectiecentrum. Foto: Corinne de Korver

Filmrestorator Annike Kross. Foto: Corinne de Korver

Persoonlijke ontwikkeling

Eye hecht belang aan de voortdurende professionele en persoonlijke ontwikkeling van zijn medewerkers. In 2023 zijn daarom, naast scholings- en trainingsmogelijkheden, ook *speed coaching* sessies aangeboden. In deze korte gesprekken van 20-30 minuten met een externe coach konden medewerkers hun ontwikkelwensen bespreken en advies inwinnen, wat voor sommigen de aanleiding was tot het starten van langere coachingstrajecten. Daarnaast heeft Eye medewerkers regelmatig geïnformeerd over de subsidiemogelijkheden voor scholing.

Gezondheid

In 2023 was het ziekteverzuim bij Eye 7%, veroorzaakt door een breed scala aan medische en niet-medische redenen, waaronder Long Covid. Medewerkers met stressklachten kregen psychologische begeleiding aangeboden, en de werkdruk binnen de organisatie was een belangrijk onderwerp tijdens de jaargesprekken. Eye stimuleert een gezonde leefstijl door medewerkers de kans te bieden om met fiscaal voordeel deel te nemen aan een fietsplan en een sportabonnement. Bovendien zullen het organogram en de overlegstructuur van de organisatie begin 2024 worden aangepast om de helderheid van verantwoordelijkheden en de efficiëntie van vergaderingen en besluitvormingsprocessen te verbeteren.

Het vertrek van ervaren medewerkers, gecombineerd met een relatief hoog ziekteverzuim, heeft een aanzienlijke druk gelegd op het huidige personeel. De directie is zich bewust van deze belasting en waardeert de buitengewone veerkracht die het personeel heeft getoond.

Personeelsbestand

Op 31 december 2023 bestond het personeelsbestand uit 191 medewerkers in loondienst (142,84 fte), 14 stagiairs (11,61 fte) en 122 vrijwilligers.

Meldingen interne vertrouwenspersonen

In 2023 zijn bij de twee interne vertrouwenspersonen in totaal acht meldingen geregistreerd: drie meldingen betroffen conflicten met leidinggevend, vier waren gerelateerd aan grensoverschrijdend gedrag, en één melding betrof een onveilige werksfeer. Drie van deze meldingen leidden tot meerdere gesprekken. Alle trajecten zijn inmiddels afgerond. Naast deze meldingen zijn er ook twee gesprekken gevoerd die niet tot een formele melding hebben geleid. Het doel van deze gesprekken was voornamelijk om een luisterend oor te bieden en ruimte te geven aan collega's om hun ongenoege te uiten.

Eye Study. Foto: Corinne de Korver

10 EXPLOITATIE- RESULTAAT EN FINANCIËLE POSITIE

Sinds 1 april 2023 beheert Eye zelf de exploitatie van het restaurant via de nieuw opgerichte Eye Horeca BV, waarvan Eye de enige aandeelhouder is. Zowel de stichting als de BV stellen afzonderlijke jaarrekeningen op, naast een geconsolideerde jaarrekening die gebruikt wordt voor de subsidieverantwoording.

Exploitatieresultaat

Het resultaat in de enkelvoudige jaarrekening van Eye is beter dan het vooraf begrote resultaat (-/- € 450.430 om -/- € 751.840). De geconsolideerde jaarrekening laat een resultaat zien van -/- € 578.597. Het verschil tussen het enkelvoudige en geconsolideerde resultaat wordt veroorzaakt door het resultaat van Eye Horeca BV, waarvoor in de jaarrekening van Eye nog geen voorzieningen zijn getroffen. Hetzelfde geldt voor het verschil in algemene reserve tussen de enkelvoudige en geconsolideerde jaarrekening.

Financiële positie

De algemene reserve van Eye blijft, ook na verwerking van het exploitatieresultaat, nog steeds voldoende. Voor 2024 wordt, na inzet van de bestemmingsreserve, geen verdere afname van de algemene reserve verwacht. Deze prognose is gebaseerd op de verwachting dat het bezoekersaantal van de activiteiten vanaf 2025 weer op hetzelfde niveau zal zijn als vóór de coronacrisis. Voor 2023 was dit niveau nog begroot op 85%, terwijl voor 2024 al rekening is gehouden met 90%.

De liquiditeitsratio van Eye (1,80) is goed. De solvabiliteitsratio (0,16), die sterk is gedaald sinds de lening voor de aankoop van het museumgebouw op de balans kwam, wordt niet als zorgwekkend beschouwd.

10.1 Zakelijke activiteiten

Eye Restaurant

Voor de exploitatie van Eye Horeca BV is horeca-ondernemer Jurriaan Momberg aangetrokken om de leiding te nemen. De overdracht van Eye Bar Restaurant BV (EBR), de vorige exploitant, verliep echter moeizaam. Bijna al het personeel, inclusief bedrijfsleiders en chef-koks, was per 1 april niet meer beschikbaar door ziekte of omdat zij kozen voor een andere carrière buiten Eye of buiten de horeca.

Deze personeelsuitval, samen met een aanzienlijke omzetzakelijkheid in de maanden voor de overname, zorgde ervoor dat Eye vrijwel een geheel nieuwe horecaonderneming moest opbouwen. Ondanks dat

er geen overnamekosten waren voor het restaurantmeubilair en de keukeninrichting, resulteerden deze uitdagingen in een financieel moeilijk eerste jaar voor Eye Horeca BV.

In 2023 daagde EBR Eye voor de rechter, met een claim voor een aanzienlijke compensatie. Op 9 januari 2024 oordeelde de kantonrechter volledig in het voordeel van Eye. EBR ging op 5 april 2024 in hoger beroep, waarvan de uitspraak later in 2024 volgt. Eye verwacht niet dat dit beroep zal leiden tot een compensatie die aan EBR moet worden betaald.

“Enjoy [...] the restaurant of Eye Filmmuseum, which, at the edge of Noord, offers a stunning view of the IJ and the city.”

— The New York Times

Eye Restaurant. Foto: Corinne de Korver

Sales & Events

In 2023, het eerste jaar na de coronapandemie zonder overheidsbeperkingen, konden evenementen weer plaatsvinden bij Eye. Deze hernieuwde vrijheid leverde een succesvol resultaat op: met een totaal van 527 evenementen, variërend van zakelijke verhuringen tot boekingen door filmbrancheorganisaties, werd het omzetdoel van Sales & Events bereikt. Klanten kiezen Eye voor hun evenementen vanwege de locatie, architectuur, faciliteiten en service. De verbinding met film en museum, via rondleidingen of workshops, voegt een unieke dimensie toe aan evenementen. Filmbrancheorganisaties profiteren van aantrekkelijke kortingen en beschouwen Eye als het 'huis van de film'. De evenementen varieerden in grootte, van kleine bijeenkomsten in vergader ruimtes tot grote congressen en première's in de filmzalen, inclusief symposia, lezingen, diners, borrels, productlanceringen en filmvertoningen. Een aantal keer is het gehele pand exclusief verhuurd. De afdeling Sales & Events was bovendien verantwoordelijk voor het Sunsets openluchtfestival en droeg bij aan de organisatie van de Museumnacht in 2023.

Museumnacht 2023. Foto: Sjoerd Derine

Eye Shop

In 2023 behaalde de Eye Shop een omzet van 117% van de (pre-corona) doelstelling, waarbij de record-omzet van 2019 net niet werd overtroffen. Deze aanzienlijke toename ten opzichte van 2022, toen 77% van de doelstelling werd behaald, was grotendeels te danken aan het succes van de flipboekjes, die eind 2022 op TikTok zeer populair werden door een video van een influencer. In 2023 werden meer dan 29.000 flipboekjes verkocht, een vertienvoudiging ten opzichte van 2019.

Naast de flipboekjes waren ansichtkaarten, tentoonstellingscatalogi en de Eye giftcard, zoals gebruikelijk, de meest verkochte producten. De giftcard is ook online beschikbaar via de Dutch Museum Gift Shop.

Reflectie meerjaren onderhoudsplan

Sinds 2019 vallen de onderhoudskosten van het museumgebouw onder de Erfgoedwet, wat vereist dat het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) elke vier jaar geactualiseerd wordt. De meest recente update en conditiemeting (NEN 2767) zijn in de zomer van 2023 uitgevoerd, waaruit blijkt dat het gebouw zich in een redelijke tot goede staat van onderhoud bevindt. Alle geconstateerde gebreken zijn aangepakt of opgenomen in de planning voor toekomstig onderhoud. In overeenstemming met het MJOP heeft er in 2023 ook periodiek groot onderhoud plaatsgevonden.

10.2 Risicomanagement

Hieronder worden de belangrijkste risico's waar Eye mee geconfronteerd kan worden beknopt beschreven, evenals de genomen maatregelen om deze risico's te beheersen. De afgelopen jaren hebben aangetoond dat de grootste risico's vaak buiten de directe controle van Eye liggen. In situaties van crisis blijkt het buffervermogen van Eye onvoldoende om op lange termijn continuïteit te garanderen. In dergelijke omstandigheden is steun van de (Rijks)overheid essentieel voor het voortbestaan van de instelling. Gedurende de coronapandemie bleek de (Rijks)overheid bereid ruimhartig ondersteunende maatregelen te verstrekken.

Strategische risico's

De visie, missie en het beleidskader voor de activiteiten zijn vastgelegd in de opeenvolgende meerjarenbeleidsplannen, die als basis dienen voor de aanvragen voor de Erfgoedwet en de Basis Infrastructuur (BIS) van het Rijk en het Kunstenplan van de Gemeente Amsterdam. Eye hanteert een actueel Collectiebeleidsplan, dat periodiek wordt bijgewerkt. De laatste versie is uitgebracht in 2023.

In de Eye Raad (ER) wordt beleid op de lange termijn afgestemd met de Hoofden, terwijl het Management Team (MT) zich richt op operationele doelen zoals bezoekerstargets, financiële resultaten en de vaststelling van budgetten. Het MT houdt ook toezicht op publieksbereik, mediarespons, feedback van peers en stakeholders, en zorgt voor de naleving van de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie.

71 Eye erkent dat landelijke politieke besluitvorming een significante risicofactor blijft, gezien meer dan de helft van de begroting afhankelijk is van Rijks-subsidies. De ontwikkelingen na de verkiezingen van 2010, met bezuinigingen op kunst en cultuur, hebben aangetoond dat de situatie plotseling kan veranderen. Hoewel Eye geen directe controle heeft over politieke besluiten, onderhoudt het proactief relaties met beleidsmakers, cultuurwoordvoerders van politieke partijen, de Raad voor Cultuur en belangen- en beroepsverenigingen, en verstrekt het actief relevante informatie om zijn belangen te behartigen. De huidige subsidietoezeggingen bieden financiële stabiliteit voor de komende jaren, hoewel het verkrijgen van noodzakelijke additionele structurele financiering boven op de bestaande subsidies uitdagender is geworden.

Operationele risico's

Personeel

Eye ondervond in 2023 de gevolgen van een aantrekkende arbeidsmarkt, wat blijkt uit minder reacties op bepaalde vacatures (onder andere IT, financiën), de uitdaging om competitieve salarissen te blijven bieden binnen de kaders van de Museum cao, en het moeilijker kunnen aantrekken van (jonge) vrijwilligers. De evolutie die Eye de afgelopen twaalf jaar doormaakte – inclusief een fusie, de opening van een nieuw museumgebouw, de bouw van een collectiecentrum en stappen in digitalisering – heeft geleid tot een verdere professionalisering en specialisatie van veel functies. Dit resulteerde in hogere waarderingen en schalen. Deze ontwikkelingen, samen met inflatie en reguliere cao-loonstijgingen, zorgen ervoor dat de loonkosten aanzienlijk zijn toegenomen, een stijging die slechts gedeeltelijk wordt opgevangen door loonindexatie van exploitatie-subsidies. De financiële druk die hierdoor ontstaat, vraagt om creatieve oplossingen binnen de begroting, zoals het verhogen van de prijzen van som-

mige activiteiten. Sinds 2018 heeft Eye de omvang van de vaste formatie bevroren om te voorkomen dat deze ten koste gaat van de budgetten voor activiteiten, maar dit staat doorontwikkeling van de nieuwe beleidsplannen ook in de weg en vormt daarmee een risico.

Om de werkdruk beheersbaar te houden zonder de mogelijkheid om extra personeel aan te nemen, maakt de directie zorgvuldige keuzes. Er vindt regelmatig overleg plaats met afdelingshoofden om te bespreken welke maatregelen getroffen kunnen worden om de werkdruk te verminderen.

Bezoekers

Voor de tentoonstellingen en filmprogrammering van Eye zijn bezoekerstargets vastgesteld, gebaseerd op ervaringscijfers vóór de coronapandemie. Deze doelstellingen zijn realistisch en de verwachte ticket-opbrengsten zijn hierop afgestemd. Eye's programmering is echter primair gebaseerd op artistieke en inhoudelijke keuzes, niet op het potentiële publieksbereik.

Dankzij een gevarieerd aanbod, bestaande uit drie wisselende tentoonstellingen en ongeveer 800 filmtitels per jaar binnen diverse themaprogramma's

Sunsets 2023. Foto: Jordi Wallenburg

72 en reeksen, is Eye niet afhankelijk van blockbusters om zijn jaarlijkse targets te behalen. Deze diversiteit stelt Eye in staat om artistiek onderscheidend en risicovol te programmeren, met behoud van voldoende bezoek en financieel resultaat.

Eye's activiteiten trekken een breed publiek aan, van cultureel geïnteresseerden en film liefhebbers tot binnen- en buitenlandse toeristen en professionals uit de filmindustrie, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven. In de cultureel rijke en competitieve omgeving van Amsterdam onderscheidt Eye zich door een breed en aantrekkelijk aanbod. Eye blijft op de hoogte van de laatste trends en ontwikkelingen door gebruik te maken van inzichten uit belangrijke benchmarks, zoals Brand Consultancy, Bioscoopmonitor en de Museummonitor. Daarnaast is Eye actief betrokken bij belangrijke netwerken in de museum- en filmwereld. Voorbeelden hiervan zijn Amsterdam Marketing, ACI, Amsterdam Filmtheater Overleg, Netwerk Filmeducatie, Cineville, DAFF en branche- en beroepsverenigingen op het gebied van film.

Door kwalitatief hoogstaand aanbod en effectieve marketing heeft Eye invloed op de afname van zijn diensten. Sommige risico's, zoals economische of geopolitieke ontwikkelingen, liggen buiten zijn controle. De afgelopen jaren is echter gebleken dat het film- en museumbezoek niet negatief beïnvloed is geweest door recente economische crises. Eye monitort bezoekerscijfers nauwgezet via wekelijkse en maandelijkse overzichten.

Fysieke omstandigheden collectie

Het bestaansrecht van Eye wordt ontleend aan de erfgoedcollectie. Het is van eminent belang dat deze unieke collectie van 55.000 films in goede staat blijft. Sinds 2016 wordt vrijwel de gehele analoge collectie onder klimatologisch optimale omstandigheden bewaard in het moderne Collectiecentrum. Een uitzondering hierop vormen de brandgevaarlijke

nitraatfilms. Deze nitraatfilmcollectie (circa 1897-1950) vormt het oudste en meest unieke onderdeel van de Eye-collectie. Deze collectie bevat veel unieken en zeer bijzondere deelcollecties als de Jean Desmet-collectie die in 2011 is toegevoegd aan het UNESCO Memory of the World Register.

Momenteel worden de circa 31.000 blikken nitraatfilms van Eye opgeslagen in drie gespecialiseerde bunkers in de beschermde duingebieden van Overveen, Heemskerk en Castricum. Deze opslagfaciliteiten kampen met ruimtegebrek en voldoen niet meer aan de huidige duurzaamheids- en klimaatbeheersingseisen. Sinds december 2023 heeft de nitraatkluis in Castricum te kampen met ernstige wateroverlast door een verhoogd grondwaterpeil, wat de noodzaak onderstreept om de bewaarcondities te verbeteren. Eye werkt daarom met spoed aan plannen voor een nieuwe, noodzakelijke nitraatopslag, in samenwerking met het Rijk.

De nitraatcollectie ondergaat elke drie jaar een controle op materiaalverval. De digitale collectie wordt continu gemonitord.

Depot Eye Collectiecentrum. Foto: Corinne de Korver

Het Collectiecentrum is uitgerust met noodzakelijke beveiligingsmaatregelen, waaronder brand- en inbraakdetectiesystemen. Er is ook in samenwerking met een externe adviseur een calamiteitenplan voor de collectie opgesteld.

Een wereldwijd probleem voor filmarchieven is het zogenaamde vinegar-syndroom. Het vinegar-syndroom is een aandoening die vooral acetaatfilm treft, waarbij de film chemisch afbreekt en een azijnachtige geur afgeeft. Dit proces kan leiden tot krimpen, vervormen en uiteindelijk het onbruikbaar worden van de film. De precieze oorzaak van het besmettelijke vinegar-syndroom is nog onbekend, evenals een definitieve oplossing om het te stoppen. In het Eye Collectiecentrum bevinden zich honderden blikken acetaatfilm die door dit syndroom zijn aangetast. Vanwege de beperkte budgetten voor het kopiëren of digitaliseren van deze films, heeft Eye ervoor gekozen om de aangetaste films onder te brengen in een sub-zerodepot. Door deze films bij extreem lage temperaturen te bewaren, wordt het verdere verval van de films vertraagd, waarmee Eye de tijd 'stilzet' in de hoop op een toekomstige oplossing.

Analoge kennis, vaardigheden en apparatuur

De collectie van Eye is overwegend analoog, waardoor het behoud van analoge expertise, vaardigheden en apparatuur essentieel is. Met de digitalisering van de filmindustrie is de productie van nieuwe analoge projectoren en onderdelen nagenoeg gestopt, omdat deze voornamelijk nog gebruikt worden in filmmusea en -archieven. Eye anticipeert op dit probleem door reserveonderdelen op voorraad aan te kopen om zo in de toekomst onderdelen te kunnen blijven vervangen.

73 Als gevolg van de digitalisering in de bioscoopwereld ontbreekt het aan nieuwe instroom van operateurs met kennis van analoge projectietechnieken. Tegelijkertijd missen veel van de ervaren analoge operateurs de benodigde kennis over digitale technologieën die bij Eye ook vereist zijn. Om deze kloof te overbruggen, werft Eye nu kandidaten met een digitale achtergrond, die vervolgens intern door het bestaande personeel worden opgeleid in analoge projectietechnieken.

De kennis over het onderhoud van analoge apparatuur, zoals projectoren en viewingtafels, en het hantieren van analoge films wordt eveneens schaarser. Om deze kennis voor de toekomst te bewaren, heeft Eye het initiatief genomen om de waardevolle kennis binnen de organisatie te documenteren in een Wiki. Dit digitale naslagwerk is bedoeld om toekomstige operateurs en technici te ondersteunen. Voor de ontwikkeling van deze kennisbank heeft Eye subsidie aangevraagd bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Tegelijkertijd wordt ook de expertise in analoge restauratietechnieken steeds schaarser. Deze gespecialiseerde kennis is in Nederland alleen nog te vinden bij Eye en bij filmlaboratorium Haghefilm. Eye werkt nauw samen met enkele van de weinige overgebleven laboratoria wereldwijd. Om de kloof tussen academische opleiding en de dagelijkse praktijk in een filmarchief te overbruggen, biedt Eye sinds 2018 traineeships aan. Deze zijn gericht op het opleiden van een nieuwe generatie filmrestauratoren en filmcollectiespecialisten, met als doel hun doorstroming naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken.

Financiële risico's

Eye heeft financiële voorzorgsmaatregelen getroffen om toekomstige financiële tegenvallers op te vangen. Dit omvat een algemene exploitatiereserve en een bestemmingsreserve die een deel van de afschrijvingskosten dekt van investeringen gedaan voor de inrichting na de opening van de nieuwe gebouwen in 2012 en 2016.

Voor de aankoop van het museumgebouw heeft Eye een hypotheek met een looptijd van 30 jaar afgesloten bij het Rijk. De rente over deze lening is voor de gehele looptijd vastgelegd. Voor de financiering van de lopende activiteiten hoeft Eye geen gebruik te maken van een kredietfaciliteit, aangezien de eigen liquiditeit toereikend is. De activiteiten en daaruit voortvloeiende baten en lasten zijn gelijkmatig over het jaar verspreid. De subsidies, die meer dan de helft van de inkomsten vormen, worden per kwartaal uitbetaald. De huurbetaling van het Eye Collectiecentrum is zo geregeld dat deze volgt na de ontvangst van deze subsidies.

De verzekeringsportefeuille van Eye dekt adequaat de risico's en wordt jaarlijks, of indien nodig vaker, herzien in samenwerking met een externe verzekeringsadviseur. Desondanks wordt het steeds uitdagender om verzekeraars te vinden die bepaalde risico's tegen redelijke premies willen dekken. Voor cyberrisico's heeft Eye geen verzekering, maar er wordt actief gewerkt aan preventieve maatregelen tegen cybercriminaliteit.

Het verbeteren van interne processen is een continu proces bij Eye. Sinds 2018 wordt de externe audit verzorgd door accountantskantoor Mazars, dat ook adviseert over procesverbeteringen en het aanscherpen van het financiële beleid. De aandachtspunten omvatten het documenteren van bestaande controles en het verder aanscherpen van het beleid rondom inkoop en aanbestedingen. Eye heeft veel van deze adviezen al geïmplementeerd. Mazar heeft in 2023 enkele aanbevelingen gedaan omtrent de interne beheersing van de bedrijfsvoering van de horeca.

Projectoren in het Eye Collectiecentrum. Foto: Corinne de Korver

11 BIJLAGEN

**GOVERNANCE CODE
CULTUUR 2023**

**CODE DIVERSITEIT
& INCLUSIE 2023**

**FAIR PRACTICE
CODE 2023**

Governance Code Cultuur 2023

Eye Filmmuseum past de acht principes en de aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019 toe en rapporteert hierbij per principe:

Waarden scheppen voor en in de samenleving

1 Maatschappelijke doelstellingen

De *missie en visie* van Eye verduidelijken deze doelstellingen en beschrijven hoe Eye ernaar streeft deze te bereiken. De resultaten zijn toegelicht in de voorgaande hoofdstukken van dit bestuursverslag.

2 Eye Filmmuseum hanteert de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur en rapporteert hierover in de jaarstukken.

Integer en rolbewust handelen

3 Onafhankelijk en integer handelen

Vermoedens van conflicterende belangen van nevenfuncties binnen de Raad van Toezicht of bij de directeur-bestuurder worden besproken in vergaderingen. Verslaglegging vindt plaats in de notulen. In 2023 zijn geen conflicterende belangen vastgesteld.

4 Handelen volgens verdeling taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

De directeur-bestuurder en de leden van de Raad van Toezicht volgen het directiereglement en het reglement van de Raad van Toezicht waarin de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgesteld.

Zorgvuldig besturen

5 *Verantwoordelijkheden directeur-bestuurder*
Eye Filmmuseum wordt beheerd door de gelijknamige stichting en geleid door de directeur-bestuurder, met toezicht door de Raad van Toezicht. Beide entiteiten opereren conform het raad-van-toezicht-model zoals omschreven in de Code Cultural Governance, met een strikte scheiding tussen bestuurlijke taken en toezicht. Leden van de Raad van Toezicht hebben de optie om een beloning te ontvangen; de beloning van de bestuurder voldoet aan de ervaringseisen en maatschappelijke normen binnen de kaders van de Wet normering top-inkomens (WNT).

6 Omgang met mensen en middelen

Eye volgt de Museum cao en onderschrijft zowel de Code Diversiteit & Inclusie als de Fair Practice Code, zoals vermeld in eerdere hoofdstukken en bijlagen B. & C.

Goed toezicht uitoefenen

7 Toezicht, advies en onafhankelijkheid

De Raad houdt minimaal vier vergaderingen per jaar, met vaste agendapunten gerelateerd aan toezicht, zoals de realisatie van activiteiten en monitoring van het financiële beleid. De jaarrekening en het bestuursverslag van 2023 zijn door de Raad goedgekeurd op 30 april 2024 en door de directeur-bestuurder vastgesteld. De auditcommissie (AC), bestaande uit twee leden van de Raad van Toezicht, bespreekt voorafgaand aan een reguliere vergadering en in het bijzijn van het bestuur, de financiële stand van zaken en rapporteert aan de Raad.

Jaarlijks bespreekt de AC met het bestuur in bijzijn van de accountant de jaarrekening en het accountantsrapport in maart en de Management-letter in december. Sinds het boekjaar 2018 voert accountantskantoor Mazars de externe controle uit. In hun managementrapportages adviseren zij Eye over de verbetering van processen en de aanscherping van het financiële beleid. Vanaf 2023 is de Horeca-exploitatie van Eye ondergebracht in een volledige dochteronderneming. Mazars heeft in zijn verslag van 2023 enkele aanbevelingen gedaan omtrent de interne beheersing van de bedrijfsvoering van de horeca.

Jaarlijks vindt er een overleg plaats tussen de Ondernemingsraad (OR) en de Raad van Toezicht.

De Raad streeft ernaar jaarlijks een zelfevaluatie uit te voeren. In 2023 werd de zelfevaluatie van de Raad van Toezicht voor het eerst begeleid door een externe partij, CRMLiNK, een aanpak die in 2024 wordt herhaald. Als resultaat van deze zelfevaluatie heeft de raad in december 2023 een remuneratiecommissie opgericht.

In 2024 plant Eye de werving van een nieuwe voorzitter voor de Raad van Toezicht. Overeenkomstig het advies van de visitatiecommissie in het kader van de Erfgoedwet eind 2022, zal Eye bij deze gelegenheid de statuten en reglementen bijwerken. Dit omvat specifiek het herzien van de benoemingstermijnen voor de Raad van Toezicht-leden, een praktijk die afwijkt van de Governance Code Cultuur.⁴ De raad coördineert de zittingstermijnen zodat niet alle leden tegelijkertijd aftreden, waarmee continuïteit binnen het bestuur wordt gewaarborgd.

⁴ De Governance Code beveelt als maximale zittingstermijn voor toezichthouders tweemaal een periode van ten hoogste vier jaar aan.

8 Deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid
Leden van de Raad kunnen statutair voor maximaal drie termijnen van elk drie jaar worden benoemd. Elk lid brengt unieke expertise mee die essentieel is voor de uitvoering van de taken van de Raad. Deze expertises omvatten een breed spectrum: van bestuurlijke ervaring, juridische en financiële kennis, tot kennis in de museale, erfgoed- en wetenschappelijke wereld en de (inter)nationale filmindustrie, evenals kennis en specifieke netwerken met betrekking tot bijvoorbeeld sponsoring. De samenstelling van de Raad weerspiegelt Eye's inzet voor diversiteit in leeftijd, etnische en culturele achtergrond en genderidentiteit.

Raad van Toezicht en (neven)functies

Lex ter Braak, voorzitter a.i. en lid remuneratiecommissie Eye

Lid Raad van Toezicht Stichting Art Foundation
AkzoNobel

Chafina Bendahman

Initiatiefnemer van ROSE stories en Maya Creatives
Voorzitter Cultuurfonds Commissie Zuid-Holland

Shady El-Hamus, lid remuneratiecommissie Eye
Mede-eigenaar Motion Stories B.V.

Marco Huijbregts, voorzitter auditcommissie Eye
Partner Dubois & Co. Registeraccountants
Bestuurder van het Personeelsfonds Dubois -
Van Tunen & Partners

Anneke de Vries, voorzitter remuneratiecommissie Eye
Directeur Stations en Risicobeheer, NS Groep N.V.
(tot 15 oktober 2023)
Eigenaar Anneke de Vries Advies

Marc van Warmerdam, lid auditcommissie Eye
Producent/DGA Graniet Film B.V.
Voorzitter Raad van Toezicht De Schuur
Lid Raad van Toezicht Suburbia

Directeur-bestuurder en nevenfuncties

Sandra den Hamer (directeur-bestuurder tot 1 maart 2023)

Lid Raad van Toezicht IDFA

Lid Raad van Toezicht ITA

Voorzitter Raad van Toezicht Het HEM

Lid Raad van Toezicht Human Activities

Lid Raad van Toezicht van ICK

Bestuurslid Kunsten '92

Lid Raad van Advies van de Breitner Academie

Commissielid Vlaams Audiovisueel Fonds

Bregtje van der Haak (directeur-bestuurder per 1 april 2023)

Lid Raad van Toezicht IDFA (afgetreden 1 juni 2023)

Bestuurslid Open Future Foundation

Lid Raad van Toezicht Rijksakademie van Beeldende Kunsten (afgetreden 1 april 2023)

Lid Raad van Toezicht De Groene Amsterdammer

Rooster van aftreden

	aanvang	einde 1 ^e termijn	einde 2 ^e termijn	einde 3 ^e termijn
Lex ter Braak	11-12-2015	11-12-2018	11-12-2021	11-12-2024
Marc van Warmerdam	13-12-2018	13-12-2021	13-12-2024	13-12-2027
Chafina Bendahman	01-01-2020	01-01-2023	01-01-2026	01-01-2029
Marco Huijbregts	09-12-2021	09-12-2024	09-12-2027	09-12-2030
Anneke de Vries	09-12-2021	09-12-2024	09-12-2027	09-12-2030
Shady El-Hamus	09-12-2021	09-12-2024	09-12-2027	09-12-2030

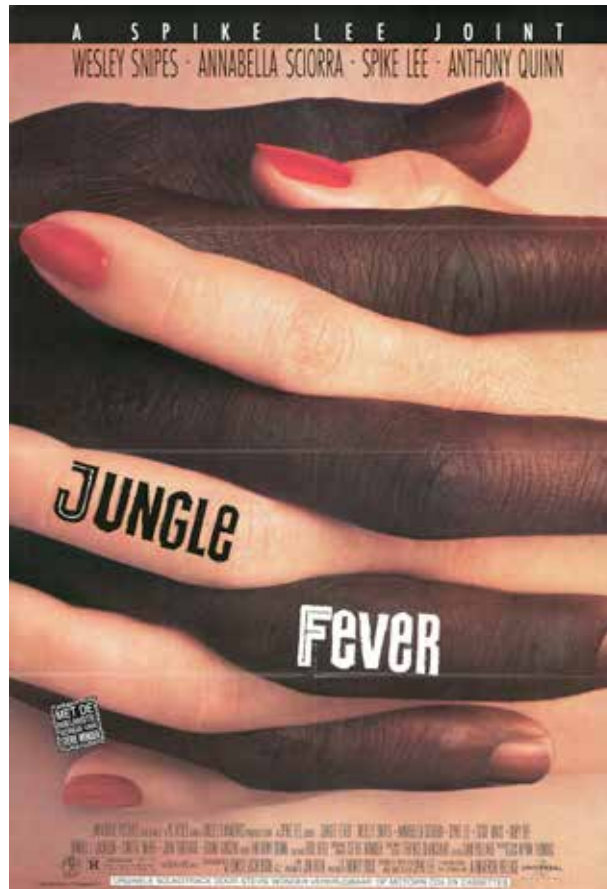
Code Diversiteit & Inclusie 2023

Eye onderschrijft de Code Diversiteit en Inclusie en zet zich in om een toegankelijke plek te zijn voor iedereen, ongeacht etnische, culturele of religieuze achtergrond, genderidentiteit, leeftijd, opleidingsniveau of beperking. Het streven is om een museum te zijn waar iedereen zich veilig en thuis voelt.

Recente maatschappelijke ontwikkelingen benadrukken de urgentie voor elk museum, inclusief Eye, om de eigen positie kritisch te evalueren binnen een snel veranderende wereld. Dit betreft technologische vooruitgang (digitalisering), demografische veranderingen (diversiteit) en klimaatverandering (duurzaamheid). De noodzaak voor transitie wordt versterkt door de snelheid en intensiteit van deze maatschappelijke veranderingen.

Nieuwe generaties publiek en makers ervaren een wereld die fundamenteel verschilt van eerdere generaties. Thema's als gelijkheid, culturele diversiteit, een duurzame omgang met de natuur en digitale innovatie zijn niet langer abstracte concepten maar integrale onderdelen van de dagelijkse realiteit.

Om deze nieuwe generaties te bereiken en het museum klaar te maken voor de toekomst, ondergaat Eye een noodzakelijk proces van verandering en vernieuwing. Het bestaande team, ervaren en professioneel, wordt verrijkt met nieuwe netwerken, kennis en perspectieven. Het talentontwikkelingstraject 'Programmeurs van de Toekomst', gelanceerd in september 2022, investeert bijvoorbeeld in nieuw talent en maakt ruimte binnen de programmering voor nieuwe stemmen en verhalen.

Poster *Jungle Fever* (Spike Lee, 1991)

Binnen de sector Collectie hebben in 2021 twee werkgroepen onderzoek gedaan naar 'collectievorming' en naar 'taalgebruik in de catalogus'. Hun aanbevelingen zijn in 2023 vertaald naar concrete beleidsambities in het Collectiebeleidsplan, waarmee de koers voor de komende periode is uitgezet. De werkgroep Collectievorming heeft hiaten in de huidige collectie op het gebied van inclusie en meerstemmigheid geïdentificeerd en gekeken naar de mogelijkheden om deze op te vullen, bijvoorbeeld door samenwerkingen aan te gaan met nieuwe partners. De werkgroep Catalogus deed aanbevelingen op het vlak van taalgebruik, het aanpassen van verouderde beschrijvingen en het tweetalig aanbieden van de catalogus.

Sinds 2020 heeft Eye vooruitgang geboekt in de benadering van het publiek, de presentatie van de collectie en de samenwerking met partners. Desondanks ziet de directie de noodzaak van verdere structurele maatregelen. Het diversifiëren van het personeelsbestand blijft een uitdaging, deels door een formatiestop, maar het vrijvallen van functies door het vertrek van medewerkers biedt kansen. De toekomstplannen voor de formatie van de sector Collectie bevatten concrete strategieën om de door pensionering vrijkomende posities in te vullen op een manier die bijdraagt aan de meerstemmigheid en diversiteit van het personeelsbestand.

In 2023 heeft Eye externe partijen benaderd om in 2024 een nulmeting en inclusiescan uit te voeren.

Fair Practice Code 2023

Eye erkent en respecteert collectieve afspraken op het gebied van auteursrechten en beloningen en benadrukt het belang van collectieve verantwoordelijkheid binnen de filmsector. Eye streeft, waar dit mogelijk is en in overeenstemming met de AVG, naar transparantie in zowel beleid als bedrijfsvoering. De salariëring van medewerkers, inclusief vergoeding voor overuren, voldoet aan de Museumcao en de Wet normering topinkomens (WNT). Eye voorziet uitdagingen in de komende jaren met betrekking tot het verhogen van de cao-lonen in combinatie met de stijgende kosten. Als lid van de Museumvereniging en Kunsten '92 neemt Eye deel aan de sociale dialoog over deze kwesties.

Kunstenaars en artiesten worden beloond volgens de richtlijnen van het Mondriaan Fonds of op basis van marktwaarde, zoals musici bij stille-filmconcerten. Voor deskundigen, zoals docenten in filmeducatie, worden honoraria betaald die overeenkomen met die in vergelijkbare musea. Stagiairs krijgen een vergoeding die in lijn is met wat gebruikelijk is bij soortgelijke culturele instellingen. Bovendien steunt Eye beleid gericht op realistische beloningen en arbeidsvoorwaarden, en de groei en ontwikkeling van menselijk kapitaal. Een belangrijke randvoorwaarde is dat de overheid voldoende financiële middelen beschikbaar stelt om arbeid ook in de toekomst adequaat te kunnen belonen.

Eye Study in het Eye Collectiecentrum. Foto: Corinne de Korver